

**Basel 3 Pilier 3
a Opatrenie NBS 16/2014**

Zverejňovanie informácií o banke k 30. septembru 2017

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY	4
3. OBSAH ŽIADOSTI	24
4. REGULÁTORNA ŠTRUKTÚRA KAPITÁLU.....	28
5. KAPITÁLOVÁ PRIMERANOSŤ.....	32
6. ÚVEROVÉ RIZIKO	38
7. TECHNIKY ELIMINÁCIE RIZIKA.....	58
8. RIZIKO PROTISTRANY	60
9. TRHOVÉ RIZIKÁ: ÚDAJE PRE BANKY POUŽÍVAJÚCE PRÍSTUP INTERNÉHO MODELU PRE ÚROKOVÉ RIZIKO A MENOVÉ RIZIKO.	62
10. OPERAČNÉ RIZIKO.....	68
11. AKCIOVÉ RIZIKO: ZVEREJNENIA PRE POZÍCIE BANKOVEJ KNIHY	70
12. ÚROKOVÉ RIZIKO PLYNÚCE Z POZÍCII V BANKOVEJ KNIHE.....	72
13. VYHLÁSENIE MANAŽÉRA ZODPOVEDNÉHO ZA VYPRACOVANIE FINANČNÝCH SPRÁV SPOLOČNOSTI.....	73

1. Úvod

Účelom Tretieho piliera Basel 3, „trhovej disciplíny“, je splniť požiadavky na minimálnu úroveň kapitálu (Pilier 1) a požiadavky bankového dohľadu (Pilier 2), pomocou zavedenia trhovej disciplíny, ktorú je možné dosiahnuť vyvinutím sady požiadaviek na zverejňovanie, ktorá poskytne účastníkom trhu prístup ku kľúčovým informáciám o rozsahu aplikácie, kapitáli, rizikových expozíciách, procese merania rizík, čo predstavuje kapitálovú primeranosť inštitúcie. Takéto zverejnenia majú svoje opodstatnenie na základe nového rámca podľa Basel 3, ktorý umožňuje bankám klásť väčší dôraz na interné metodológie, ktoré umožňujú dosiahnuť väčšiu presnosť pri hodnotení kapitálovej primeranosti.

Procedúry, ktoré majú byť prijaté slovenskými bankami, alebo bankovými skupinami za účelom zverejňovania verejne dostupných informácií (skrátene Pilier 3) sú stanovené v opatrení Národnej banky Slovenska 16/2014 ako aj v predpise Národnej banky Talianska č. 263 z 27. decembra 2006 „Nové usmernenia bankového dohľadu nad obozretným podnikaním bánk“. Toto zverejnenie bolo pripravené v súlade s hore uvedenými požiadavkami a následnými zmenami v regulačnom rámci.

Tento dokument obsahuje zverejňovanie informácií podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013. Všetky výpočty ohľadne kapitálovej primeranosti reflektujú novú reguláciu.

Všetky hodnoty sú uvádzané v tisícoch eur („€“), pokiaľ nie je uvedené inak. Záporné hodnoty sú uvádzané v zátvorke.

Požiadavky na zverejnenie, ktoré by neobsahovali žiadne informácie, pretože nie sú aplikovateľné na skupinu VÚB nie sú obsiahnuté.

Skupina VÚB publikuje toto zverejnenie (Basel 3 Pilier 3) a jeho následné úpravy na svojej Internetovej stránke, na adrese www.vub.sk.

2. Všeobecné požiadavky

2.1 Informácie o skupine VÚB

Všeobecná úverová banka, a.s. ('banka' alebo 'VUB') poskytuje retailové a komerčné bankové služby. Banka má sídlo v Slovenskej republike na adrese Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava 25 a jej identifikačné číslo (IČO) je 313 20 155.

Konsolidovaná účtovná zvierka zahŕňa banku a jej dcérske spoločnosti (ďalej ako 'skupina VÚB' alebo 'Skupina') a podiely v pridružených a spoločných podnikoch (pre detailný opis spoločností v konsolidovanej skupine pozri časť 3).

Organizačná štruktúra banky¹

Dozorná rada

- 0110 Vnútna kontrola a vnútorný audit banky

Predstavenstvo

Riadiace centrum Generálny riaditeľ

- 0170 Korporátna a marketingová komunikácia
- 0190 Ľudské zdroje a Organizácia
- 220 VÚB ČR pobočka Praha
- 03 Firemné bankovníctvo
 - 0330 Malé a stredné podniky
 - 0340 Medzinárodní klienti
 - 0360 Domáci klienti a Inštitúcie
 - 0370 Finančné inštitúcie a predaj
 - 0310 Štruktúrované produkty firemného bankovníctva
- 04 Retailové bankovníctvo
 - 0410 CRM & Analýza klientov
 - 0420 Malí podnikatelia
 - 0430 Starostlivosť o klientov
 - 0460 Prémioví klienti
 - 0440 Štandardní klienti
 - 0450 Riadenie retailovej obchodnej siete
 - 0470 Integrácia kanálov
 - 0480 Privátne bankovníctvo

Riadiace centrum Zástupca generálneho riaditeľa

- 0130 Bezpečnosť a BCM
- 0150 AML
- 0160 Compliance
- 0180 Právne služby
- 05 Financie, plánovanie a kontroling
 - 0560 Ekonomické analýzy
 - 0520 Účtovníctvo
 - 0580 Riadenie bilancie a Treasury
 - 0540 Obstarávanie
 - 0550 Plánovanie a kontroling
- 06 Prevádzka a IT
 - 0611 Správa budov a korporátne služby
 - 0621 Aplikácia dátového skladu
 - 0631 Infraštruktúra a telekomunikácie
 - 0641 Riadenie IT požiadaviek
 - 0650 Banková prevádzka
 - 0661 Multikanálové a CRM aplikácie
 - 0671 CBS aplikácie
 - 0681 ICT Aplikačná architektúra
- 07 Riadenie rizík
 - 0720 Kontroly úverového portfólia a Interná Validácia
 - 0730 Riadenie podnikových rizík
 - 0740 Úverové riziko
 - 0770 Manažment rizikových pohľadávok
 - 0790 Politika a metodika

¹ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1a)

Celkový počet zamestnancov a počet vedúcich zamestnancov banky

Celkový počet zamestnancov: 3 326
z toho manažéri: 480
Členovia predstavenstva: 7

Dátum zápisu spoločnosti do OR²

1.1.1990 – zápis do Podnikového registra
1.4.1992 – zápis do OR

Dátum udelenia bankového povolenia

1.1.1990 – pre VUB, a.s.

Dátum skutočného začiatku vykonávania povolených bankových činností

1.1.1990

² Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1b)

Zoznam činností vykonávaných podľa udeleného bankového povolenia³

V súlade s § 2 zákona č. 483/2001 o bankách okrem prijímania vkladov a poskytovania úverov vykonáva aj tieto činnosti;

1. poskytovanie platobných služieb a zúčtovanie;
2. poskytovanie investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb podľa zákona o cenných papieroch a investovanie do cenných papierov na vlastný účet;
3. obchodovanie na vlastný účet:
 - a) s finančnými nástrojmi peňažného trhu v EUR a v cudzej mene, so zlatom, vrátane zmenárenskej činnosti;
 - b) s finančnými nástrojmi kapitálového trhu v EUR a v cudzej mene;
 - c) s mincami z drahých kovov, pamätnými mincami a bankovkami, hárkami bankoviek a súbormi obehových mincí;
4. správa pohľadávok klienta na jeho účet vrátane poradenstva;
5. finančný lízing;
6. poskytovanie záruk, otváranie a potvrdzovanie akreditívov;
7. poskytovanie poradenských služieb v oblasti podnikania;
8. vydávanie CP, účasť na vydávaní CP a poskytovanie súvisiacich služieb;
9. finančné sprostredkovanie;
10. uloženie vecí;
11. prenájom bezpečnostných schránok;
12. poskytovanie bankových informácií;
13. osobitné hypotekárne obchody podľa ustanovenia §67 ods. 1 zákona o bankách;
14. funkcia depozitára podľa osobitného predpisu;
15. spracúvanie bankoviek a mincí;
16. vydávanie a správa elektronických peňazí.

V súlade s § 79a ods. 1 a v spojení s ustanovením § 6 zákona ods. 1 a 2 zákona č. 566/2001 o cenných papieroch a investičných službách poskytovanie investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb v tomto rozsahu:

(i) prijatie a postúpenie pokynu klienta týkajúceho sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov vo vzťahu k finančným nástrojom:

- a) prevoditeľné cenné papiere,
- b) nástroje peňažného trhu,
- c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- d) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti,
- e) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa komodít, ktoré sa musia vyrovať v hotovosti alebo sa môžu vyrovať v hotovosti na základe voľby jednej zo zmluvných strán; to neplatí, ak k takému vyrovnaniu dochádza z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti, ktorá má za následok ukončenie zmluvy,
- f) opcie a swapy týkajúce sa komodít, ktoré sa môžu vyrovať v hotovosti, ak sa obchodujú na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme,
- g) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa oprávnení na emisie, miery inflácie, ktoré sa musia vyrovať v hotovosti alebo sa môžu vyrovať na základe voľby jednej zo zmluvných strán, a to inak ako z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti majúcej za následok ukončenie zmluvy,

(ii) vykonanie pokynu klienta na jeho účet vo vzťahu k finančným nástrojom:

- a) prevoditeľné cenné papiere,
- b) nástroje peňažného trhu,
- c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- d) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti,
- e) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa komodít, ktoré sa musia vyrovať v hotovosti alebo sa môžu vyrovať v hotovosti na základe voľby jednej zo zmluvných strán; to neplatí, ak k takému vyrovnaniu dochádza z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti, ktorá má za následok ukončenie zmluvy,
- f) opcie a swapy týkajúce sa komodít, ktoré sa môžu vyrovať v hotovosti, ak sa obchodujú na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme,
- g) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa oprávnení na emisie, miery inflácie; ktoré sa musia vyrovať v hotovosti alebo sa môžu vyrovať na základe voľby jednej zo zmluvných strán, a to inak ako z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti majúcej za následok ukončenie zmluvy,

³ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1c)

- (iii) obchodovanie na vlastný účet vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) nástroje peňažného trhu,
 - c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
 - d) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti,
 - e) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa komodít, ktoré sa musia vyrovnať v hotovosti alebo sa môžu vyrovnať v hotovosti na základe voľby jednej zo zmluvných strán; to neplatí, ak k takému vyrovnaníu dochádza z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti, ktorá má za následok ukončenie zmluvy,
 - f) opcie a swapy týkajúce sa komodít, ktoré sa môžu vyrovnať v hotovosti, ak sa obchodujú na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme,
 - g) opcie, swapy a forwardy týkajúce sa oprávnení na emisie, miery inflácie, ktoré sa musia vyrovnať v hotovosti alebo sa môžu vyrovnať na základe voľby jednej zo zmluvných strán, a to inak ako z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti majúcej za následok ukončenie zmluvy,
- (iv) riadenie portfólia vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) nástroje peňažného trhu,
 - c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
 - d) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti,
- (v) investičné poradenstvo vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) nástroje peňažného trhu,
 - c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- (vi) upisovanie a umiestňovanie finančných nástrojov na základe pevného záväzku vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- (vii) umiestňovanie finančných nástrojov bez pevného záväzku vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) nástroje peňažného trhu,
 - c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- (viii) úschova a správa finančných nástrojov na účet klienta, vrátane držiteľskej správy, a súvisiacich služieb, najmä správy peňažných prostriedkov a finančných zábezpek vo vzťahu k finančným nástrojom:
- a) prevoditeľné cenné papiere,
 - b) nástroje peňažného trhu,
 - c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektami kolektívneho investovania,
- (ix) poskytovanie úverov a pôžičiek investorovi na umožnenie vykonania obchodu s jedným alebo viacerými finančnými nástrojmi, ak je poskytovateľ úveru alebo pôžičky zapojený do tohto obchodu,
- (x) poskytovanie poradenstva v oblasti štruktúry kapitálu a stratégie podnikania a poskytovanie poradenstva a služieb týkajúcich sa zlúčenía, splynutia, premeny alebo rozdelenia spoločnosti alebo kúpy podniku,
- (xi) vykonávanie obchodov s devízovými hodnotami, ak sú tie spojené s poskytovaním investičných služieb,
- (xii) vykonávanie investičného prieskumu a finančnej analýzy alebo inej formy všeobecného odporúčania týkajúceho sa obchodov s finančnými nástrojmi,
- (xiii) služby spojené s upisovaním týchto finančných nástrojov;
- (xiv) prijatie a postúpenie pokynu klienta týkajúceho sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov, vykonanie pokynu klienta na jeho účet, obchodovanie na vlastný účet týkajúce sa podkladových nástrojov derivátov - forwardy týkajúce sa oprávnení na emisie, ktoré sa musia vyrovnať v hotovosti alebo sa môžu vyrovnať na základe voľby jednej zo zmluvných strán, a to inak ako z dôvodu platobnej neschopnosti alebo inej udalosti majúcej za následok ukončenie zmluvy, ak sú spojené s poskytovaním investičných služieb alebo vedľajších investičných služieb pre tieto deriváty.

– výroba tepla, rozvod tepla a rozvod elektriny v rozsahu uvedenom v žiadosti VÚB, a.s.

Rozhodnutie č. UBD-192/2000 z 11.2.2000

– na činnosti súvisiace s prenájmom a správou nehnuteľností a nebytových priestorov v rozsahu uvedenom v žiadosti VÚB, a.s.

Rozhodnutie č. UBD-2057/2002 z 3.1.2003

- tlač a obáľkovanie faktúr, výpisov z účtov a na distribúciu listových zásielok prostredníctvom Slovenskej pošty, š.p. pre svoje dcérske spoločnosti a klientov;
- zabezpečenie služieb v oblasti projektov, informačných technológií, obstarávanie výpočtovej techniky, aplikácií, spracovanie dát a služieb v oblasti bezpečnosti informačných technológií pre svoje dcérske spoločnosti;
- zabezpečenie certifikácie elektronických podpisov a vydávanie PKI kľúčov pre svojich klientov ako neoddeliteľná súčasť služieb elektronického bankovníctva umožňujúcu bezpečnostnú a nespochybniteľnú výmenu dát medzi bankou a klientom;
- vedenie účtovníctva pre svoje dcérske spoločnosti a ich dcérske spoločnosti;
- poskytovanie administratívnej podpory pri predaji produktov a poskytovanie odbornej podpory a vedenie vybraných sprostredkovateľov, za súčasného sledovania a vyhodnocovania ich povinností v rámci povolenej bankovej činnosti finančné sprostredkovanie (§ 2 ods. 2 písm. h zákona o bankách);
- poskytovanie poradenstva pre činnosti v oblasti administratívna podpora, risk managementu a treasury v rámci povolenej bankovej činnosti poskytovanie poradenských služieb v oblasti podnikania (§ 2 ods. 2 písm. h zákona o bankách)

Rozhodnutie č. UBD-1174/2003 z 5.8.2003

– spracovávanie ekonomickej a administratívnej agendy ako aj personálnej a mzdovej agendy pre dcérske spoločnosti

Rozhodnutie č. OPK-11106-2/2009 z 19.8.2009

– sprostredkovanie uzavretia licenčnej zmluvy na používanie počítačového produktu VUB CryptoPlus medzi spoločnosťou MONET+, a.s. a klientmi VUB, a.s.

Rozhodnutie č. OPK-7365-2/2009 z 19.6.2009

– vedenie účtovníctva všetkých podielových fondov dcérskej spoločnosti VÚB Asset Management, správ. spol., a.s.

Rozhodnutie č. UDK-057/2006/PAGP z 21.8.2006

– sprostredkovanie poistenia ako poisťovací agent

Rozhodnutie č. ODT-5789/2014-3 z 19.8.2014, ktorým sa mení rozhodnutie č. UDK-057/2006/PAGP tak, že ho rozširuje o sektor poskytovania úverov a spotrebiteľských úverov.

Zoznam povolených činností, ktoré sa nevykonávajú⁴

Banka VUB, a.s. nevykonáva služby investičného poradenstva a služby riadenia portfólia.

Zoznam činností, ktorých vykonávanie bolo príslušným orgánom obmedzené, dočasne pozastavené alebo zrušené⁵

Uvedené skutočnosti v priebehu 3. štvrťroka 2017 v banke nenastali.

Citácia výrokovej časti právoplatného rozhodnutia, ktorým bolo uložené opatrenie na nápravu v priebehu kalendárneho štvrťroka⁶

Uvedené skutočnosti v priebehu 3. štvrťroka 2017 v banke nenastali.

Citácia výrokovej časti právoplatného rozhodnutia, ktorým bola uložená pokuta v priebehu kalendárneho štvrťroka⁷

Uvedené skutočnosti v priebehu 3. štvrťroka 2017 v banke nenastali.

Pravidelnú aktualizáciu individuálnych a konsolidovaných finančných výsledkov banky⁸ nájdete na nasledovnej web stránke: <https://www.vub.sk/sk/financne-ukazovatele/informacie-cinnosti-banky/>

⁴ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1d)

⁵ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1e)

⁶ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1f)

⁷ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 1g)

⁸ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 2 a-b)

Súhrnná výška expozícií v členení podľa tried expozícií k 30. septembru 2017⁹

Skupiny definované v §1, ods. 2			tis. EUR
Štandardné	1. Štáty a centrálné banky	CP AFS	593 127
	1. Štáty a centrálné banky	CP HTM	372 246
	1. Štáty a centrálné banky	CP v reálnej hodnote cez výkaz ziskov a strát	4 639
	2. Inštitúcie	CP AFS	74 377
	2. Inštitúcie	CP v reálnej hodnote cez výkaz ziskov a strát	1 016
	2. Inštitúcie	Inštitúcie	88 887
	3. Korporálni klienti	Odkúpené pohľadávky	24 027
	3. Korporálni klienti	Špecializované expozície	729 168
	3. Korporálni klienti	Korporálni klienti	3 521 500
	4. Retail	Komerčné úvery	134 769
	4. Retail	Spotrebné úvery	905 326
	4. Retail	Kreditné karty	154 322
	4. Retail	Hypotéky	5 173 073
	4. Retail	Kontokorenty	109 371
	5. Ostatné	AFS	6 004
	5. Ostatné	Ostatné	12 949
	6. Obce	Obce	124 651
			12 029 452
Po splatnosti, bez znehodnotenia	2. Inštitúcie	Inštitúcie	23 524
	3. Korporálni klienti	Odkúpené pohľadávky	293
	3. Korporálni klienti	Špecializované expozície	251
	3. Korporálni klienti	Korporálni klienti	32 146
	4. Retail	Komerčné úvery	27 613
	4. Retail	Spotrebné úvery	60 930
	4. Retail	Kreditné karty	12 413
	4. Retail	Hypotéky	127 298
	4. Retail	Kontokorenty	15 544
	5. Ostatné	Ostatné	7
	6. Obce	Obce	76
			300 095
Nesplácané	3. Korporálni klienti	Špecializované expozície	79 341
	3. Korporálni klienti	Korporálni klienti	56 258
	4. Retail	Komerčné úvery	10 003
	4. Retail	Spotrebné úvery	89 673
	4. Retail	Kreditné karty	40 074
	4. Retail	Hypotéky	102 499
	4. Retail	Kontokorenty	15 176
	5. Ostatné	Ostatné	1
	6. Obce	Obce	1
			393 026

Horeuvedená tabuľka predstavuje expozície za VÚB banku.

⁹ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 2c-e)

Rozdiel súvahových aktív a súvahových pasív podľa odhadovanej splatnosti¹⁰

	tis. EUR			
	Do 12 mesiacov	Nad 12 mesiacov	Nešpeci- fikované	Spolu
Súčet súvahových účtov aktív	2 259 796	1 217 288	11 174 165	14 651 249
Súčet súvahových účtov pasív	(1 708 625)	(2 374 065)	(10 568 559)	(14 651 249)
Čistá súvahová pozícia likvidity	551 171	(1 156 777)	605 606	-

Informácie o desiatich najväčších akcionároch banky, ktorí vlastnia aspoň 5 %-ný podiel na základnom imaní banky a o veľkosti ich podielov na základnom imaní banky a na hlasovacích právach v banke¹¹

- a) fyzická osoba: žiadny
 b) fyzická osoba – podnikateľ: žiadny
 c) právnická osoba:
1. názov (obchodné meno)	Intesa Sanpaolo Holding International S. A.
2. právna forma a sídlo	akciová spoločnosť, Luxemburg
3. identifikačné číslo	0001000779; B 44318
4. hlavný predmet podnikania	nadobúdanie majetkových účastí
5. podiel na základnom imaní banky	97,03%
6. podiel na hlasovacích právach v banke	97,03%
- d) mesto, obec alebo vyšší územný celok: žiadny
 e) Fond národného majetku Slovenskej republiky: nemá min. 5 %-ný podiel
 f) orgán štátnej správy: žiadny

Informácie o ďalších akcionároch neuvedených v predchádzajúcej časti a o veľkosti ich podielov na základnom imaní banky¹²

a) počet akcionárov banky	28 774
b) celkový podiel na základnom imaní banky	2,97%
c) podiel na hlasovacích právach v banke	2,97%

2.2 Kvalitatívne zverejnenie¹³
Úvod

Skupina VÚB, člen Skupiny Intesa Sanpaolo, dáva obzvlášť veľký dôraz na riadenie rizík a kontrolu, čo je predpokladom pre zabezpečenie spoľahlivej a udržateľnej tvorby hodnoty, v kontexte riadeného rizika, ochrany finančnej sily a dobrého mena Skupiny, a umožnenia transparentnej reprezentácie rizikového profilu jednotlivých portfólií.

Stratégia riadenia rizík je zameraná na získanie kompletného a konzistentného prehľadu o rizikách, a to vzhľadom na makroekonomický scenár a rizikový profil Skupiny, ako i šírenie kultúry a povedomia o rizikách.

Dôkazom toho je významné úsilie, vynaložené v posledných rokoch, v súvislosti s požiadavkami na validáciu interných modelov pre tržové riziko a operačné riziko regulátorom, a aj požiadavkou na povolenie používať interné modely pre účely výpočtu požiadavky pre úverové riziko. Pre viac detailov viď sekcia Projekt Bazilej 2, ktorá popisuje jednotlivé fázy roll-out plánu interného modelu pre úverové riziko.

Definovanie trhových limitov, používanie nástrojov pre meranie rizika v procese schvaľovania a monitorovania úverov a riadení operačného rizika a používanie miery capital at risk pre manažérsky reporting a odhad kapitálovej primeranosti Skupiny VÚB, reprezentuje významné míľniky v skutočnej dennej aplikácii strategických a manažérskych politík a štandardov, definovaných Dozornou radou a Predstavenstvom Banky, používaných v rámci strategických rozhodovacích procesov Banky, až po aktivity operatívneho charakteru.

Politiky, súvisiace s akceptáciou rizika, sú definované Dozornou radou a Predstavenstvom Banky, za podpory špecifických Výborov, z ktorých najvýznamnejšie sú Výbor pre riadenie úverového rizika (CRGC), Výbor pre aktíva a

¹⁰ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 2f)

¹¹ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 5a-b)

¹² Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 6a-c)

¹³ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

pasíva (ALCO) a Výbor pre operačné riziko (ORC), a za podpory Chief Risk Officer-a, ktorý reportuje priamo zástupcovi generálneho riaditeľa.

Odhady jednotlivých typov rizík v Skupine VÚB, sú integrované v sumárnom objeme – ekonomický kapitál – definovaný ako maximálna „neočakávaná“ strata Skupiny, ktorá môže nastať za rok. Toto je kľúčová miera pre určenie finančnej štruktúry a tolerancie rizika, a súvisiacich procesov Skupiny, zabezpečujúc rovnováhu medzi rizikami a výnosom vlastníka. Odhady sú robené vzhľadom na súčasnú situáciu, ako aj budúci vývoj, ktorý vychádza z parametrov rozpočtu a očakávaného ekonomického scenára za normálnych, ako i stresových podmienok. Odhady sú prezentované na štvrtročnej báze Dozornej rade a Predstavenstvu Banky.

Skupina VÚB definovala tieto všeobecné princípy v politikách, limitoch a kritériách, ktoré sú aplikované na jednotlivé typy rizík a obchodné oblasti, so špecifickými sub-limitmi tolerancie rizika, v komplexnej riadiacej štruktúre, kontrolných limitoch a procedúrach.

Pokrytie rizika, zvažujúc povahu, frekvenciu a potenciálny dopad rizík, je založené na neustálej rovnováhe medzi zmierňujúcimi/zaistujúcimi aktivitami, kontrolnými procedúrami/procesmi a v neposlednom rade aj kapitálom a jeho riadením.

Intesa Sanpaolo, rešpektujúc nadnárodné a národné regulátorne požiadavky, definuje celkový smer a prístup k riadeniu a kontrole jednotlivých rizík Skupiny Intesa Sanpaolo. Spoločnosť Skupiny Intesa Sanpaolo, ktoré generujú úverové a/alebo finančné riziká, následne autonómne definujú lokálne limity a nezávislú vlastnú štruktúru riadenia a kontroly rizika.

Pre účely popísané vyššie, používa Intesa Sanpaolo a VÚB Banka široké spektrum nástrojov a techník, pre odhad rizika a jeho riadenia, ktoré sú popísané v tomto dokumente.

VÚB Banka, reflektujúc princípy a štandardy zadané materskou spoločnosťou, aplikovala podobný operačný model pre dcérske spoločnosti, kde sú pre významné spoločnosti Skupiny VÚB niektoré z týchto funkcií vykonávané na báze outsourcing / SLA zmluvy, kontrolnými funkciami Banky, ktoré periodicky reportujú do Dozornej rady a Predstavenstvu Banky ako aj Výboru pre audit.

Projekt Bazilej 2 (úverové riziko)

Dlho pred zlúčením spravili skupiny Intesa a Sanpaolo IMI strategické rozhodnutie pridržať sa pokročilejších prístupov Bazileja II, ktoré zabezpečia uznanie interných systémov merania a kontroly rizika na výpočet absorpcie kapitálu orgánmi dohľadu. Predovšetkým sa začali významné projekty skupiny na realizáciu investícií v modeloch, organizácii a IT infraštruktúrach.

Skupina Intesa Sanpaolo považuje projekt Bazilej II za absolútne strategický a stanovila si za svoje základné ciele nielen rýchle zavedenie pokročilých prístupov za účelom zavedenia regulačne najcitlivejšieho rámca z hľadiska rizika, ale taktiež, a to predovšetkým, zavedenie nových dôležitých a inovatívnych nástrojov na podporu obchodovania.

Skupina Sanpaolo Group v snahe dosiahnuť tieto ciele spustila "Projekt Bazilej II" (ďalej len "projekt") v roku 2007 so súhlasom predstavenstva a dozornej rady.

"Projekt" priviedol Skupinu ISP Group k tomu, aby požiadala o základný prístup merania pomocou interných ratingov (FIRB) pre segment korporátnych klientov 18. novembra 2008 v rámci "prvého okruhu žiadosti"¹⁴. Bank of Italy udelila povolenie 19. marca 2009.

IRB projekt bol oficiálne spustený vo VÚB v novembri 2008, s cieľom zlepšiť existujúci rámec a pripraviť banku na zavedenie v roku 2009, aby bolo možné profitovať zo zníženia regulačných požiadaviek.¹⁵

VUB plánuje zaviesť prístup založený na interných ratingoch Bazileja II (tzv. Basel 2 IRB) na nasledujúce subjekty Skupiny, čiže:

- VUB Banka
- VUB Leasing
- Consumer Finance Holding („CFH“)

Zavedenie Bazilej II rámca je naplánované formou postupného prístupu, to znamená, že interné modely sú vyvíjané postupne pre každú významnú triedu aktív v období od roku 2009.

¹⁴ t. j.: Intesa Sanpaolo, Banco di Napoli, Cassa dei Risparmi in Bologna, Cassa di Risparmio del Veneto, Cassa di Risparmio di Venezia, Cassa di Risparmio del Friuli Venezia Giulia, Cassa dei Risparmi di Forlì e della Romagna, Banca dell'Adriatico, Banca di Trento e Bolzano, Banca Infrastrutture Innovazione e Sviluppo, Mediocredito Italiano, Banca CIS, Leasint e Mediofactoring.

¹⁵ Jeden rok testovacích požiadaviek namiesto troch rokov testovacích požiadaviek

VUB už vyvinula modely pre svojich korporátnych klientov, pre retailové hypotéky, ostatné retailové pohľadávky small business a špecializované pôžičky; do NBS / ECB bola zaslaná formálna požiadavka na schválenie modelov pre korporátnych klientov, small business, retailové hypotéky na účely výpočtu regulačného kapitálu. Ostatné segmenty nasledovali/budú nasledovať podľa plánu pre zavedenie IRB prístupu; niektoré segmenty, ktoré nie sú významné z hľadiska rizika a nie sú strategické pre banku, budú ponechané na PPU (Permanent Partial Use) prístupe, to znamená, že sa naďalej bude používať štandardizovaný prístup.

Na aktivity vykonané v roku 2008-2012 bolo využitých približne 10 000 dní práce a mali dopad na približne 40 % existujúcich odborov banky; aktivity boli zamerané na zlepšenie celkovej infraštruktúry a kontrolného prostredia (IT aplikácie, kvalita dát, formalizácia Smernice pre rating a princípov validácie).

IRB projekt prináša pre banku niekoľko významných zmien, konkrétne:

- i) interné modely pre
 - firemných klientov (obrat vyšší ako 50 miliónov eur)
 - klientov SME (obrat medzi 1 a 50 miliónmi eur)
 - špeciálne úverovanie (projektové financovanie, financovanie objektov a nehnuteľností)
 - nebankové finančné inštitúcie
 - municipality
 - rezidenčné a nerezidenčné hypotéky
 - ostatné retailové pohľadávky
 - small business
- ii) využitie vyššie uvedených interných modelov vo všetkých procesoch súvisiacich s úvermi a úverovým rizikom (vznik, upísanie rizík, oceňovanie, tvorba opravných položiek, monitorovanie, správa portfólií, atď.),
- iii) výpočet kapitálových požiadaviek na regulačné účely (RWA – rizikovo vážené aktíva) na základe interných modelov.¹⁶

Toto v širšom kontexte, v rámci ktorého by mala VUB postupne zavádzať interné modely pre väčšinu tried svojich aktív, je v súlade s usmernením a metodológiami ISP (Plán postupného zavedenia).

Plán spúšťania schválených IRB modelov sa nachádza v podkapitole 6.4 v časti *Rollout plán pre interné a interne adoptované modely*.

Skrátený popis modelu a kontrolných systémov je k dispozícii v časti "Obsah žiadosti a vlastnosti systému merania rizík a systému vykazovania".

Vnútrotný kontrolný systém

Skupina VÚB, s cieľom zabezpečiť náležité a obozretné riadenie, spája ziskovosť podnikania s pozornosťou rizikovo akceptovateľnou činnosťou a prevádzkovým vedením založeným na bezúhonnosti.

Z toho dôvodu skupina VÚB, v súlade s platnými právnymi a regulačnými nariadeniami, zaviedla vnútrotný kontrolný systém schopný identifikovať, merať a priebežne sledovať riziká charakteristické pre jej obchodnú činnosť.

Vnútrotný kontrolný systém skupiny VÚB je založený na súbore pravidiel, procedúr a organizačných štruktúr, s cieľom zabezpečiť súlad so stratégiou skupiny VÚB a dosahovanie nasledovných cieľov:

- efektívnosť a účinnosť procesov skupiny VÚB;
- bezpečnosť hodnoty aktív a ochrana pred stratou;
- spoľahlivosť a úplnosť účtovníctva a informácií pre riadenie;
- súlad činností s právnymi, regulačnými nariadeniami rovnako ako aj s postupmi, plánmi, procedúrami vnútrotnými predpismi.

Vnútrotný kontrolný systém je charakterizovaný infraštruktúrou (regulačný rámec), ktorá zabezpečuje organizovaný a systematický prístup k smerniciam, procedúram, organizačným štruktúram, rizikám a kontrolám v rámci podnikania, a tiež zahŕňa právne ustanovenia, spolu s pokynmi dozorných orgánov, politik skupiny VÚB a očakávaní Intesa Sanpaolo.

Regulačný rámec sa skladá z "Riadiacich dokumentov", ktoré poskytujú prehľad o činnostiach banky (Stanovy spoločnosti, Etický kódex, Politiky, Direktívy, Kompetenčný poriadok, Organizačné modely, atď.) a z presnejšie vymedzených prevádzkových usmernení, ktoré riadia pracovné procesy, jednotlivé činnosti a pridružené kontroly.

Presnejšie, pravidlá spoločnosti určujú organizačné riešenia, ktoré:

¹⁶ na základe súhlasu NBS/ECB

- zabezpečujú vhodné rozdelenie obchodných, prevádzkových a kontrolných funkcií a zabraňujú situáciám vzniku konfliktu záujmu v priradovaní zodpovedností;
- sú schopné primerane identifikovať, merať a sledovať hlavné riziká predpokladané v rozličných prevádzkových segmentoch;
- umožňujú zaznamenávanie každej prevádzkovej udalosti s primeraným stupňom detailu a čiastkovo, zabezpečujú správne vykázanie každej transakcie v čase;
- zaisťujú dôveryhodné informačné systémy a vhodné postupy vykazovania informácií pre rôzne úrovne riadenia a kontroly;
- zabezpečujú včasné oznámenia a okamžité riešenia akýchkoľvek nezrovnalostí, odhalených útvarmi a kontrolnými funkciami, zodpovedným úrovňami v rámci riadenia.

Organizačná štruktúra skupiny VÚB tiež umožňuje jednotnú a formalizovanú identifikáciu zodpovedností. Na úrovni riadenia skupina VUB prijala dvojitý model riadenia, v ktorom sú kontrolné a strategické funkcie riadenia vykonávané Dozornou radou, oddelené od riadenia obchodnej činnosti spoločnosti, vykonávanej Predstavenstvom v súlade s platnými právnymi ustanoveniami.

Dozorná rada zriadila Výbor pre audit, ktorý pomáha dohliadať na vnútorný kontrolný systém, riadenie rizika, účtovníctvo a IT systémy. Výbor pre audit vykonáva svoje povinnosti a úlohy ustanovené v Zákone o účtovníctve.

Z presnejšieho prevádzkového pohľadu banka identifikovala nasledovné makro druhy kontrol:

- priame kontroly, zamerané na zabezpečenie správneho vykonávania každodenných činností a jednotlivých transakcií. Spravidla sú takéto kontroly vykonávané výkonnými oddeleniami (obchodu alebo podpory) alebo zahrnuté do IT postupov a vykonávané v rámci činností Back Office oddelenia banky;
- kontroly riadenia rizika, zamerané na plnenie povinností vyplývajúcich z definícií metodík riadenia rizika, preverenie dodržiavania limitov priradených rozličným prevádzkovým činnostiam a kontrolovanie súladu činností každého výkonného oddelenia s priradenými cieľmi návratnosti rizika. Tieto sú bežne vykonávané výkonnými oddeleniami;
- kontroly súladu, zložené z politík a procedúr, ktoré identifikujú, hodnotia, kontrolujú a riadia riziko nedodržiavania zákonov, opatrení dozorných orgánov alebo samostanovených pravidiel, rovnako ako aj akýchkoľvek iných pravidiel, ktoré môže požadovať skupina;
- kontroly vnútorného auditu, zamerané na identifikáciu anomálneho vývoja, porušovania procedúr a usmernení, rovnako ako aj hodnotenie celkového fungovania vnútorného kontrolného systému. Táto činnosť je vykonávaná inými oddeleniami, nezávislými od výkonných oddelení.

Vnútorný kontrolný systém je pravidelne prehodnocovaný a upravovaný v súlade s vývojom obchodnej činnosti a posudzovaním súvislostí. Výsledkom toho je kontrolný systém skupiny VÚB v súlade s pokynmi dozorných orgánov. Samozrejme, popri zložitom systéme priamych kontrol týkajúcich sa funkcií všetkých vedúcich a ostatných zamestnancov, bola vytvorená divízia Riadenie rizika, špecificky zameraná na kontroly súvisiace s kontrolou riadenia rizika (vrátane Odboru Úverové Riziko, Metodika, Monitoring úverového portfólia a Vnútorná validácia v súlade s Basel 2). Riadenie kontrol súladu (odbor Compliance a odbor Právne služby) podlieha zástupcovi generálneho riaditeľa, vyčleneným od obchodných útvarov.

Taktiež je určený odbor Vnútorná kontrola a vnútorný audit banky, ktorý je priamo podriadený Dozornej rade a tiež funkčne prepojený s Výborom pre audit.

Odbor Compliance

Riadenie compliance rizika je vo VÚB považované za strategicky dôležitú funkciu v súvislosti s dodržiavaním právnych predpisov a so zabezpečením poctivého poskytovania bankových služieb založenom na dôvere.

Odbor Compliance bol v banke VUB, a.s. vytvorený v roku 2005 a je priamo podriadený zástupcovi generálneho riaditeľa banky. Má nezávislé postavenie vo vzťahu k manažmentu rizík a ku compliance kontrole. Odbor Compliance je oddelený od odboru Vnútorná kontrola a vnútorný audit banky. Avšak činnosti odboru Compliance sú predmetom kontroly odboru Vnútorná kontrola a vnútorný audit banky.

V priebehu druhej polovice roku 2009, odbor Compliance začal implementovať projekt skupinového modelu v oblasti Compliance, vychádzajúci zo smernice pre skupinu ISP. Táto skupinová smernica stanovuje zodpovednosti a makroprocesy pre zosúladienie, s cieľom minimalizovať non-compliance riziko prostredníctvom spoločného úsilia všetkých funkcií spoločnosti. Odbor Compliance je zodpovedný predovšetkým za dohľad nad riadením compliance rizika pomocou vydaných smerníc, politík a metodík. Prostredníctvom koordinácie ostatných funkcií spoločnosti, je odbor Compliance tiež zodpovedný za identifikáciu a stanovenie non-compliance rizík, za prijatie funkčných a organizačných opatrení na ich zmiernenie, za predbežné hodnotenie compliance inovatívnych projektov, operácií, nových produktov a služieb, za poskytnutie poradenstva a podpory orgánom dohľadu a obchodným útvarom vo všetkých oblastiach s významným non-compliance rizikom, spolu s odborom Vnútorná kontrola a vnútorný audit za monitoring a dohľad nad fungovaním banky, a za šírenie korporátnej kultúry založenej na princípoch čestnosti, spravodlivosti a rešpekte vnútorných duševných hodnôt a pravidiel banky.

Aktivity vykonávané v priebehu roka sa sústreďujú do regulátornej oblasti vo vzťahu ku compliance riziku a to predovšetkým:

- vo vzťahu k oblasti poskytovania investičných a platobných služieb sa aktivity týkajú kontroly procesu zosúladenia s MiFID II, EMIR a PSD legislatívou, implementácie kontrol a organizačných opatrení podľa právnej úpravy, úpravy procesov a procedúr a zavedenia potrebných vzdelávacích aktivít. Aktivity odboru Compliance taktiež zahŕňajú zavádzanie vnútrogrupinových pravidiel v oblasti ochrany spotrebiteľa, ochrany finančného spotrebiteľa a distribúcie OTC derivátov ako aj ošetrovanie nových produktov a služieb, riadenie konfliktu záujmov a monitoring klientskych aktivít pri prevencii pred zneužitím trhu;
- podpora bola poskytovaná obchodným útvaram pre transparentný reporting a všeobecne vo vzťahu k regulácii na ochranu klienta.

Odbor Vnútrotná kontrola a vnútorný audit banky

Ohľadom činností interného auditu, odbor Vnútrotná kontrola a vnútorný audit banky je zodpovedný za zabezpečenie plynulého a nezávislého dohľadu nad správnym postupom činností a procesov skupiny VUB, za účelom predchádzania alebo identifikovania akýchkoľvek nezrovnalostí alebo riskantného správania sa a situácií, za hodnotenie funkčnosti celého vnútrotného kontrolného systému a jeho primeranosti v zabezpečení: (i) efektívnosti a účinnosti procesov spoločnosti, (ii) bezpečnosti hodnoty aktív a ich ochranu pred stratou, (iii) spoľahlivosti a úplnosti účtovníctva a informácií pre riadenie a (iv) súladu operácií s postupmi vydanými správnymi orgánmi skupiny VUB, internými aj externými nariadeniami a očakávaniami bankových dohľadov.

Okrem toho odbor zabezpečuje poradenstvo manažmentu Banky a ostatným útvaram, aj prostredníctvom monitorovania a účasti na projektoch, za účelom zlepšiť efektívnosť procesov kontroly, riadenia rizika a riadenia organizácie.

Odbor vnútrotná kontrola a vnútorný audit má zamestnancov s primeranými odbornými znalosťami a skúsenosťami.

Odbor vnútrotná kontrola a vnútorný audit má model štruktúry a kontroly, ktorý je usporiadaný tak aby efektívne zahrnul všetky riziká pokrývané odborom Vnútrotná kontrola a vnútorný audit banky. Audit tiež ovplyvňuje medzinárodná ekonomicko-finančná situácia, čo viedlo k zvýšenému sústredeniu sa na úverové riziko a riziko likvidity.

Priamy dohľad bol vykonávaný predovšetkým prostredníctvom:

- kontroly prevádzkových procesov pobočiek a útvarov ústredia, s preverení aj prostredníctvom kontrol na mieste: (i) funkčnosti priamych kontrol, s ohľadom na interné a externé usmernenia, (ii) spoľahlivosti organizačných usporiadaní a mechanizmov poverení, (iii) správnosti dostupných informácií v rozličných činnostiach a ich primeranom použití s voľným a nezávislým prístupom k činnostiam, údajom, dokumentácii a (iv) uplatnením primeraných nástrojov a metódik;
- dohľadu prostredníctvom kontroly na diaľku s doplnením návštevami na mieste, overením primeranosti procesu vzniku a riadenia pohľadávok, s ohľadom na systém kontroly rizika a fungovanie mechanizmov jeho merania na mieste;
- sledovania procesu merania, riadenia a kontroly postavenia skupiny VÚB na trhu, rizika zmluvnej strany, operačných a úverových rizík, pravidelné preverenie internej validácie modelov a procesu ICAAP vyvinutého pre Basel 3 a usmernení NBS pre obozretné podnikanie;
- hodnotenia primeranosti a efektívnosti vývoja systému informačných technológií a riadiacich procesov, s cieľom zabezpečiť ich spoľahlivosť, bezpečnosť a fungovanie;
- kontroly, tiež prostredníctvom návštev na mieste, procesov súvisiacich s finančnými činnosťami a primeranosť súvisiacich rizík riadiacich systémov;
- kontroly súladu s pravidlami fungovania a správnosť procedúr schválených pre investičné služby rovnako ako aj súlad s platnými usmerneniami s ohľadom na oddelenie aktív klientov;
- preverenie činností vykonávaných zahraničnou pobočkou a dcérskymi spoločnosťami, s účasťou interných audítorov miestnych, aj z ústredia banky.

Počas roka odbor Vnútrotný audit a vnútrotná kontrola tiež zabezpečuje monitorovanie všetkých hlavných integračných projektov venujúc primeranú pozornosť kontrolným mechanizmom v bankových modeloch a procesoch, a vo všeobecnosti, efektívnosti a účinnosti kontrolného systému zriadeného v rámci skupiny VÚB.

Nepriamy dohľad bol vykonávaný prostredníctvom priamej a funkčnej koordinácie štruktúr auditu v dcérskych spoločnostiach, za účelom zabezpečiť konzistentnosť kontrol a primeranú pozornosť k rôznym druhom rizika. Rovnako boli vykonávané priame kontroly na mieste.

Pri výkone svojich činností, odbor Vnútrotná kontrola a vnútorný audit banky používa metodiky pre predbežné analýzy rizík v rôznych oblastiach. Na základe detailného posúdenia rizík a následných priorit, odbor Vnútrotná kontrola a vnútorný audit banky pripravuje a predkladá Ročný plán auditov na prednostné posúdenie Výboru pre audit, Odboru Interného auditu v Intesa Sanpaolo a Predstavenstvu, následne Dozornej rade banky na schválenie. Na základe tohto plánu vykonáva svoje činnosti počas roka, uskutočnením naplánovaných auditov.

Akémkoľvek slabé miesta boli systematicky hlásené relevantným odborom a vedeniu za účelom prijatia okamžitých nápravných opatrení, ktoré sú následne monitorované v rámci kontroly plnenia opatrení.

Hodnotenie vnútorného kontrolného systému odvodeného od individuálnych kontrol, ako aj hodnotenie reziduálneho rizika auditovaného procesu bolo pravidelne postupované Výboru pre audit, Predstavenstvu a Dozornej rade, ktoré vyžadujú detailné aktualizácie stavu riešení s cieľom zmierniť slabé kritické miesta. Okrem toho, najzávažnejšie udalosti im boli okamžite oznámené - nielen Výboru pre audit, ale aj Odboru Interného auditu v Intesa Sanpaolo.

2.3 Riadenie rizika v skupine VÚB

Základné princípy riadenia rizika v skupine VÚB sú sformované a dané do obehu medzi všetky zainteresované strany prostredníctvom dokumentu Stratégia riadenia rizika.

Stratégia stanovuje organizačný kontext Skupiny, definuje hierarchiu dokumentácie týkajúcej sa riadenia rizika, filozofiu, kultúru, hodnoty a spôsoby riadenia rizika.

Ďalej Politika definuje rámec pre stanovovanie rizikových cieľov, stratégií a apetítu, aktuálnej a budúcej štruktúry rizika a základné charakteristiky organizačnej štruktúry riadenia rizík v Skupine VÚB.

Kľúčové princípy riadenia rizika (detailnejšie popísané v príslušnej Politike), v skupine VÚB, sú nasledovné:

- konflikt záujmov
- prístup podľa najlepších zvyklostí
- opatrnosť
- nepretržité trvanie spoločnosti
- odbornosť
- správa nových produktov
- usmernenie materskej spoločnosti

Cieľom Stratégie riadenia rizika je dosiahnutie kompletného a konzistentného pohľadu na riziká, berúc do úvahy makroekonomický scenár a riziká Skupiny VÚB, cez rozširovanie kultúry uvedomovania si rizík (risk awareness) a transparentnej a presnej reprezentácie úrovni rizika v portfóliách Skupiny VÚB.

Stratégie akceptácie rizika sú sumarizované v Štruktúre rizikového apetítu (RAF), ktorý je schvaľovaný Predstavenstvom Banky. Rizikový apetít (RAF) vychádza z rizikových pozícií ISP a VÚB a ekonomickej situácie. Štruktúra rizikového apetítu definuje všeobecné princípy rizikového apetítu, spoločne s nástrojmi monitorovania a kontroly celkového rizikového profilu a špecifických rizík.

Definovanie Štruktúry rizikového apetítu je komplexný proces, ktorý zastrešuje Chief Risk Officer a zahŕňa úzku spoluprácu s Chief Financial Officer a vedúcimi pracovníkmi relevantných útvarov. RAF je vytvorený v súlade s procesmi ICAAP, ILAAP a Ozdravným plánom (Recovery Plan), a reprezentuje element štruktúry riadenia rizika, v rámci ktorého je definovaný rozpočet a obchodný plán Skupiny VÚB. Týmto je zabezpečená konzistencia medzi stratégiou a politikou akceptácie rizika a procesom tvorby rozpočtu a obchodného plánu.

Reflektujúc kľúčové elementy, definované a popísané v Stratégii riadenia rizík, nastavila a formalizovala Banka proces ICAAP (proces Interného hodnotenia primeranosti vnútorného kapitálu). Cieľom tohto procesu je komplexná identifikácia, meranie a riadenia všetkých rizík, ktorým je Skupina vystavená, zahŕňajúc proaktívne riadenia dostupných finančných zdrojov, na krytie aktuálnych a budúcich kapitálových potrieb. Počnúc rokom 2016 Banka začala vykonávať samohodnotenie primeranosti likviditnej pozície a financovania v rámci procesu Interného hodnotenia primeranosti likvidity – ILAAP.

2.4 Úverové riziko

Stratégie a postupy riadenia rizík

Skupina VÚB definovala organizačný rámec, princípy a postupy na meranie, riadenie a kontrolu úverového rizika.

Základné princípy riadenia úverového rizika sú definované v Stratégii riadenia rizík a ďalej detailne rozpracované v úverových politikách a procedúrach. Základné princípy skupiny VÚB sa zameriavajú na:

- diverzifikáciu portfólia na úrovni segmentu, dlžníka/skupiny dlžníkov, produktu, priemyselného sektora a lehoty splatnosti, čo sa považuje za prístup eliminujúci riziko koncentrácie;
- efektívny proces schvaľovania úverov zameraný na detailnú analýzu úverovej schopnosti dlžníka/skupiny dlžníkov;
- efektívne monitorovanie a riadenie portfólia vrátane monitorovania signálov včasného varovania;
- jasné definovanie úverového cyklu klienta v úverovom riadení a definovanie spúšťačov pre vstup do jednotlivých fáz úverového cyklu (Splácané úvery, Úvery so signálmi včasného varovania, Úvery na zozname Watch List, Vymáhané úvery).

Štruktúra a organizácia funkcie riadenia rizík

Organizačný rámec je navrhnutý tak, aby bolo zabezpečené dôkladné oddelenie funkcií a zodpovedností.

Na najvyššej úrovni sú do procesu riadenia úverového rizika zahrnuté orgány:

- Dozorná rada
- Predstavenstvo
- Výbor pre riadenie úverového rizika
- Výbor pre koordináciu vnútornej kontroly

a na operatívnej úrovni Úverový výbor, Výbor pre riadenie problémových aktív a Výbor pre nové produkty.

Dozorná rada a Predstavenstvo sú hlavné štatutárne riadiace orgány VÚB skupiny. Dozorná rada VÚB banky zaručuje funkčnosť, účinnosť a efektívnosť riadenia rizík a kontrolných systémov, čo je neustálym predmetom kontroly Interného auditu.

Väčšina operatívnych funkcií v oblasti riadenia úverových rizík bola Predstavenstvom delegovaná na Výbor pre úverové riziko. Cieľom Výboru pre riadenie úverového rizika je určovanie politik úverového rizika pre skupinu VÚB v súlade s risk apetítom definovaným na úrovni zákazníka, segmentu a produktu, ako aj kontrola a prijímanie rozhodnutí vo veciach týkajúcich sa ratingového riadenia.

Výbor pre riadenie úverového rizika taktiež určuje pravidlá pre diverzifikáciu portfólia (ex ante definované limity koncentrácie) na úrovni segmentu, produktu a priemyselného sektora. Všetky limity portfólia sú monitorované a vykazované Výboru pre riadenie úverového rizika na mesačnej báze.

Z operatívneho hľadiska niektoré funkcie v oblasti riadení úverového rizika sú Predstavenstvom delegované na Úverový výbor, Výbor pre problémové aktíva a Výbor pre nové produkty. Úlohy horeuvedených výborov, tak ako aj kompetencie a pôsobnosti sú popísané v štatútoch príslušných výborov.

Výkon aktivít riadenia úverového rizika (podľa schválených stratégií a princípov) je zodpovednosťou divízie Riadenia Rizík ako kontrolnej jednotky, ktorá koordinuje všetky aktivity riadenia rizík.

Na čele divízie Riadenia rizík stojí vrchný riaditeľ (Chief Risk Officer), ktorý je členom Predstavenstva a je organizačne odčlenený od obchodných divízií.

Z divízie Riadenia rizík sú do riadenia úverového rizika primárne zahrnuté nasledujúce odbory:

- Politika a metodika – nesie zodpovednosť za návrh ratingového systému vrátane vývoja a údržby modelov a detailný návrh úverových politik a procedúr v súlade so schválenými princípmi a stratégiami. Zároveň nesie zodpovednosť za výpočet opravných položiek,
- Úverové riziko – nesie zodpovednosť za poskytovanie úverov; kompetencie a zodpovednosti sú definované v Kompetenčnom poriadku,
- Kontrola úverového portfólia a interná validácia – nesie zodpovednosť za monitoring portfólia vrátane monitorovania signálov včasného varovania, monitoring ratingov, nepovolených prečerpaní a za výkon aktivít validácie
- Riadenie podnikových rizík – nesie zodpovednosť za výpočet rizikovo vážených aktív a program stresového testovania
- Manažment rizikových pohľadávok – nesie zodpovednosť za riadenie nesplácaných úverov, výkon stratégií pri včasnom vymáhaní a vymáhaní rizikových pohľadávok a jednanie s klientmi, ktorí sú na zozname Watch List.

Obsah žiadosti o validáciu a vlastnosti systému merania rizík a systému vykazovania

VÚB v spolupráci s materskou spoločnosťou Intesa Sanpaolo vyvinula súbor nástrojov, ktoré umožňujú analytickú kontrolu kvality úverov klientov a finančných inštitúcií a úverov ktoré sú vystavené riziku krajiny.

Na meranie rizika sa používajú ratingové modely ktoré sa líšia v závislosti od segmentu do ktorého dlžník prináleží (Firemná klientela, Financovanie nehnuteľností, Projektové financovanie, Objektové financovanie, Malé a stredné podniky, Podnikatelia a malé firmy, Retail). Interné ratingové modely umožňujú zhrnúť úverovú kvalitu dlžníka prostredníctvom ratingu, ktorý odráža pravdepodobnosť zlyhania v horizonte jedného roka. V prípade pokročilého IRB prístupu sa odhaduje aj strata v prípade zlyhania (LGD). Slottingovým modelom neprislúchajú žiadne odhady PD. Slottingová kategória odráža úverovú kvalitu dlžníka, keďže jej je priamo priradená riziková váha a očakávaná strata vyplývajúce priamo z Nariadenia EÚ č. 575/2013.

Charakteristika schválených interných ratingových modelov:

- Model pre firemnú klientelu: model, ktorý je odhadovaný prostredníctvom prístupu „tieňového ratingu“ keďže počet zlyhaných klientov v tomto segmente nie je postačujúci na vývoj default modelu, pozostáva z kvantitatívneho modulu, kde sa nachádzajú údaje zo súvahy a kvalitatívneho modulu (dotazník) , ktorý pokrýva dve analytické oblasti (odvetvovú a trhovú oblasť a konkrétnu charakteristiku dlžníka). Výstupom

z kvantitatívneho modulu a obidvoch častí kvalitatívneho modulu je bodové hodnotenie; jednotlivé hodnotenia sa následne integrujú pomocou logistickej regresie;

- Úverový model pre SME: model bol vytvorený použitím interných dát VÚB prostredníctvom logistickej regresie a pozostáva z týchto modulov:
 - aplikačný rating, ktorý sa skladá z ratingu pozostávajúceho zo „soft“ informácií, zahŕňajúcich základnú charakteristiku hospodárskeho subjektu a finančného ratingu, kde sa analyzuje finančný profil subjektu pričom sa ďalej rozlišuje jednoduché a podvojnú účtovníctvo;
 - behaviorálny rating, ktorý pokrýva správanie sa klienta vo vzťahu k jeho účtom a úverom;
 - vypočítaný rating (vopred vypočítaný), ktorý je výsledkom integrácie medzi aplikačným a behaviorálnym score s aplikáciou vopred definovaných automatických pravidiel;
 - finálny rating, predstavuje konečný rating po uplatnení zásad týkajúcich sa možnosti prepisovania a /alebo znaleckého posudku.
- Úverový model pre SB: model bol vytvorený použitím interných dát VÚB prostredníctvom logistickej regresie a pozostáva z týchto modulov:
 - aplikačný rating, ktorý sa skladá z ratingu pozostávajúceho zo „soft“ informácií, zahŕňajúcich základnú charakteristiku hospodárskeho subjektu a finančného ratingu, kde sa analyzuje finančný profil subjektu pričom sa ďalej rozlišuje jednoduché a podvojnú účtovníctvo;
 - behaviorálny rating, ktorý pokrýva správanie sa klienta vo vzťahu k jeho účtom a úverom;
 - behaviorálny transakčný rating, ktorý sa využíva namiesto behaviorálneho ratingu v prípade, že klient nemá behaviorálny rating, ale má dostatočne dlho aspoň bežný účet;
 - vypočítaný rating (vopred vypočítaný), ktorý je výsledkom integrácie medzi aplikačným a behaviorálnym (resp. behaviorálnym transakčným) score;
 - finálny rating, predstavuje konečný rating po uplatnení zásad týkajúcich sa možnosti prepisovania a /alebo znaleckého posudku.
- Model pre retailové hypotéky: Model bol vyvinutý na úrovni kontraktov na interných dátach VUB s použitím logistickej regresie, berie do úvahy parametre klienta ako aj parametre kontraktu. Obsahuje nasledovné časti:
 - Aplikačný modul, ktorý sa uplatňuje už v počiatočnom štádiu schvaľovania hypotekárneho úveru ako aj v prvých rokoch života hypotéky;
 - Retailový Behaviorálny modul, ktorý pokrýva správanie klienta na jeho kreditných a depozitných produktoch;
 - Retailový transakčný modul, ktorý pokrýva správanie klienta na jeho transakčných produktoch. Tento modul sa používa, ak Retailový Behaviorálny modul nie je k dispozícii. Oba moduly sú použité v schvaľovacom procese a počas prvých troch mesiacov života hypotéky;
 - Hypotekárny Behaviorálny modul, ktorý pokrýva správanie klienta na všetkých jeho produktoch vrátane hypotéky, tento modul je dostupný po prvých troch mesiacoch a nahrádza 2 vyššie uvedené moduly.

Tieto moduly sa integrujú do predvypočítaného skóre, ktoré je ďalej mapované na hypotekárnu ratingovú škálu. Ako posledný krok sa aplikujú automatické pravidlá, príznak zlyhania a manuálny prepis ratingu.

Charakteristika schválených LGD modelov:

- LGD model pre firemnú klientelu a SME: model je spoločný pre oba segmenty. Je založený na reálnych tokoch peňazí (cash-flows) na klientových úverových produktoch v období, kedy bol klient označený ako zlyhaný. Vývoj modelu prebiehal v prvej polovici roka 2013. Jeho použitie pre potreby pokročilého IRB prístupu bolo schválené od 30. júna 2014. Posledná rekalibrácia modelu bola nasadená do produkcie v máji 2015.
- LGD model pre segment SB: je založený na reálnych tokoch peňazí (cash-flows) na klientových úverových produktoch v období, kedy bol klient označený ako zlyhaný. Vývoj modelu prebiehal v prvej polovici roka 2013. Jeho použitie pre potreby pokročilého IRB prístupu bolo schválené od 30. júna 2014. Posledná rekalibrácia modelu bola nasadená do produkcie v máji 2015.
- LGD model pre retailové hypotéky: je založený na reálnych tokoch peňazí (cash-flows) v období, kedy bola hypotéka označená ako zlyhaná ako aj očakávaných cash-flows zo založenej nehnuteľnosti v prípade neukončeného vymáhania. Model je vyvinutý s použitím logistickej regresie a s prístupom využívajúcim mieru uzdravenia. Jeho použitie pre potreby pokročilého IRB prístupu bolo schválené v júli 2012. Aktuálna verzia modelu bola schválená v marci 2017.

Charakteristika schválených slottingových modelov:

- RED model: Model pre financovanie nehnuteľností, ktorý je založený na expertnom prístupe. Vývoj slottingovej funkcie je v súlade s regulačnými požiadavkami (zahŕňa všetky oblasti, ktoré majú byť slottingom pokryté,

t.j. finančnú silu, typické znaky obchodu alebo aktíva, silu sponzora a developera, balík zabezpečenia). Model sa skladá zo:

- Slottingového dotazníka, ktorý vedie k priradeniu predbežnej slottingovej kategórie Strong/Good/Satisfactory/Weak,
 - Sady automatických pravidiel, možnosti tzv. override, ktoré sa aplikujú a vedú k finálnej slottingovej kategórii;
- SPV model: Model pre projektové a objektové financovanie a projekty špecializovaného financovania, ktoré nespĺňajú podmienky pre aplikovanie RED modelu, je založený na expertnom prístupe. Vývoj slottingovej funkcie je v súlade s regulačnými požiadavkami (zahŕňa všetky oblasti, ktoré majú byť slottingom pokryté, t.j. finančnú silu, politické a právne prostredie, typické znaky obchodu alebo aktíva, silu sponzora a developera, balík zabezpečenia). Model sa skladá zo:
 - Slottingového dotazníka, ktorý vedie k priradeniu predbežnej slottingovej kategórie Strong/Good/Satisfactory/Weak,
 - Sady automatických pravidiel, možnosti tzv. override, ktoré sa aplikujú a vedú k finálnej slottingovej kategórii.

Zavedenie interných ratingových modelov prináša so sebou okrem iného revíziu kontrolného a riadiaceho systému.

Konkrétne, nová ratingová politika sa zaviedla prostredníctvom novelizovaného Systému riadenia úverového rizika, ktorý obsahuje smernice na meranie, kontrolu a riadenie úverového rizika, a vymedzuje právny rámec, hlavné kompetencie a metodiku podporujúcu riadenie úverového rizika v skupine VÚB.

Cieľom dokumentu je formálne ustanoviť procesy týkajúce sa implementácie, riadenia a kontroly interných systémov merania úverového rizika za účelom výpočtu kapitálových požiadaviek vymedzených materskou spoločnosťou, príslušnými predpismi NBS a Bazilejským dohovorom.

U Finančných inštitúcií (nebankových) a Municipalít sa v súčasnosti používa štandardizovaný prístup.

Pre štáty, centrálné banky a inštitúcie je naplánované prevzatie modelu materskej spoločnosti.

Ratingový model pre segment Retail – ostatné produkty (spotrebné úvery, kreditné karty, povolené prečerpania) sa vyvinul na prelome rokov 2013 a 2014 a bol upravený v roku 2016. Nový model pozostáva z aplikačných, transakčných a behaviorálnych informácií.

Pridelenie ratingu je centralizované a plne automatizované pre segment Malé a stredné podniky, Podnikatelia a malé firmy a Retail. Rating odráža kvantitatívne a kvalitatívne údaje, ktoré do systému vkladá vzťahový manažér.

Pridelenie ratingu pre segment Firemnej klientely je centralizované na odbore Úverového rizika s rozdelenou zodpovednosťou za pridelenie ratingu a validáciu ratingu. Kompetencie sú definované vo vnútornom predpise. V niektorých prípadoch je potrebné schválenie materskou spoločnosťou.

Okrem toho zahŕňa ratingový systém aj behaviorálne skóre ktoré je automaticky počítané na mesačnej báze a je zároveň jedným z parametrov pre monitorovanie portfólia. Dochádza tak k vzájomnému prepojeniu ratingového systému s procesom riadenia portfólia a spolu s ostatnými ukazovateľmi umožňuje včasné zhodnotenie zhoršujúcej sa situácie klienta a prijatie nápravných opatrení.

Úverové portfólio je predmetom pravidelnej kontroly vykonávanej na úrovni klienta alebo na úrovni portfólia/produktu.

Politika zabezpečenia a eliminácie rizika

Na elimináciu úverového rizika sa používajú štandardné nástroje a techniky. Banka nepoužíva sekuritizáciu dlhu, credit default swapy alebo zaistenie úverového portfólia.

Nástroje a techniky eliminácie úverového rizika sú zosumarizované v Politike riadenia zabezpečenia ktorá je neoddeliteľnou a nevyhnutnou súčasťou riadenia a eliminácie úverového rizika v rámci skupiny VÚB. Zabezpečenie primárne slúži ako prostriedok pre splatenie angažovanosti (úveru) v prípade defaultu dlžníka.

Akokoľvek, riadenie zabezpečenia má širší význam ako len jednoduché prevzatie zabezpečenia z dôvodu splatenia angažovanosti Banky. Toto širšie ponímanie zahŕňa:

- stanovenie a následne udržiavanie Politiky riadenia zabezpečenia skladajúcej sa zo základných typov zabezpečení, právnej dokumentácie používanej bankou na zabezpečenie práv k danému zabezpečeniu v prípade defaultu dlžníka a ocenenie zabezpečení. Tieto aspekty riadenia zabezpečenia sú uvedené v detaile ďalej v dokumente;
- relevantná a riadna právna bezchybnosť a registrácia zabezpečenia aby bolo zachované právo banky na zabezpečenie v prípade defaultu dlžníka;
- pravidelný monitoring a prehodnotenie zabezpečenia držaného bankou počas životnosti angažovanosti (úveru);
- analýza, monitoring a prehľad realizácie zabezpečení dosiahnutých odborom Manažment rizikových pohľadávok z dôvodu vyhodnotenia efektívnosti Politiky zabezpečenia ako nástroja na zmiernenie rizika (napr. dopad Politiky

redukuje čistú úverovú stratu ktorú banka utrpela ako výsledok úverových aktivít v rámci všetkých segmentov a produktov).

Základným cieľom politiky zabezpečenia je jasne definovať pravidlá pre bežné a štandardné typy zabezpečenia používané bankou v rámci svojich úverových aktivít. Pravidlá minimálne popisujú a určujú:

- podmienky pre právnu vymožiteľnosť;
- podmienky pre proces ohodnotenia výsledkom ktorého je hodnota akceptovaná bankou (HAB) pre jednotlivé typy zabezpečení pri poskytovaní úverov;
- podmienky pre proces prehodnotenia.

2.5 Trhové riziko – obchodná kniha

Procesy a stratégie riadenia rizík

Výbor pre aktíva a pasíva je zodpovedný za alokáciu kapitálu na obchodné aktivity banky prostredníctvom limitov na VaR a Stresového VaR. Tieto limity sú pridelené na úrovni obchodnej knihy VÚB banky, keďže tá predstavuje jediný úsek VÚB skupiny vystavený trhovému riziku (dcérske spoločnosti a pobočka Praha predstavujú bankovú knihu).

Výbor pre aktíva a pasíva monitoruje riziká obchodnej knihy na mesačnej báze s patričným dôrazom na dodržiavanie VaR limitov, ako aj odporúča prípadné nápravné opatrenia. Situáciu v obchodnej knihe VÚB takisto pravidelne sleduje Riadenie rizík materskej spoločnosti Intesa Sanpaolo.

Štruktúra a organizácia súvisiacich funkcií riadenia rizík

Člen predstavenstva pre riadenie rizík je zodpovedný za nastavenie systému limitov, alokácie kapitálu a záväzných procedúr a politík na skupinovej úrovni. Všetky spomenuté činnosti sú koordinované s materskou spoločnosťou Intesa Sanpaolo, s ktorou sú aj prediskutované všetky smernice týkajúce sa riadenia trhových rizík.

Odbor Riadenie podnikových rizík nesie zodpovednosť najmä za:

- definíciu, vývoj a výpočet rizikových ukazovateľov: Value at Risk, Stressed Value at Risk, senzitivity a opčných charakteristík („greeks“), veľkosti pozícií, stresových testov a analýzy scenárov;
- monitorovanie limitov;
- vytvorenie pravidiel a parametrov na oceňovanie trhov preceňovaných finančných inštrumentov na skupinovej úrovni, ako aj ich priame ocenenie, ak to nie je možné získať priamo z trhu;
- porovnanie teoretického a aktuálneho výsledku obchodnej knihy s rizikovými ukazovateľmi, najmä s VaR (spätne testovanie).

Rámec a charakteristiky systému riadenia rizík a reportovania

Kvantifikácia rizík obchodnej knihy prebieha na dennej báze. Jej predmetom sú nasledovné rizikové faktory:

- úrokové sadzby;
- akciové a trhové indexy;
- menové kurzy;
- implikované volatility;
- kreditné spready dlhopisov;
- spready emitovaných dlhopisov;

Použitie rizikové ukazovatele sa dajú rozdeliť do štyroch kategórií:

- value at Risk (VaR), ktorá reprezentuje hlavný pilier celého systému riadenia rizík vďaka svojim charakteristikám, ako sú uniformita, konzistencia a transparentnosť vo vzťahu k ekonomickému kapitálu a obchodným aktivitám; Stresové VaR je doplnujúcim ukazovateľom k štandardnému VaR, a jeho princípom je zahrnúť do výpočtu kapitálovej požiadavky časový rad s výraznou volatilitou mimo rozsahu štandardného VaR.
- senzitivita a opčné charakteristiky (greeks), ktoré dopĺňujú ukazovateľ VaR vďaka ich schopnosti zachytiť citlivosť otvorených obchodných pozícií, ako aj jej smer, vo vzťahu k jednotlivým rizikovým faktorom;
- pozičné limity (napríklad nominálna hodnota alebo trhová cena), ktoré slúžia ako užitočná pomôcka k vyššie uvedeným ukazovateľom, pretože poskytujú okamžite dostupnú informáciu o expozícii;
- stresové testovanie a analýzy scenárov, ktoré kompletizujú analýzu celkového rizikového profilu, zachytávajú dopad zmien rizikových faktorov na obchodnú knihu podľa vopred určených predpokladov. Takisto sú schopné zachytiť anomálne trhové podmienky (bázické riziko, najhoršie scenáre a pod.).

Reportovanie je kontinuálne aktualizované, berúc do úvahy vývoj v obchodných činnostiach, organizačnej štruktúre a dostupných analytických metódach a nástrojoch.

Politika zmierňovania rizika a používania hedžingu

Na mesačnej báze sa konajú stretnutia Výboru pre aktíva a pasíva, na ktorých prebieha diskusia o hlavných rizikových faktoroch obchodnej knihy. Sledovanie rizika a diskusia prebieha na základe série reportov zostavených odborom Riadenie podnikových rizík. Reporty obsahujú štandardné rizikové ukazovatele (VaR, SVaR, greeks a riziko protistrany), ako aj stresové ukazovatele (analýza scenárov a stresové testy). Tieto informácie predstavujú efektívny

prostriedok pre rozhodovanie o politike zmiernovania rizika a používania hedžingu, keďže poskytujú detailné informácie o rizikovom profile jednotlivých portfólií, ako aj o každom významnom riziku či koncentrácii. Diskusia tiež zahŕňa návrh metód na zníženie expozícií voči rizikám, ktoré by mohli predstavovať zníženie hodnoty portfólií v budúcnosti.

Stratégia a procesy pre nepretržité posudzovanie ich efektivity

Oddelenie Riadenia trhového rizika obchodnej knihy poskytuje informácie o VaR a SVaR senzitivite, úrovňových mierach a plnení limitov všetkým obchodným útvarom ako aj vrcholovému manažmentu. Rizikové ukazovatele sú následne prediskutované medzi obchodnými útvarmi a útvarom riadenia rizík a v prípade nutnosti dôjde k prijatiu nápravných opatrení.

2.6 Trhové riziko – banková kniha

Stratégia a procesy riadenia rizík

Hlavná časť trhového rizika bankovej knihy plynie z VÚB banky, časť však pochádza aj z jej dcérskych spoločností ako sú CFH alebo VÚB Leasing, ktorých sa týka najmä úrokové riziko.

Pri riadení úrokového rizika bankovej knihy, VÚB skupina maximalizuje svoju ziskovosť aplikovaním operačných metód zaisťujúcich dlhodobú stabilitu jej finančných výsledkov. Zodpovednosť za posúdenie celkového rizikového profilu Skupiny nesie Výbor pre aktíva a pasíva.

Menové riziko bankovej knihy vyplýva z otvorených pozícií vytvorených komerčnými operáciami a strategickými investičnými rozhodnutiami VÚB. Hlavné zdroje menového rizika predstavujú vklady a úvery korporátnych a retailových klientov v cudzích menách, menové konverzie, nákupy cenných papierov, investície do akcií a iných finančných nástrojov v cudzej mene. Menové riziko bankovej knihy je na dennej báze uzatvárané a presúvané do obchodnej knihy. Dcérske spoločnosti si udržiavajú menové riziko na veľmi nízkej úrovni ako výsledok stratégie VÚB skupiny držať minimálne množstvo aktív a pasív v cudzej mene.

Štruktúra a organizácia súvisiacich funkcií riadenia rizík

Trhové riziko bankovej knihy ako aj riziko likvidity VÚB skupiny sú sledované útvarom Riadenie podnikových rizík ako aj útvarom Riadenie aktív a pasív, zodpovedných za:

- stanovenie kritérií a metód na meranie a riadenie finančných rizík bankovej knihy (úrokové, menové a likviditné);
- navrhovanie systému limitov a opatrení pre riadenie finančných rizík dcérskych spoločností;
- meranie finančných rizík bankovej knihy;
- analýzu celkového rizikového profilu za VÚB skupinu, navrhujúc prípadné nápravné opatrenia;
- meranie a posudzovanie efektivity hedžingových operácií podľa IAS/IFRS predpisov.

Rámec a charakteristiky systému riadenia rizík a reportovania

Na meranie finančných rizík bankovej knihy sú používané dva typy mier.

Analýza senzitivity na posun výnosových kriviek kvantifikuje zmeny hodnoty portfólia vplyvom negatívneho posunu výnosových kriviek.

Analýza senzitivity úrokovej marže kvantifikuje dopad paralelného posunu výnosových kriviek na čistý úrokový výnos na najbližších 12 mesiacov.

Výpočet prebieha na individuálnej VÚB úrovni a taktiež aj na úrovni dcérskych spoločností.

Politika zmiernovania rizika a používania hedžingu

Zmierňovanie úrokového rizika bankovej knihy je zamerané na (i) ochranu bankovej knihy pred zmenami reálnej hodnoty úverov a depozít plynúcej z pohybov výnosových kriviek, alebo (ii) redukovanie volatility budúcich finančných tokov plynúcich z jednotlivých aktív a pasív.

Hlavným druhom používaných nástrojov sú jednoduché úrokové swapy (IRS), menové úrokové swapy (CCS) a dohody o budúcich sadzbách (FRA's).

Hedžing vykonávaný bankou sa zaznamenáva pomocou viacerých metód. Prvá metóda sa týka hedžingu reálnej hodnoty vybraných aktív a pasív, hlavne nakúpených a emitovaných dlhopisov.

Druhou metódou je hedžing peňažných tokov, ktorého cieľom je stabilizácia úrokových príjmov a výdavkov plynúcich z nástrojov s variabilnou úrokovou sadzbou.

Útvar Riadenia podnikových rizík je zodpovedný za meranie efektívnosti hedžingu úrokového rizika pre účely hedžového účtovníctva, v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi.

Menové riziko bankovej knihy, pochádzajúce z otvorených pozícií v cudzích menách, je pre účel eliminácie tohto druhu rizika systematicky presúvané do obchodnej knihy.

Menové riziko dcérskych spoločností je zmierňované praxou získavania finančných zdrojov v rovnakej mene, v akej sú ich aktíva.

2.7 Riziko likvidity

Riziko likvidity predstavuje riziko neschopnosti banky splatiť svoje záväzky v čase ich splatnosti. Za normálnych podmienok je banka schopná pokryť odliv peňažných prostriedkov ich prílivom, prípadne speňažením likvidných aktív alebo schopnosťou získať úver. Čo sa týka likvidných aktív, na trhu môže nastať situácia, v ktorej bude ich predaj alebo použitie ako zálohy v refinančných obchodoch sťažené (ak nie nemožné). Z tohto pohľadu je riziko likvidity banky veľmi úzko späté s likvidnosťou trhu (trhové likviditné riziko).

Rámec pre riadenie rizika likvidity prijatý VÚB skupinou vytvára princípy, metódy, regulácie a kontrolné procesy nutné k prevencii výskytu likviditnej krízy a podporuje vývoj obozretného prístupu k riadeniu rizika likvidity, umožňujúc tak udržať celkový rizikový profil na nízkej úrovni.

Základné princípy podopierajúce politiky riadenia rizika likvidity vo VÚB skupine sú:

- existencia obchodnej štruktúry pracujúcej v rámci stanovených limitov ako aj existencia nezávislej kontrolnej štruktúry;
- obozretný prístup k odhadu prílivu a odlivu peňažných prostriedkov pre všetky položky súvahy aj podsúvahy, najmä tých bez zmluvnej splatnosti;
- odhad dopadu viacerých scenárov vývoja likvidity, vrátane stresových;
- udržiavanie adekvátnej úrovne voľných likvidných aktív, umožňujúcich preklenúť prvotnú fázu likviditného šoku, týkajúceho sa či už celého trhu alebo len VÚB skupiny.

VÚB skupina priamo riadi a koordinuje svoju likviditu, zabezpečuje prijatie vhodných kontrolných techník a procedúr, ako aj poskytuje presné a úplné informácie výboru Výbor pre aktíva a pasíva a štatutárnym orgánom.

Útvary banky zodpovedné za správnu aplikáciu smernice o riziku likvidity Útvar Riadenie bilancie a Treasury, zodpovedný za riadenie celkovej likvidity (krátko, stredno a dlho dobá) a Útvar Riadenia podnikových rizík, zodpovedný za monitorovanie ukazovateľov a sledovanie dodržiavania limitov.

Táto smernica sa dá rozdeliť do troch oblastí: „Riadenie krátkodobej likvidity“, „Riadenie štruktúrálnej likvidity“ a „Likviditný pohotovostný plán“.

Riadenie krátkodobej likvidity v sebe zahŕňa súbor parametrov a limitov umožňujúcich meranie expozície voči riziku likvidity v krátkodobom horizonte v normálnych ako aj stresových podmienkach. Dôraz sa kladie na posúdenie najväčšieho prípustného rizika a dodržanie najvyššej možnej obozretnosti pri jeho riadení.

Riadenie štruktúrálnej likvidity zahŕňa súbor mier a limitov navrhnutých pre riadenie a kontrolu rizika plynúceho z nesúladu strednodobých a dlhodobých aktív a pasív, nevyhnutného pre strategické plánovanie. To obsahuje prijatie interných limitov zameraných na zabránenie vzniku nerovnováhy spôsobenej nadmerným financovaním strednodobých a dlhodobých aktív krátkodobými pasívami.

Smernica spolu s politikou riadenia krátkodobej a štruktúrálnej likvidity zabezpečuje aj metódy na prekonanie potenciálnej likviditnej krízy definovanej ako neschopnosť Banky splniť si svoje záväzky bez toho, aby musela implementovať procesy a nástroje spôsobom, ktorý sa vymyká bežnej činnosti.

Likviditný pohotovostný plán, majúci na zreteli zabezpečenie kapitálu Skupiny a garantovanie kontinuity činností, zaisťuje identifikáciu signálov včasného varovania a ich nepretržité sledovanie ako aj definíciu procedúr a činností implementovaných v prípade likviditnej krízy na jej prekonanie. Ukazovatele včasného varovania zamerané na odhalenie príznakov blížiacej sa likviditnej krízy (systémovej aj špecifickej) sú neustále zaznamenávané a reportované útvaram zabezpečujúcim riadenie likvidity.

Odbor riadenia podnikových rizík pravidelne prezentuje likviditnú pozíciu banky a jej dcér Výboru pre aktíva a pasíva, na ktorom následne prebieha diskusia.

Počnúc rokom 2016, začala Banka vykonávať ročné samo-hodnotenie v oblasti riadenia rizika likvidity – ILAAP, s cieľom odhadnúť dostatočnosť likviditného profilu a financovania Banky pre účely pokrytia potrieb Skupiny VÚB a to v štandardnom, ako aj stresovom scenári.

2.8 Operačné riziko

Stratégia a procesy riadenia Operačných rizík

Skupina VÚB, v koordinácii s materskou spoločnosťou Intesa Sanpaolo, zadefinovala celkový rámec riadenia operačných rizík pomocou Skupinovej Politiky, ktorá vymedzuje procesy merania, riadenia a kontroly operačného rizika.

Zodpovednosť za kontrolu a riadenie operačného rizika bola Predstavenstvom Banky delegovaná Výboru pre koordináciu vnútornej kontroly a prevádzkové riziko, ktorý schvaľuje politiky riadenia rizík a predkladá ich Predstavenstvu Banky na verifikáciu. Dozorná rada VÚB Banky garantuje funkčnosť, výkonnosť a účinnosť systému riadenia a kontroly operačných rizík.

Skupinový Výbor pre Operačné riziká (ktorého členmi sú riadiaci pracovníci útvarov riadiaceho centra a obchodných útvarov, výraznejšie zapojených v systéme riadenia a kontroly operačného rizika), má za úlohu medzi inými, s definovanou periodicitou verifikáciu celkovej Skupinovej expozície voči operačným rizikám, definovanie a verifikáciu nápravných opatrení, koordinovanie a monitoring efektívnosti prijatých nápravných aktivít a schvaľovanie stratégií transferu operačného rizika.

Organizačná dimenzia funkcie riadenia operačných rizík

V súvislosti s riadením operačných rizík v Skupine VÚB bola v rámci Divízie Riadenia Rizík identifikovaná centralizovaná funkcia. Tento útvar je zodpovedný, v koordinácii s materskou spoločnosťou, za definovanie, implementáciu a monitorovanie metodologickej a organizačnej štruktúry riadenia operačných rizík, ako i za meranie rizikového profilu, verifikáciu účinnosti nápravných opatrení a reportovanie top manažmentu.

V súlade s platnými regulátornými požiadavkami, individuálne relevantné organizačné útvary sú zodpovedné za identifikáciu, odhad, riadenie a zmierňovanie operačných rizík. V rámci týchto organizačných útvarov boli identifikované špecifické odbory a funkcie, so zodpovednosťou za proces riadenia a merania operačných rizík (štruktúrovaný zber informácií, súvisiacich s udalosťami operačného rizika, analýzou scenárov a hodnotenia úrovne rizík, spojených s obchodným prostredím). Divízia riadenia rizík vykonáva druhú úroveň monitorovania týchto aktivít.

Rozsah aplikácie a charakteristiky systému merania a reportovania rizík

Na základe žiadosti materskej spoločnosti, získala vo februári 2010 VÚB Banka (ako súčasť skupinovej žiadosti), od domovského a hosťovského orgánu dohľadu, povolenie používať Pokročilý Prístup Merania (AMA) pre riadenie a meranie operačných rizík.

Na základe žiadosti materskej spoločnosti, získala v júni 2013 VÚB Banka (ako súčasť skupinovej žiadosti), od domovského a hosťovského orgánu dohľadu, povolenie používať Pokročilý Prístup Merania (AMA) pre riadenie a meranie operačných rizík aj pre dcérske spoločnosti Consumer Finance Holding a VÚB Leasing. Zároveň bolo v rámci výpočtu kapitálovej požiadavky povolené používanie efektu poistenia a vzhľadom na zmenu alokačného mechanizmu, bola splnená podmienka aj pre používanie diverzifikačného efektu.

Počnúc týmto rozhodnutím používa VÚB Skupina kombináciu Pokročilého Prístupu Merania (pre VÚB Banku a pobočku Praha, VÚB Leasing a Consumer Finance Holding) a, Štandardizovaný Prístup (VÚB Factoring).

Pre účely používania AMA prístupu, nastavila Banka, navyše k systému riadenia požadovaného regulátornými požiadavkami, efektívny systém pre riadenie operačných rizík, ktorý je každoročne certifikovaný v rámci procesu samohodnotenia, vykonávaného bankou a spoločnosťami Skupiny, ktoré spadajú pod rozsah aplikácie. Samohodnotenie je verifikované odborom Interný audit a kontrola a postúpené Predstavenstvu Banky na každoročnú certifikáciu súladu s požiadavkami stanovenými regulátorom.

V rámci AMA prístupu je kapitálová požiadavka počítaná pomocou interného modelu, ktorý v sebe kombinuje všetky elementy definované regulátorom pre interné modely, umožňujúc tak meranie expozície viac rizikovo-senzitívne. Monitorovanie operačných rizík je vykonávané pomocou integrovaného systému reportovania, ktorý poskytuje manažmentu informácie potrebné pre riadenia a / alebo zmierňovanie operačného rizika.

Politiky pre zmierňovanie operačného rizika

Skupina VÚB, v koordinácii s materskou spoločnosťou, používa tradičný nástroj na prenesenie rizika (poistenie), pričom hlavným cieľom je zmierňovanie dopadov neočakávaných strát. Výpočet AMA zahŕňa výhody transferu operačného rizika pomocou poistných zmlúv, čo vedie k zníženiu kapitálovej požiadavky vypočítanej pomocou interného modelu.

2.9 Ostatné riziká

Navyše, k rizikám uvedeným vyššie, nasledovné ďalšie riziká boli identifikované a sú monitorované v rámci Skupiny VÚB.

Strategické riziko

Skupina VÚB definuje existujúce alebo perspektívne strategické riziko ako riziko spojené s potenciálnym poklesom zisku alebo kapitálu, v dôsledku zmien v operatívnom kontexte, nesprávnych rozhodnutí spoločnosti, neadekvátnej implementácii rozhodnutí, a v neschopnosti dostatočne reagovať na zmeny konkurencie.

Strategické riziko v Skupine je v prvom rade riadené pomocou politík a procedúr, ktoré definujú rámec pre prijímanie strategických rozhodnutí Dozornou Radou a Predstavenstvom VÚB Banky, za podpory súčasných a prospektívnych hodnotení rizík a kapitálovej primeranosti. Stupeň s ktorým sa prijímajú strategické rozhodnutia na centrálnej úrovni, so zahrnutím najvyššej úrovne riadiacich orgánov a podpory zo strany ďalších relevantných útvarov Skupiny zaisťuje,

že je strategické riziko efektívne zmierňované. Analýza definície strategického rizika vedie k pozorovaniu, že toto riziko je spojené s dvoma odlišnými fundamentálnymi zložkami:

- zložka, ktorá súvisí s možným nesprávnym rozhodnutím spoločnosti a neschopnosti dostatočne reagovať na zmeny konkurencie. Tento komponent nevyžaduje krytie kapitálom, ide o jedno z rizík zmierňovaných tým ako a na akých úrovniach sú prijímané strategické rozhodnutia, kde všetky dôležité rozhodnutia sú vždy podporované ad-hoc aktivitami, ktorých cieľom je identifikácia a meranie rizík, implicitných v samotnej iniciatíve;
- druhý komponent viacej súvisí s obchodným rizikom: inými slovami, je spojený s rizikom potenciálneho poklesu zisku, ako dôsledku neadekvátnej implementácie rozhodnutí a zmien v operatívnom kontexte. Táto zložka je adresovaná nielen systémom, ktorý je používaný pre regulovanie a kontrolu riadenia spoločnosti, ale aj špecifickým vnútorným kapitálom, ktorý sa odhaduje pomocou VMV prístupu (Variable Margin Volatility), ktorý vyjadruje riziko, plynúce z obchodného mixu Skupiny a jej obchodných jednotiek.

Strategické riziko je takisto odhadované v rámci stresového testu, ktorý je založený na viac-faktorovom modeli a popisuje vzťah medzi zmenami v ekonomickom scenári a obchodnom mixe, na základe definovaného scenára.

Reputačné riziko

Skupina VÚB prikladá reputačnému riziku veľký význam, konkrétne súčasnému a prospektívnemu riziku poklesu zisku alebo kapitálu, v dôsledku negatívneho vnímania obrazu banky a Skupiny zákazníkmi, protistranami, vlastníkami, investormi a orgánmi dohľadu.

Skupina adaptovala a publikovala Etický kódex, ktorý definuje základné hodnoty, ku ktorým sa zaviazala a formuluje princípy výkonu pre styk so všetkými zúčastnenými stranami (zákazníci, zamestnanci, dodávatelia, vlastníci, prostredie a, všeobecnejšie, komunita) s ambicioznejšími cieľmi ako sú tie, ktoré definuje zákon. V oblasti vzťahov so zákazníkmi banka vytvorila proces systematického dialógu. Takisto vydala viaceré politiky výkonu a adaptovala medzinárodné princípy, ktorých cieľom je rešpektovanie a ochrana životného prostredia a ľudských práv.

V rámci Skupiny bol zároveň vytvorený efektívny mechanizmus riadenia rizika compliance, ako predpoklad pre riadenie a zmierňovanie reputačného rizika.

Pri príležitosti prijatia Smernice MiFID bol špeciálne zameraný a revidovaný proces poskytovania finančného poradenstva, ako i celkovo marketingové procesy a súvisiace kontroly.

Skupina taktiež posilnila všeobecné dlhodobé dohody, ktoré predpokladajú prijatie procesov, ktoré sú podporované kvantitatívnymi metódami, pre riadenie rizík súvisiacich s investíciami klientov, v súlade so širokou interpretáciou zákona, a to za účelom ochrany ich záujmov a reputácie Skupiny.

To umožnilo vykonať odhady adekvátnosti procesov štruktúrovania produktov a výkonu poradenských činností, ktoré sú podporované objektívnymi hodnoteniami a umožňujú tak identifikovať pravú podstatu a charakter rizík, obsiahnutých v derivátových transakciách alebo finančných investíciách, ktoré zákazníci podstupujú.

Špecifickejšie, marketing finančných produktov je takisto riadený a regulovaný pokročilými politikami odhadu rizík, a to jednak z pohľadu Skupiny (primárne kreditné, finančné a operačné riziká, ktoré priamo ovplyvňujú vlastníka), ako i zákazníka (udržateľnosť v zmysle pomeru rizika k návratu, flexibility, koncentrácie, konzistencie s cieľmi a profilmi tolerancie rizík, vedomostí a povedomia o produktoch a ponúkaných službách).

Riziko z vlastnených nehnuteľných aktív

Riziko z nehnuteľností, ktoré vlastní banka alebo jej dcérske spoločnosti, môže byť definované ako riziko súvisiace s možnosťou utrpenia finančných strát, v dôsledku nepriaznivých zmien v hodnote týchto aktív a je preto zahrnuté v kategórii finančných rizík bankovej knihy. Riadenie rizika nehnuteľností je vysoko centralizované a reprezentuje investície, ktoré sú v prevažnej miere využívané na výkon prevádzkových aktivít.

3. Obsah žiadosti

Právnická osoba, ktorá má kontrolu nad VÚB, a. s.¹⁷

Obchodné meno	% podiel	Sídlo	IČO
Intesa Sanpaolo Holding International S.A.	97,03	35 Boulevard du Prince Henri, L-1724, Luxembourg, Luxembourg	B 44318

Právnické osoby pod kontrolou akcionára, ktorý má kontrolu nad VÚB, a. s.

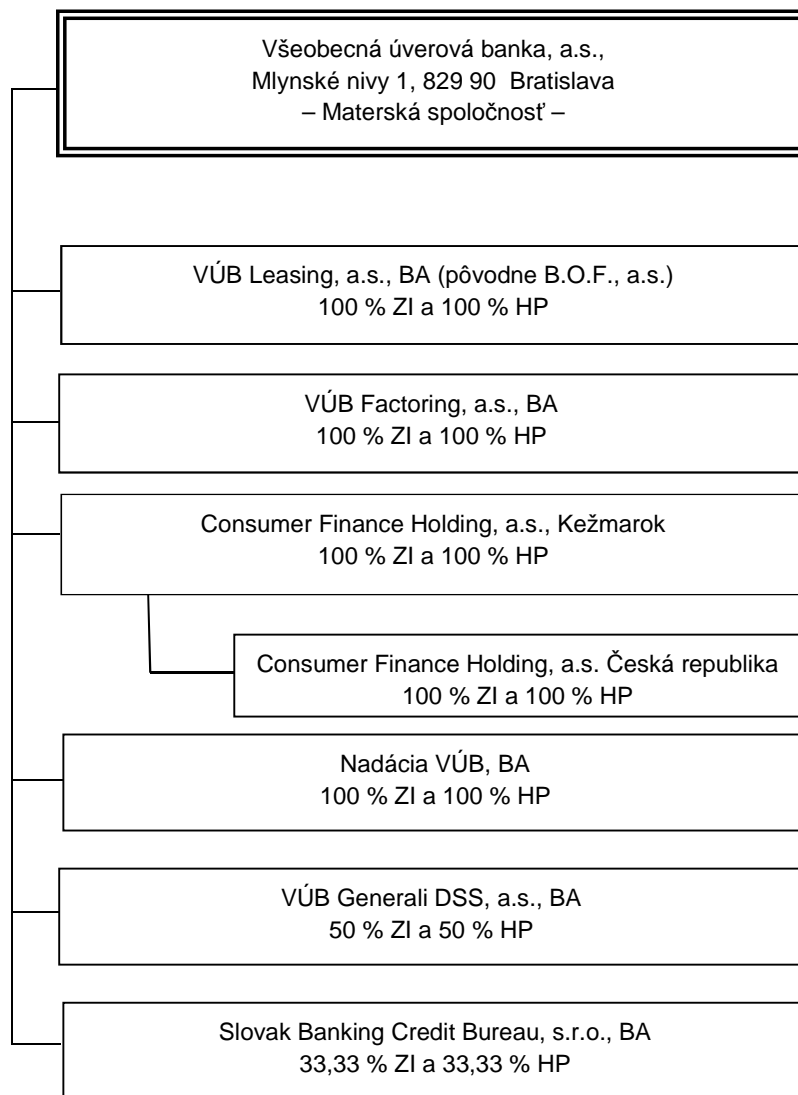
(skupina Intesa Sanpaolo Holding International S.A. Luxembourg)

Obchodné meno	% podiel	Sídlo	IČO
Intesa Sanpaolo Bank Luxembourg	100,00	19-21 Boulevard du Prince Henri, L-1724 Luxembourg, (Luxembourg)	B 13859
Banca Intesa ad Beograd	100,00	Milentija Popovica 7b, 11070 Beograd, Serbia and Montenegro	7759231
Privredna Banka Zagreb d.d.	97,47	Rackoga 6, HR-10000 Zagreb, Croatia	MBS 080002817
Banca Intesa (Russia)	53,02	Bld, 2, Petroverigski per, Moscow, 101000 Russian Federation	7708022300
Intesa Sanpaolo Servitia S.A.	100,00	12, Avenue de la Liberté, L-1930 Luxembourg, Luxembourg	B 14241
Exelia S.r.l	100,00	Regione Brasov STR. Ionescu Crum N°1, Corp C2, Tower 2, Et.1., Brasov, Romania	J08/821/2009
Intesa Sanpaolo Immobilière S.A	100,00	9, rue Goethe, L-1637 Luxembourg Luxembourg	B 55753
Intesa Sanpaolo Real Estate S.A	100,00	8, Avenue de la Liberté, L-1930 Luxembourg Luxembourg	B 62762
Intesa Sanpaolo House Immo S.A	100,00	12, Avenue de la Liberté, L-1930 Luxembourg Luxembourg	B 154021
Intesa Sanpaolo Harbourmaster III S.A.	100,00	8, Avenue de la Liberté, L-1930 Luxembourg Luxembourg	B210947

Právnická osoba, ktorá má kontrolu nad Intesa Sanpaolo Holding International S.A. Luxembourg

Obchodné meno	% podiel	Sídlo	IČO
Intesa Sanpaolo S.p.A.	100,00	Piazza San Carlo 156, 10121 Torino, Taliansko	799960158

¹⁷ Opatrenie NBS 16/2014, §1, odsek 7

Schéma konsolidovaného celku skupiny VÚB

ZI = základné imanie spoločnosti
 HP = hlasovacie práva

Podiel banky na základnom imaní a podiel banky na hlasovacích právach jednotlivých členov konsolidovaného celku, na ktorého čele banka stojí

Obchodné meno	Sídlo	Podiel VUB na ZI spoločnosti	Podiel VUB na hlasovacích právach spoločnosti	Hlavný predmet činnosti
VÚB Factoring, a.s. IČO: 31 345 310	Mlynské nivy 1, Bratislava	100%	100%	Faktoring a forfaiting
Consumer Finance Holding, a.s. IČO: 35 923 130	Hlavné nám. 12, Kežmarok	100%	100%	Poskytovanie nebankových úverov
Nadácia VÚB IČO: 30 856 043	Mlynské nivy 1, Bratislava	100%	100%	Verejnoprospešná činnosť
VÚB Leasing, a.s. IČO: 31 318 045	Mlynské nivy 1, Bratislava	100%	100%	Finančný a operatívny leasing
VÚB Generali DSS, a.s., IČO: 35 903 058	Mlynské nivy 1, Bratislava	50%	50%	Správa fondov starobného dôchodkového poistenia
Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o. IČO: 35 869 810	Malý trh 2/A, Bratislava	33,33%	33,33%	Automatizované spracovanie dát v oblasti úverovania

Všetky spoločnosti pôsobia prevažne v Slovenskej republike.

Princípy konsolidácie pre účely účtovné a účely obozretného podnikania¹⁸

Princípy a metódy konsolidácie používané pre účely účtovné a účely obozretného podnikania sú zhodné.

	Hlavná činnosť	Podiel v %	Konsolidované plne (riadok po riadku)	Konsolidované proporcionálne	Pripočítavané k RWA
Dcérske spoločnosti					
Consumer Finance Holding, a.s.	Spotrebiteľské financovanie	100	X		X
VÚB Leasing, a. s.	Finančný lízing	100	X		X
VÚB Factoring, a.s.	Faktoring pohľadávok	100	X		X
Pridružené spoločnosti					
Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o.	Správa úverových databáz	33,3		X	X
Spoločné podniky					
VÚB Generali DSS, a.s.	Správa dôchodkových fondov	50		X	X
Portfólio na predaj					
S.W.I.F.T.	Vysporiadanie platieb	0,01			X
Visa Inc.	Platobné technológie	0,00			X
ISP akcie	Bankové služby	0,01			X

¹⁸ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

4. Regulačná štruktúra kapitálu¹⁹

4.1 Kvalitatívne zverejnenie

Od 1. januára 2014 je v platnosti nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 tzv. CRR. Banka pri výpočte regulačného kapitálu postupuje v zmysle tohto nariadenia.

Regulačný kapitál zahŕňa položky vytvárajúce hodnotu Tier 1 kapitálu (základné imanie, emisné ážio, nerozdelený zisk, zákonný rezervný fond) a položky znižujúce hodnotu Tier 1 kapitálu (nehmotný majetok, goodwill a vlastné akcie banky). Na základe CRR 575/2013 a národných volieb preklamovaných národným regulátorom, sa do Tier 1 kapitálu zahrnú reálnou hodnotou ocenené zisky a straty súvisiace s derivátovými záväzkami. Záporné oceňovacie rozdiely z precenenia AFS portfólia a derivátových záväzkov znižujú Tier 1 kapitál.

Tier 2 kapitál je tvorený nadbytkom rezerv nad prípustnými očakávanými stratami pri prístupe IRB. Banka súčasne dodržiava požiadavky na kapitálové vankúše, vyplývajúce zo zákona o bankách.

Základné imanie	tis. EUR
Schválené, vydané a splatené:	
89 kmeňových akcií, hodnota jednej akcie 3 319 391,89 €, neobchodované	295 426
4 078 108 kmeňových akcií, hodnota jednej akcie 33,2 €, verejne obchodované	135 393
	<u>430 819</u>

Kapitál VÚB banky pre regulačné účely k 30. septembru 2017:

	tis. EUR
Základný kapitál (Tier 1)	
Základné imanie	430 819
Emisné ážio	13 719
Nerozdelený zisk bez čistého zisku za obdobie	828 574
Ostatné rezervy	95 957
Precenenie finančného majetku na predaj	4 380
Reálnou hodnotou ocenené zisky a straty vyplývajúce z vlastného kreditného rizika banky súvisiaceho s derivátovými záväzkami	53
Zníženie o nehmotný majetok	(64 333)
	<u>1 309 169</u>
Dodatkový kapitál (Tier 2)	
Nadbytok rezerv nad prípustnými očakávanými stratami z IRB	8 682
Podriadený dlh	200 000
	<u>208 682</u>
Celkový regulačný kapitál	<u><u>1 517 851</u></u>

¹⁹ nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, článok 437

4.2 Kvantitatívne zverejnenie

Regulatórna štruktúra kapitálu

Štruktúra regulátorneho kapitálu VÚB banky k 30. septembru 2017:

	tis. EUR
A. Tier 1 kapitál pred aplikáciou prudentných filtrov	1 309 169
B. Tier 1 kapitál prudentné filtre	-
B.1 Kladné IAS/IFRS prudentné filtre (+)	-
B.2 Záporné IAS/IFRS prudentné filtre (-)	-
C. Tier 1 pred odpočítateľnými položkami (A+B)	1 309 169
D. Odpočítateľné položky z Tier 1	-
E. Total Tier 1 Kapitál (C-D)	<u>1 309 169</u>
F. Tier 2 kapitál pred aplikáciou prudentných filtrov	200 000
G. Tier 2 kapitál prudentné filtre	8 682
G.1 Kladné IAS/IFRS prudentné filtre (+)	8 682
G.2 Záporné IAS/IFRS prudentné filtre (-)	-
H. Tier 2 pred odpočítateľnými položkami (F+G)	208 682
I. Odpočítateľné položky z Tier 2	-
L. Total Tier 2 kapitál (H-I)	<u>208 682</u>
M. Odpočítateľné položky z total Tier 1 and Tier 2 kapitálu	-
N. Regulatórny kapitál (E+L-M)	<u>1 517 851</u>
O. Tier 3 kapitál	-
P. Regulatórny kapitál spolu s Tier 3 (N+O)	<u><u>1 517 851</u></u>

	tis. EUR
TOTAL TIER 1 a TIER 2 KAPITÁL(*)	
Zloženie kladných položiek	
Základné imanie	430 819
Emisné ážio	13 719
Rezervy	924 531
Neinovatívne kapitálové nástroje	200 000
Inovatívne kapitálové nástroje	-
Čistý príjem za dané obdobie	-
Kladné IAS/IFRS prudentné filtre (+)	8 682
Oceňovacie rozdiely	-
Iné pozitívne prudentné filtre	4 380
TOTAL Kladné POLOŽKY	1 582 131
Zloženie záporných položiek	
Vlastné akcie	-
Goodwill	-
Ostatné nehnuteľné aktíva	(64 333)
Strata za dané obdobie	-
Úpravy v úveroch	-
Úpravy vypočítané pre regulatórnu obchodnú knihu	-
Iné	-
Záporné IAS/IFRS prudentné filtre (-)	-
Oceňovacie rozdiely	53
Záporné oceňovacie rozdiely kapitálových nástrojov z portfólia na predaj	-
Záporné oceňovacie rozdiely cenných papierov na predaj	-
Ostatné záporné prudentné filtre	-
TOTAL Záporné POLOŽKY	(64 280)
TOTAL TIER 1 a TIER 2 KAPITÁL PRED ODPOČÍTATEĽNÝMI POLOŽKAMI	1 517 851
TOTAL ODPOČÍTATEĽNÉ POLOŽKY	-
TOTAL TIER 1 a TIER 2 OČISTENÝ O ODPOČÍTATEĽNÉ POLOŽKY	1 517 851

Opis hlavných charakteristík nástrojov kapitálu Tier 2 emitovaných bankou

Zverejnenie informácií podľa článku 437 (1) (b) CRR 575/2013 z 26. júna 2013

Opis hlavných charakteristík nástrojov kapitálu Tier 2 emitovaných bankou

1 Emitent	Všeobecná úverová banka, a.s. (VUB)
2 Jedinečný identifikátor (napr. CUSIP, ISIN alebo Bloomberg pre súkromné umiestňovanie)	Podriadený dlh formou bilaterálnej dohody
3 Rozhodovacie právo (práva) nástroja	Nástroj: Zákony Luxemburského veľkovejvodstva Ustanovenia podriadenosti: Slovenské právo
<i>Regulatórne zaobchádzanie</i>	
4 Prechodné pravidlá nariadenia CRR	Tier 2
5 Pravidlá nariadenia CRR po prechodnom období	Tier 2
6 Oprávnené na individuálnom/(sub-) konsolidovanom základe / individuálnom a (sub-) konsolidovanom základe	individuálny a (sub) konsolidovaný
7 Typ nástroja (typy upresnenia jednotlivé jurisdikcie)	Podriadený úver/ Tier 2 podľa čl. 62 CRR
8 Objem vykázaný v regulátornom kapitále (v EUR, k poslednému dátumu vykazovania)	200 000 000
9 Nominálna hodnota nástroja (v EUR)	200 000 000
9a Emisná cena	100%
9b Cena pri splatení	100%
10 Účtovná klasifikácia	Finančné záväzky ocenené amortizovanou obstarávacou cenou
11 Označenie dátumu emisie	20. december 2016
12 Trvalý alebo termínovaný	Termínovaný
13 Pôvodný dátum splatnosti	22. december 2026
14 Kúpna opcia emitenta s výhradou predchádzajúceho schválenia orgánom dohľadu	Nie
15 Voliteľný dátum kúpnej opcie, podmienené dátumy kúpnej opcie a hodnota pri splatení	-
16 Následné dátumy kúpnej opcie, ak sa uplatňuje	-
<i>Kupóny /Dividendy</i>	
17 Dividenda/kupón s pevnou alebo pohyblivou sadzbou	Pohyblivá sadzba
18 Kupónová sadzba a prípadný súvisiaci index	3M EURIBOR + 3,285 %
19 Existencia systému pozastavenia výplaty dividend	Nie
20a Úplné podľa vlastného uváženia, čiastočné podľa vlastného uváženia alebo povinné (z hľadiska načasovania)	Povinné
20b Úplné podľa vlastného uváženia, čiastočné podľa vlastného uváženia alebo povinné (z hľadiska objemu)	Povinné
21 Existencia klauzuly o zvýšení alebo iného stimulu k splateniu	Nie
22 Nekumulatívne alebo kumulatívne	Nekumulatívne
23 Konvertibilný alebo nekonvertibilný	Nekonvertibilný
24 Ak konvertibilný, spúšťací faktor (faktory) konverzie	-
25 Ak konvertibilný, plne alebo čiastočne	-
26 Ak konvertibilný, konverzná sadzba	-
27 Ak konvertibilný, povinná alebo nepovinná	-
28 Ak konvertibilný, uveďte typ nástroja, na ktorý sa konvertuje	-
29 Ak konvertibilný, uveďte meno emitenta nástroja, na ktorý sa konvertuje	-
30 Charakteristiky zníženia hodnoty	Nie
31 Ak zníženie hodnoty, spúšťací faktor	-
32 Ak zníženie hodnoty, plné alebo čiastočné	-
33 Ak zníženie hodnoty, trvalé alebo prechodné	-
34 Ak prechodné zníženie hodnoty, opis mechanizmu zvýšenia hodnoty	-
35 Pozície v hierarchii podriadenosti v prípade likvidácie (uveďte typ nástroja bezprostredne nadradeného danému nástroju)	Senior unsecured
36 Charakteristiky nespĺňajúce požiadavky	Nie
37 Ak áno, uveďte charakteristiky nespĺňajúce požiadavky	-

5. Kapitálová primeranosť²⁰

5.1 Kvalitatívne zverejnenie

Odhad primeranosti vnútorného kapitálu Banky

Riadenie kapitálovej primeranosti pozostáva zo skupiny politík, ktoré určujú výšku a optimálnu kombináciu rôznych kapitalizačných inštrumentov, za účelom zaistenia takých úrovní kapitálu Skupiny VÚB a jej spoločností, ktoré sú v súlade so žiadaným rizikovým profilom a spĺňajú požiadavky stanovené regulátorom.

Koncept kapitálu v riziku (Capital at Risk) sa líši v závislosti od spôsobu merania, pričom sa stanovujú rôzne cieľové úrovne kapitalizácie:

- regulatórny kapitál pre riziká Pilieru 1;
- celkový Ekonomický kapitál pre riziká Piliera 2, pre proces ICAAP.

Regulatórny kapitál a celkový ekonomický kapitál sa odlišujú už podľa definície, pričom pokrývajú aj rôzne kategórie rizík. Regulatórny kapitál vychádza z formátu zadaného regulátorskými pravidlami a ekonomický kapitál z identifikácie významných rizík Skupiny VÚB a následného použitia interných modelov pre uvažovanú expozíciu.

Riadenie kapitálu zahŕňa kontrolu kvality kapitálu pomocou dôsledného monitorovania oboch prístupov, regulatórnych požiadaviek (Basel 2 Pilier 1) a súčasných a budúcich prevádzkových požiadaviek (Pilier 2), za účelom predídania akejkoľvek kritickej situácii v rámci definovaného časového obdobia a identifikácie možných nápravných opatrení pre tvorbu alebo obnovenie kapitálu.

Procesy odhadu kapitálovej primeranosti sú preto založené na dvoch paralelných prístupoch: regulatórny kapitál pre účely splnenia regulatórnych požiadaviek podľa Piliera 1 a celkového ekonomického kapitálu v rámci procesu ICAAP.

Skupina VÚB priraduje riadeniu a alokácii kapitálových zdrojov významnú úlohu aj v súvislosti s aktivitami jej spoločností. V tejto súvislosti alokácia kapitálu Obchodným útvarom je založená na špecifickej kapacite a schopnosti prispievať k tvorbe hodnoty, berúc do úvahy úroveň návratu požadovaného vlastníkami. Vnútorné systémy sú použité na meranie výkonu (EVA) na základe oboch prístupov – regulatórny a ekonomický kapitál – v súlade s kritériami „use test“, definovanými regulátorom.

Verifikácia súladu s regulátorskými požiadavkami a následná kapitálová primeranosť sú kontinuálne a závisia od cieľov stanovených v Obchodnom pláne.

Prvá verifikácia nastáva v rámci procesu stanovovania rozpočtových cieľov: na základe trendov rastu očakávaných pre úvery, ostatné aktíva a stanovené agregované zisky, sú kvantifikované riziká a odhadnutá kompatibilita s povinnými ukazovateľmi kapitálu pre banku, ako i celú Skupinu VÚB.

Súlad s kapitálovou primeranosťou je dosiahnutý pomocou viacerých nástrojov, ako dividendová politika, identifikácia strategických finančných operácií (navýšenie kapitálu, emisia konvertibilných a podriadených dlhopisov, predaj nekritických aktív, atď.) a riadenie úverovej politiky na základe rizika protistrany.

Tento dynamický prístup riadenia má za cieľ identifikovať inštrumenty navýšenia kapitálu a hybridné kapitálové inštrumenty, najvhodnejšie pre dosiahnutie stanovených cieľov.

Súlad s cieľovými úrovňami kapitalizácie je monitorovaný počas roka a na štvrtročnej úrovni, prijímajúc v prípade potreby vhodné opatrenia, pre riadenie a kontrolu položiek súvahy.

Ďalší krok v preventívnej analýze a kontrole kapitálovej primeranosti Skupiny nastáva v prípade, že vzniknú výnimočné udalosti (napr. akvizície, rozdelenie spoločností, pristúpenia atď.). V takomto prípade, na základe informácií o pripravovanej aktivite, je odhadovaný dopad na ukazovatele kapitálu a prípadné plánovanie akcií na zabezpečenie súladu s regulátorskými požiadavkami.

Skupina VÚB vníma významnú dôležitosť riadenia rizík a kontroly, ako predpoklad pre:

- garantovanie, že štruktúra Skupiny je konzistentná s toleranciou rizika rôznych vlastníkov, pomocou kombinácie udržateľnej tvorby hodnoty a akceptovateľnou úrovňou rizika;
- zaistenie kapitálovej a finančnej primeranosti Skupiny, za účelom efektívnej ochrany kontinuity obchodu a verejných a sociálnych cieľov finančnej stability;
- umožnenie transparentnej reprezentácie rizikového profilu portfólií.

²⁰ nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, článok 438a)

Ekonomický kapitál, definovaný ako maximálna neočakávaná strata, ktorá môže Skupinu zasiahnuť počas 1 roka, je kľúčovou mierou pre určenie finančnej štruktúry Skupiny a kontrolu vykonávaných aktivít, zabezpečujúc balans medzi podstupovanými rizikami a návratom vlastníka.

Následne pri určovaní akceptovateľnej rizikovej tolerancie je cieľom Skupiny zaistenie, že záväzky sú kryté počas 12 mesačného obdobia s pravdepodobnosťou 99,9 %.

V súvislosti s cieľmi finančnej stability, má Skupina na zreteli zaistenie, že riziká sú kryté s pravdepodobnosťou 99,9 %, aj v podmienkach stresu.

Skupina nastavila tieto základné princípy v politikách, limitoch a kritériách aplikovaných na rôznych kategóriách rizika a oblastí obchodu, so špecifickými hranicami tolerancie rizika, v komplexnej štruktúre riadenia, kontrolných limitov a procedúr.

Identifikované riziká, kryté a zahrnuté v ekonomickom kapitáli, sú nasledujúce:

- úverové riziko, táto kategória zahŕňa aj riziko koncentrácie, riziko krajiny a reziduálne riziko;
- trhové riziko (obchodná kniha), zahŕňa riziká pozície, vysporiadania a koncentrácie v obchodnej knihe;
- operačné riziko, zahŕňa aj právne riziko;
- finančné riziko bankovej knihy, ktoré reprezentujú hlavne:
 - o úrokové riziko a riziko výmenného kurzu (FX);
 - o akciové riziko;
 - o riziko nehnuteľného majetku;
 - o strategické riziko;
 - o reputačné riziko;
 - o likviditné riziko.

Úroveň absorpcie ekonomického kapitálu je odhadovaná na základe súčasnej situácie a takisto na úrovni predpovede, používajúc predpoklady rozpočtu a projektované ekonomické scenáre založených na bežných a stresových podmienkach. Pozícia kapitálu tvorí základ pre obchodné reportovanie a je predkladaná na štvrtročnej báze Predstavenstvu a Dozornej rade Banky, ako časť Skupinového reportu.

5.2 Kvalitatívne zverejnenie²¹

Kapitálová požiadavka a ukazovatele kapitálu Skupiny VÚB

Banka sa pri výpočte kapitálovej primeranosti riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 575/2013. Kapitál bankovej skupiny musí reprezentovať aspoň 8% celkových rizikovo vážených aktív (celková kapitálová primeranosť), vyplývajúcich z typických rizík bankových a finančných aktivít (úverové, protistrany, trhové a operačné riziko), vážených na základe regulačných segmentov, do ktorých spadajú jednotlivé klientské protistrany, pričom sa berú do úvahy nástroje znižovania úverového rizika.

Na výpočet kapitálovej požiadavky pre kreditné riziko a riziko protistrany, po obdržaní povolenia od dohliadacieho orgánu, VÚB skupina používa advanced IRB prístup pre korporatívny a retail small business segmenty od dátumu reportovania 30. jún 2014 a advanced IRB prístup pre portfólio obytných nehnuteľností od dátumu reportovania 31. júl 2012. Skupina naďalej pokračuje vo vývoji ratingových modelov pre ostatné skupiny aktív, pre ktoré sa momentálne využíva štandardizovaný prístup a v rozširovaní záberu spoločností pre aplikáciu pokročilého prístupu v súlade s postupným plánom prechodu na pokročilé prístupy, ktorý bol prezentovaný dohliadaciemu orgánu.

Banky musia byť v súlade s požiadavkami na kapitálovú primeranosť pre trhové riziko, ktoré je počítané na celú obchodnú knihu a to separátne pre rôzne typy rizík: obchodované dlhové nástroje, vlastné imanie, devízy a komodity. Banka používa interný model pre všeobecné a devízové riziko.

Čo sa týka operačného rizika, na základe žiadosti materskej spoločnosti, VÚB banka obdržala vo februári 2010 od relevantného dohliadacieho orgánu povolenie na používanie a teda zaviedla pokročilý prístup merania a riadenia operačného rizika (AMA). Od júla 2013 prešli na AMA prístup aj dcérske spoločnosti Consumer Finance Holding a VÚB Leasing. VÚB skupina ako taká používa kombináciu pokročilého prístupu merania (VUB, VUB Leasing a CFH) a štandardizovaného prístupu (VUB Factoring).

Naviac, v súvislosti s celkovým ukazovateľom kapitálovej primeranosti, popísanom vyššie, je použitý ďalší ukazovateľ pre hodnotenie kvality kapitálovej základne: Tier 1 kapitálový ukazovateľ, reprezentovaný pomerom medzi Tier 1 kapitálom a rizikovo váženými aktívami.

K 30. septembru 2017 pomerové ukazovatele, ktorých metodika je popísaná vyššie boli: ukazovateľ Tier 1 15,79 % a celková kapitálová primeranosť 18,31 %.

²¹ nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, článok 438c), d), e), f)

Celková kapitálová požiadavka VÚB banky k 30. septembru 2017 je nasledovná:

	Nevážená výška	Vážená výška	tis. EUR Požiadavka
A Kapitálová požiadavka			
A.1 Úverové riziko a riziko protistrany	17 311 553	7 332 464	586 597
1. Štandardizovaný prístup	5 885 683	2 457 700	196 616
2. Prístup interných ratingov (IRB)	11 286 232	4 517 271	361 382
3. Kapitálové IRB	139 638	357 493	28 599
4. Sekuritizácia			-
A.2 Trhové riziko			38 023
1. Obchodované dlhové nástroje			-
2. Vlastné imanie			476
3. Devízy			-
4. Komodity			11
5. Interný model			37 536
A.3 Operačné riziko			26 890
1. Prístup základného indikátora			-
2. Štandardizovaný prístup			-
3. Pokročilý prístup			26 890
A.4 Ostatné kapitálové požiadavky			11 702
1. Celková hodnota rizikových expozícií pre riziká vyrovnania/dodania			-
2. Celková hodnota rizikových expozícií pre úpravu ocenenia pohľadávky			11 702
A.5 Total kapitálové požiadavky			663 212
B. KAPITÁLOVÉ POMERY (%)			
B.1 Core Tier 1			1 309 169
B.2 Tier 1 pomer			15,79
B.3 Total kapitálový pomer			18,31

Tabuľky dolu poskytujú detaily o rozličných kapitálových požiadavkách banky k 30. septembru 2017:

Kapitálová požiadavka pre úverové riziko VÚB banky (Štandardizovaný prístup)

	tis. EUR
Regulatórne portfólio	Kapitálová požiadavka
Pohľadávky voči alebo zabezpečené štátmi alebo centrálnymi bankami	8 519
Pohľadávky voči alebo zabezpečené VÚC alebo obcami	2 156
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inými orgánmi verejnej moci alebo PO okrem podnikateľov	785
Pohľadávky voči alebo zabezpečené multilaterálnymi rozvojovými bankami	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené medzinárodnými organizáciami	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inštitúciami	16 865
Pohľadávky voči alebo zabezpečené POP	55 184
Retailové pohľadávky	99 032
Pohľadávky zabezpečené nehnuteľnosťou	-
Pohľadávky po termíne splatnosti	2 972
Pohľadávky s vysokým stupňom rizika	-
Pohľadávky zo zabezpečených dlhopisov	-
Krátkodobé pohľadávky voči inštitúciám a POP	-
Pohľadávky v rámci KI	-
Iné položky	11 103
Sekuritizácia	-
Kapitálová požiadavka pre úverové riziko spolu (Štandardizovaný prístup)	196 616

Kapitálová požiadavka pre úverové riziko (IRB prístup)

	tis. EUR
Regulatórne portfólio	Kapitálová požiadavka
Právnické osoby podnikatelia	
Veľkí korporátni klienti	120 974
SME (malí a strední podnikatelia)	98 272
Špecializované financovanie - slotting	75 312
Retailoví klienti	
Hypotéky	54 889
Retail SME	11 935
Kapitálové pohľadávky: jednoduchý prístup	
Verejne neobchodovateľné akcie v dostatočne diverzifikovaných portfóliách - 190%	-
Kapitálové pohľadávky obchodované na burze - 290%	690
Ostatné kapitálové pohľadávky - 370%	1 778
Kapitálové expozície, na ktoré sa uplatňujú rizikové váhy	26 131
	389 981

Kapitálová požiadavka pre tržové riziko

	tis. EUR
	Kapitálová požiadavka
FX riziko a úrokové riziko (Interný model)	37 536
FX riziko (jednoduchý prístup)	-
Obchodované dlhové nástroje	-
Vlastné imanie	476
Komoditné riziko	11
Total kapitálová požiadavka pre tržové riziko	38 023

Kapitálová požiadavka pre operačné riziko

	tis. EUR
	Kapitálová požiadavka
Regulátorne portfólio	
Prístup základného indikátora	-
Štandardizovaný prístup	-
Pokročilý prístup merania	26 890

Ukazovateľ finančnej páky

Ukazovateľ finančnej páky sa vypočíta ako miera kapitálu inštitúcie vydelená veľkosťou celkovej expozície tejto inštitúcie a vyjadruje sa v percentách. Mierou kapitálu je kapitál Tier1.

Veľkosťou celkovej expozície je súčet hodnôt expozície všetkých aktív a podsúvahových položiek, ktoré neboli odpočítané pri určení miery kapitálu Tier 1.

Ukazovateľ finančnej páky pre VÚB banku k 30. septembru 2017 je nasledovná:

Ukazovateľ finančnej páky	%
Ukazovateľ finančnej páky	8,05
	Hodnota (tis. EUR)/ Ukazovateľ (%)
SFT: Expozícia v súlade s článkom 429 ods. 5 a článkom 429 ods. 8 nariadenia CRR	-
SFT: Dodatočná hodnota pre kreditné riziko protistrany	1 655 056
Odchýlka pre SFT: Dodatočná hodnota v súlade s článkom 429b ods. 4 a článkom 222 nariadenia CRR	-
Kreditné riziko protistrany pri transakciách SFT, v ktorých inštitúcia koná ako zástupca, v súlade s článkom 429b ods. 6 nariadenia CRR	-
(-) Vyňatá časť klientských expozícií SFT zúčtovaných prostredníctvom centrálnej protistrany	-
Deriváty: Bežné reprodukčné náklady	61 872
(-) Variačná marža prijatá v hotovosti prípustná na započítanie oproti trhovej hodnote derivátov	-
(-) Vyňatá časť klientských obchodných expozícií zúčtovaných prostredníctvom centrálnej protistrany (reprodukčné náklady)	-
Deriváty: Dodatočná hodnota podľa metódy oceňovania podľa trhovej hodnoty	83 237
(-) Vyňatá časť klientských obchodných expozícií zúčtovaných prostredníctvom centrálnej protistrany (potenciálna budúca expozícia)	-

Odchýlka pre deriváty: metóda pôvodnej expozície	-
(-) Vyňatá časť klientských obchodných expozícií zúčtovaných prostredníctvom centrálnej protistrany (metóda pôvodnej expozície)	-
Zhora ohraničená pomyselná hodnota vypísaných kreditných derivátov	-
(-) Prípustné kúpené kreditné deriváty započítané oproti vypísaným kreditným derivátom	-
Podsúvahové položky s konverzným faktorom úverov 10 % v súlade s článkom 429 ods. 10 nariadenia CRR	19 305
Podsúvahové položky s konverzným faktorom úverov 20 % v súlade s článkom 429 ods. 10 nariadenia CRR	135 279
Podsúvahové položky s konverzným faktorom úverov 50 % v súlade s článkom 429 ods. 10 nariadenia CRR	1 216 055
Podsúvahové položky s konverzným faktorom úverov 100 % v súlade s článkom 429 ods. 10 nariadenia CRR	268 142
Ostatné aktíva	12 883 101
Navýšenie o poskytnutý kolaterál súvisiaci s derivátmi	-
(-) Pohľadávky pri hotovostnej variačnej marži poskytnutej v derivátových transakciách	-
(-) Vyňatá časť klientských obchodných expozícií zúčtovaných prostredníctvom centrálnej protistrany (počiatočná marža)	-
Úpravy o SFT na základe účtovania predajov	-
(-) Spravované aktíva	-
(-) Vnútrogrupinové expozície (na jednotlivom základe) vyňaté v súlade s článkom 429 ods. 7 nariadenia CRR	-
(-) Expozície vyňaté v súlade s článkom 429 ods. 14 nariadenia CRR	-
(-) Odpočítaná suma aktíva – kapitál Tier 1 – úplne zavedené vymedzenie	(59 953)
(-) Odpočítaná suma aktíva – kapitál Tier 1 – prechodné vymedzenie	(59 900)
Celková expozícia ukazovateľa finančnej páky – s použitím úplne zavedeného vymedzenia kapitálu Tier 1	16 262 094
Celková expozícia ukazovateľa finančnej páky – s použitím prechodného vymedzenia kapitálu Tier 1	16 262 147
Kapitál	
Kapitál Tier 1 – úplne zavedené vymedzenie	1 309 116
Kapitál Tier 1 – prechodné vymedzenie	1 309 169
Ukazovateľ finančnej páky	
Ukazovateľ finančnej páky – s použitím úplne zavedeného vymedzenia kapitálu Tier 1	0,0805
Ukazovateľ finančnej páky – s použitím prechodného vymedzenia kapitálu Tier 1	0,0805

Zverejnenie kvalitatívnych informácií podľa Článku 451 nariadenia (EÚ) č. 575/2013

1. Opis postupov používaných na riadenie rizika nadmerného využívania finančnej páky (Zverejnenie informácií podľa Článku 451 ods. 1 písm. d) nariadenia (EÚ) č. 575/2013)

VÚB a.s. monitoruje ukazovateľ finančnej páky v súlade s interným limitom na mesačnej báze. Na riadenie rizika nadmerného využívania ukazovateľa finančnej páky používa postupy riadenia regulátorného kapitálu a bilancie.

2. Opis faktorov, ktoré mali vplyv na ukazovateľ finančnej páky počas obdobia, ktorého sa zverejnený ukazovateľ finančnej páky týka (Zverejnenie informácií podľa Článku 451 ods. 1 písm. e) nariadenia (EÚ) č. 575/2013)

Mierny pokles ukazovateľa finančnej páky bol v treťom štvrtroku 2017 ovplyvnený nárastom hodnoty celkovej expozície a v menšej miere nárastom kapitálu Tier 1, konkrétne poklesom očakávaných strát pri IRB úpravách kreditného rizika.

6. Úverové riziko

6.1 Kvalitatívny popis – všeobecná časť

Definícia “nesplácaných úverov“

Od septembra 2010 skupina VÚB implementovala definície nesplácaných úverov podľa Harmonisation projektu. Harmonisation projekt je iniciovaný materskou spoločnosťou Intesa Sanpaolo s cieľom zjednotiť definície a kategórie nesplácaných úverov v rámci zahraničných dcérskych spoločností skupiny Intesa Sanpaolo. V marci 2015 sa realizovala ďalšia fáza projektu, v ktorej boli zavedené tri klasifikačné kategórie nesplácaných úverov (po lehote splatnosti, pravdepodobné nesplatenie úveru, sporné) namiesto v minulosti používaných štyroch kategórií (úvery po lehote splatnosti, reštrukturalizované, neštandardné, sporné). Pri kategóriách sporné a pravdepodobné nesplatenie je definícia nesplácaných úverov odvodená od počtu dní v delikvencii (DPD) a od subjektívneho posúdenia. V prípade kategórie po splatnosti sa posudzuje DPD a materialita klienta.

Pri výkazoch pre regulátora sa uplatňuje definícia nesplácaných úverov určená regulátorom.

Banka tiež monitoruje svoje portfólio prostredníctvom počtu dní po lehote splatnosti. Portfólio je potom rozdelené medzi splácané úvery (= in bonis alebo nula dní po lehote splatnosti) a delikventné (ďalej rozdelené do stupňov delikvencie po 30 dňoch, čiže 1-29, 30-59, atď.). Keďže banka prijala definíciu defaultu podľa Bazilej 2, špeciálna pozornosť sa venuje úverom po lehote splatnosti viac ako 90 dní keďže status 90 dní po lehote splatnosti je jednou z podmienok defaultu pre klienta alebo transakciu.

Expozície na zozname Watch List

Dlžníci s expozíciami na súvahe alebo podsúvahe, ktorí sa dočasne ocitli v ťažkej finančnej situácii u ktorej sa očakáva zlepšenie v dohľadnej dobe sú bez ohľadu na ich omeškanie zaradení na Watch List. Podmienky zaradenia klienta na Watch List sú uvedené vo vnútorných predpisoch.

Reštrukturalizované expozície

Expozície na súvahe a podsúvahe u ktorých banka súhlasí v dôsledku zhoršenia finančnej situácie klienta so zmenou/doplnením pôvodne dohodnutých podmienok a lehôt (napr. lehoty splatnosti). Pravidlá na preukázanie zhoršenej finančnej situácie klienta sú uvedené vo vnútorných predpisoch. Podľa Harmonisation projektu sú za reštrukturalizované považované iba tie expozície, ktoré s reštrukturalizovaním prinášajú ekonomickú stratu, t.j. čistá súčasná hodnota reštrukturalizácie je záporná.

Popis osvojených metód na výpočet úpravy ocenenia (znehodnotenia)

Všetky úverové aktíva sú na mesačnej báze predmetom testu znehodnotenia, ktorého cieľom je posúdiť, či existuje objektívny dôkaz toho, že zostatková hodnota týchto aktív nie je plne vymožiteľná.

Individuálne znehodnotenie je počítané na individuálnej báze pre finančné aktíva u ktorých je špecifický dôkaz znehodnotenia, kolektívne znehodnotenie (opravné položky a rezervy) pre finančné aktíva, ktoré nespĺňajú podmienky pre individuálne znehodnotenie.

Medzi individuálne znehodnotené patria úverové aktíva, pre ktoré existuje objektívny dôkaz znehodnotenia a spĺňajú podmienku významnosti. Definícia objektívneho znehodnotenia vychádza z definície IAS 39 (závažné finančné ťažkosti vystavovateľa, alebo povinnej osoby, porušenie zmluvy, ako nesplácanie, alebo omeškané splácanie úrokov a istiny, pravdepodobnosť, že dlžník vstúpi do konkurzu, alebo inej formy finančnej reštrukturalizácie).

Metodika merania strát vyplývajúcich z jednotlivito hodnotených zhoršení kvality vyžaduje nasledovné odhady:

- očakávaná návratnosť aktíva;
- očakávaná návratnosť pri uplatnení zabezpečenia/záruky, mínus náklady spojené s nadobudnutím a predajom zabezpečenia;
- predpokladaný časový rámec návratnosti aktíva a zabezpečenia.

Veľkosť straty sa meria ako rozdiel zostatkovej hodnoty aktíva a súčasnej hodnoty očakávaného budúceho cash flow, diskontovaný pôvodnou efektívnou úrokovou sadzbou (t.j. platný úrok sa počíta pri prvom zisťovaní).

Úverové aktíva ktoré nespĺňajú podmienku objektívneho dôkazu znehodnotenia a/alebo podmienku významnosti sú predmetom posúdenia kolektívneho znehodnotenia – opravné položky (pre súvahové položky) a rezervy (pre podsúvahové položky). Posúdenie kolektívneho znehodnotenia vyžaduje, aby boli finančné aktíva združené do skupín na základe podobných charakteristických znakov úverového rizika, ktoré sú ukazovateľmi schopnosti dlžníka splácať dlžné čiastky podľa zmluvných podmienok. Taktó banka získa historické časové rady údajov o neplnení záväzkov z minulého obdobia a použije systémy na zistenie úverových strát. Banka zaviedla tri metodiky závislé od ratingov, kvantity a kvality údajov a časových radov: Bazilej 2 IRB prístup (PD x LGD x EAD), minimálne požiadavky a metodiku Markovových reťazcov.

Politika odpisovania pohľadávok

Banka odpisuje zostatky úverov alebo dlhových cenných papierov (a akékoľvek opravné položky na straty z titulu znehodnotenia), ak sa určí, že tieto zostatky úverov alebo dlhových cenných papierov sú nenávratné. Banka štandardne uvažuje o nenávratnosti úverových zostatkov na základe počtu dní omeškania. Od začiatku roka 2008 bola zmenená politika odpisovania pohľadávok zo 180 na 1 080 dní po lehote splatnosti. To znamená, že nenávratné pohľadávky už nie sú odpísané a predané po uplynutí 180 dní po lehote splatnosti, ale sú vymáhané externými agentúrami až kým sa nestanú daňovo uznateľnými a/alebo spĺňajú podmienky pre odpísanie.

Od 1. januára 2013 banka upravila svoju politiku odpisovania. Dodatočná podmienka je: Pohľadávka môže byť odpísaná iba v prípade, že kolaterál viazaný na túto pohľadávku, ak nejaký existuje, už bol realizovaný.

Úverový zostatok možno odpísať aj skôr ako sa uvádza v predchádzajúcom texte v prípade, že existuje dôkaz o nevyožiteľnosti danej pohľadávky. Odpis takýchto pohľadávok podlieha schváleniu zo strany riaditeľa divízie úverového rizika.

6.2 Kvantitatívny popis – všeobecná časť

Súhrnná výška expozícií VÚB banky podľa skupín kreditnej kvality k 30. septembru 2017²²

		Amortizovaná hodnota	Opravné položky	tis. EUR Účtovná hodnota
Pohľadávky voči bankám				
	Štandardné	112 411	(72)	112 339
Vládny sektor				
	Štandardné	124 727	(96)	124 631
	Sporné	1	-	1
		124 728	(96)	124 632
Úvery poskytnuté korporátnym klientom				
	Štandardné	4 307 385	(32 361)	4 275 024
	Po splatnosti	3	-	3
	Pravdepodobné nesplatenie	79 553	(25 940)	53 613
	Sporné	56 043	(50 043)	6 000
		4 442 984	(108 344)	4 334 640
Úvery poskytnuté retailovým klientom				
	Štandardné	6 733 615	(34 835)	6 698 780
	Po splatnosti	5 125	(1 779)	3 346
	Pravdepodobné nesplatenie	47 047	(20 318)	26 729
	Sporné	205 254	(108 600)	96 654
		6 991 041	(165 532)	6 825 509
Cenné papiere				
	Štandardné	1 051 409	-	1 051 409

²² Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

Súhrnná výška expozícií VÚB banky podľa omeškaných platieb k 30. septembru 2017

	tis. EUR		
	Amortizovaná hodnota	Opravné položky	Účtovná hodnota
Banky			
Bez omeškania	88 887	(26)	88 861
1 – 30 dní	23 524	(46)	23 478
	<u>112 411</u>	<u>(72)</u>	<u>112 339</u>
Vládny sektor			
Bez omeškania	124 651	(96)	124 555
1 – 30 dní	76	-	76
Nad 181 dní	1	-	1
	<u>124 728</u>	<u>(96)</u>	<u>124 632</u>
Korporátni klienti			
Bez omeškania	4 352 803	(57 848)	4 294 955
1 – 30 dní	32 604	(434)	32 170
31 – 60 dní	1 773	(510)	1 263
61 – 90 dní	37	(4)	33
91 – 180 dní	574	(410)	164
Nad 181 dní	55 193	(49 138)	6 055
	<u>4 442 984</u>	<u>(108 344)</u>	<u>4 334 640</u>
Retailoví klienti			
Bez omeškania	6 513 439	(25 978)	6 487 461
1 – 30 dní	219 993	(10 460)	209 533
31 – 60 dní	41 685	(4 176)	37 509
61 – 90 dní	22 540	(3 143)	19 397
91 – 180 dní	33 494	(13 954)	19 540
Nad 181 dní	159 890	(107 821)	52 069
	<u>6 991 041</u>	<u>(165 532)</u>	<u>6 825 509</u>
Cenné papiere			
Bez omeškania	<u>1 051 409</u>	-	<u>1 051 409</u>

Súhrnná výška expozícií VÚB banky podľa zemepisného členenia k 30. septembru 2017 ²³

	Amortizovaná hodnota	Opravné položky	tis. EUR Účtovná hodnota
Európa			
Banky	84 962	(22)	84 940
Vládny sektor	124 728	(96)	124 632
Korporátni klienti	4 397 185	(107 949)	4 289 236
Retailoví klienti	6 987 890	(165 378)	6 822 512
Cenné papiere	1 045 471	-	1 045 471
	<u>12 640 236</u>	<u>(273 445)</u>	<u>12 366 791</u>
Amerika			
Banky	27 097	(50)	27 047
Korporátni klienti	43 797	(130)	43 667
Retailoví klienti	507	(4)	503
Cenné papiere	5 938	-	5 938
	<u>77 339</u>	<u>(184)</u>	<u>77 155</u>
Ázia			
Banky	263	-	263
Korporátni klienti	2 002	(265)	1 737
Retailoví klienti	2 160	(131)	2 029
	<u>4 425</u>	<u>(396)</u>	<u>4 029</u>
Zvyšok sveta			
Banky	89	-	89
Retailoví klienti	484	(19)	465
	<u>573</u>	<u>(19)</u>	<u>554</u>

Súhrnná výška expozícií VÚB banky podľa hospodárskych odvetví k 30. septembru 2017 ²⁴

	Banky	Vládny sektor	Korporátni klienti	Retailoví klienti	tis. EUR Cenné papiere
Poľnohospodárstvo	-	-	147 683	20 927	-
Automobilový priemysel	-	-	85 210	9	-
Obchodovanie s komoditami	-	-	96 681	3 946	-
Stavebníctvo	-	-	65 608	24 002	-
Spotrebitelia	-	-	-	6 574 555	-
Finančné služby	108 304	-	704 482	21	81 397
Verejná správa	-	119 330	-	335	970 012
Priemysel	-	-	710 558	22 508	-
Nehnuteľnosti	-	-	571 257	5 858	-
Maloobchod a veľkoobchod	-	-	528 718	60 728	-
Služby	-	-	539 516	95 926	-
Doprava	-	409	103 142	11 270	-
Sieťové odvetvia	-	4 781	747 469	4 247	-
Iné	4 035	112	34 316	1 177	-

²³ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

²⁴ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

Zmeny v úpravách úverov v skupine VÚB za obdobie končiace sa 30. septembra 2017 ²⁵

Popis	tis. EUR			
	Štandardné úvery	Úvery po splatnosti	Pravdepodobne nesplatené úvery	Sporné úvery
A. Hrubá hodnota (k 1.januáru)	10 584 019	19 811	146 927	368 660
B. Pohyby v bežnom roku (+)	3 856 298	45 922	95 429	115 777
B1. Zo štandardných úverov	-	37 068	52 350	23 130
B2. Z úverov po splatnosti	11 528	-	30 990	4 719
B3. Z pravdepodobne nesplatených úverov	11 294	6 023	-	55 798
B4. Zo sporných úverov	10 206	1 224	4 113	-
B5. Iné nárasty	3 823 270	1 607	7 976	32 130
C. Pohyby v bežnom roku (-)	2 754 377	50 332	92 292	130 161
C1. Do štandardných úverov	-	11 528	11 294	10 206
C2. Odpisy	-	378	169	49 813
C3. Vymožené sumy	-	-	-	362
C4. Odpredaje	-	-	-	18 401
C5. Do úverov po splatnosti	37 068	-	6 023	1 224
C6. Do pravdepodobne nesplatených úverov	52 350	30 990	-	4 113
C7. Do sporných úverov	23 130	4 719	55 798	-
C8. Iné poklesy	2 641 829	2 717	19 008	46 042
D. Finálna hrubá hodnota	11 685 940	15 401	150 064	354 276
E. Opravné položky (k 1. januáru)	91 085	10 569	49 635	242 847
F. Pohyby v bežnom roku (+)	150 642	26 166	52 422	106 123
F1. Zo štandardných úverov	-	7 553	4 778	3 103
F2. Tvorba opravných položiek	142 902	15 434	27 683	60 033
F3. Z úverov po splatnosti	5 086	-	18 723	2 080
F4. Z pravdepodobne nesplatených úverov	1 603	2 900	-	32 405
F5. Zo sporných úverov	1 044	277	1 235	-
F6. Iné nárasty	7	2	3	8 502
G. Pohyby v bežnom roku (-)	158 070	28 622	47 461	116 818
G1. Do štandardných úverov	-	5 086	1 603	1 044
G2. Rozpustenie opravných položiek	142 609	2 354	10 049	37 152
G3. Odpisy	-	378	169	49 813
G4. Vymožené sumy	-	-	-	3 167
G5. Odpredaje	-	-	-	4 975
G6. Do úverov po splatnosti	7 553	-	2 900	276
G7. Do pravdepodobne nesplatených úverov	4 778	18 723	-	1 235
G8. Do sporných úverov	3 103	2 080	32 405	-
G9. Iné poklesy	27	1	335	19 156
H. Total opravné položky	83 657	8 113	54 596	232 152
I. Čistá expozícia (koniec obdobia)	11 602 283	7 288	95 468	122 124

²⁵ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

Pohyby opravných položiek v skupine VÚB za obdobie končiace sa 30. septembra 2017

							tis. EUR
	1. jan. 2017	Tvorba	Rozpustenie	Odpísaný /predaný majetok	Kurzové rozdiely	Ostatné	30. sept. 2017
Pohľadávky voči bankám	18	58	(4)	-	-	-	72
Úvery poskytnuté klientom	283 134	191 063	(160 746)	(29 375)	(786)	(9 318)	273 972
Dcérske, pridružené a spoločné podniky	37 914	-	-	-	-	-	37 914
Hmotný majetok	10 459	-	(21)	-	-	-	10 438
Ostatný majetok	1 937	884	(837)	-	-	-	1 984
	<u>333 462</u>	<u>192 005</u>	<u>(161 608)</u>	<u>(29 375)</u>	<u>(786)</u>	<u>(9 318)</u>	<u>324 380</u>

Súhrnná výška expozícií podľa zostatkovej zmluvnej splatnosti za VÚB banku k 30. septembru 2017 ²⁶

							tis. EUR
	Do 1 mesiaca	1 až 3 mesiace	3 mesiace až 1 rok	1 až 5 rok	Nad 5 rokov	Nešpecifi- kované	Spolu
Finančný majetok							
Peniaze a zostatky na účtoch v centrálnych bankách	1 796 555	-	-	-	-	61 058	1 857 613
Pohľadávky voči bankám	56 858	1 530	1 695	28 842	23 414	-	112 339
Finančný majetok v reálnej hodnote preceňovaný cez výkaz ziskov a strát	-	-	-	-	4 639	1 016	5 655
Finančný majetok na predaj	-	-	3 004	532 805	137 699	-	673 508
Úvery poskytnuté klientom	483 126	532 567	1 303 808	3 760 877	5 035 533	168 870	11 284 781
Investície držané do splatnosti	-	-	-	270 567	101 679	-	372 246
Dcérske, pridružené a spoločné podniky	-	-	-	-	-	92 745	92 745
	<u>2 336 539</u>	<u>534 097</u>	<u>1 308 507</u>	<u>4 593 091</u>	<u>5 302 964</u>	<u>323 689</u>	<u>14 398 887</u>
Finančné záväzky							
Záväzky voči centrálnym a iným bankám	(100 371)	(10 377)	(3 958)	(269 711)	(37 385)	-	(421 802)
Vklady a úvery od klientov	(8 167 497)	(578 563)	(1 112 615)	(257 415)	10 168	-	(10 105 922)
Podriadený dlh	-	(146)	-	-	(200 000)	-	(200 146)
Emitované dlhové cenné papiere	(1 470)	(33 856)	(130 490)	(707 133)	(1 406 495)	-	(2 279 444)
	<u>(8 269 338)</u>	<u>(622 942)</u>	<u>(1 247 063)</u>	<u>(1 234 259)</u>	<u>(1 633 712)</u>	<u>-</u>	<u>(13 007 314)</u>
Čistá pozícia finančných nástrojov	(5 932 799)	(88 845)	61 444	3 358 832	3 669 252	323 689	1 391 573
Prírastok peňažných tokov z derivátov	1 226 821	1 449 775	1 384 252	2 658 122	2 569 458	-	9 288 428
Úbytok peňažných tokov z derivátov	(1 239 407)	(1 455 316)	(1 386 079)	(2 652 334)	(2 568 823)	-	(9 301 959)
Čistá pozícia z derivátov	(12 586)	(5 541)	(1 827)	5 788	635	-	(13 531)
Celková čistá pozícia	(5 945 385)	(94 386)	59 617	3 364 620	3 669 887	323 689	1 378 042

²⁶ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

6.3 Kvalitatívny popis – portfóliá – STD prístup²⁷

Pre určenie rizikového váženía expozícií štandardizovaným prístupom, VÚB banka využíva metodiku ISP, ktorá využíva ratingy nasledovných externých agentúr:

- Fitch Ratings Ltd;
- Moody's Investors Service Limited;
- Standard & Poor's, divízia of The McGraw-Hill Companies, Inc.;

Banka aplikuje ratingy pre nasledujúce segmenty:

- inštitúcie
- štáty a centrálné banky
- podniky

Pri výpočte kapitálovej požiadavky, ak existujú dva ratingy pre jedného klienta, využíva sa konzervatívnejší z nich a ak sú k dispozícii tri ratingy, je použitý stredný rating.

6.4 Kvalitatívny popis – portfóliá – IRB prístup

Rollout plán pre interné a interne adoptované modely

Žiadosť: o používanie základného IRB prístupu (FIRB – Foundation Internal Rating Based) pre korporátnych klientov

Dátum žiadosti: december 2009

Dátum schválenia: 23.12.2010 bankou Banca d'Italia; 21.2.2011 Národnou bankou Slovenska

Detail: Banca d'Italia oprávnila skupinu Intesa Sanpaolo na spravovanie korporátneho portfólia VUB – korporátnych a SME klientov a špecializované pôžičky (financovanie nehnuteľností a projektové financovanie) – používaním FIRB prístupu na účely výpočtu regulátorného kapitálu. NBS schválila používanie nasledovných ratingových korporátnych modelov na lokálnej úrovni:

- Skupinový model pre korporátnych klientov (s obratom viac ako 50 miliónov euro), špecifický pre prostredie Slovenska,
- Skupinový model pre špecializované financovanie: financovanie nehnuteľností a projektové financovanie,
- Interne vyvinutý model pre SME klientov (s obratom 1 až 50 miliónov euro).

Žiadosť: o používanie pokročilého IRB prístupu (AIRB – Advanced Internal Rating Based) pre retailové rezidenčné hypotéky

Dátum žiadosti: december 2011

Dátum schválenia: 9.7.2012 bankou Banca d'Italia; 31.7.2012 Národnou bankou Slovenska

Detail: Banca d'Italia oprávnila skupinu Intesa Sanpaolo na spravovanie portfólia retailových rezidenčných hypoték VUB banky použitím PD a LGD modelov na účely výpočtu regulátorného kapitálu. NBS schválila používanie týchto modelov na lokálnej úrovni.

Žiadosť: o používanie lokálne vyvinutých slottingových modelov pre financovanie nehnuteľností (ďalej RED model) a pre objektové financovanie a pre expozície špecializovaného financovania (ďalej SPV model), ktoré nespĺňajú podmienky pre použitie modelu pre financovanie nehnuteľností ani modelu pre projektové financovanie, ako alternatívu pre IRB ratingový systém

Dátum žiadosti: 2012

Dátum schválenia:

- 9.7.2013 pre SPV model Národnou bankou Slovenska
- 20.8.2013 pre RED model Národnou bankou Slovenska

Detail: S cieľom aplikovať lokálne vyvinuté modely pre všetky relevantné podskupiny špecializovaného financovania, ktoré budú lepšie odrážať slovenské trhové podmienky a na základe podmienok stanovených v predchádzajúcom súhlase NBS, banka bola povinná upraviť SPV model a rozhodla sa navyše rozšíriť jeho aplikáciu aj na klientov projektového financovania. Banke bol udelený súhlas používať upravený model na regulátorne účely 26. marca 2015. Dôsledkom je používanie dvoch lokálne vyvinutých modelov pre špecializované financovanie (SPV model a RED model) namiesto predchádzajúcich troch modelov (SPV model, RED model a skupinový model pre projektové financovanie).

Žiadosť: o používanie pokročilého AIRB prístupu pre triedy expozícií Small Business – podnikatelia a malé firmy, korporátni klienti a SME klienti (LGD modely)

Dátum žiadosti: december 2013

²⁷ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

Dátum schválenia: 18.6.2014 spoločným rozhodnutím banky Banca d'Italia a Národnej banky Slovenska
Účinnosť od: 30.6.2014

Žiadosť: o povolenie aplikovania významných zmien pre interné PD a LGD modely pre portfólio retailových rezidenčných hypoték a pre rozšírenie týchto modelov na portfólio retailových nerezidenčných hypoték

Dátum žiadosti: október 2015

Dátum schválenia: 7.3.2017 rozhodnutím ECB

Účinnosť od: 30.5.2017 potvrdením splnenia podmienok od ECB

Žiadosť: o povolenie aplikovania významných zmien pre korporátne modely

Dátum žiadosti: december 2015

Dátum schválenia: 18.4.2017 rozhodnutím ECB

Účinnosť od: 30.5.2017 potvrdením splnenia podmienok od ECB

Detail: Model pre sub-segment ISP IALC (korporátni klienti s obratom viac ako 500 miliónov EUR) bol zmenený v ISP, pre týchto klientov sa to týka PD aj LGD modelu. VUB bola zahrnutá v perimetri žiadosti a preto po schválení žiadosti bude pre týchto klientov používať nový model.

Banka bude žiadať súhlas o používanie AIRB pre ostatné retailové pohľadávky, o používanie EaD modelu pre právnické osoby podnikateľov a retailové expozície-small business a zároveň o IRB model pre banky a expozície dcérskych spoločností banky na základe plánu zavedenia IRB prístupu.

Opis štruktúry, použitia, procesov riadenia a kontrolných mechanizmov prístupu interných ratingových systémov pre portfólio korporátnych úverov a retailových rezidenčných hypoték

Štruktúra systému vnútorných ratingov (PD)

Ratingové systémy majú nasledujúce vlastnosti:

- rating je stanovený na úrovni klienta pre segment korporátnych klientov, a na úrovni kontraktu pre segment retailových rezidenčných hypoték;
- definícia defaultu je v rámci Banky riešená ako vnútorný predpis Banky, ktorý berie do úvahy všetky regulačné požiadavky. Klasifikácia úverov je riešená samostatne v rámci Harmonisation projektu riadeného materskou spoločnosťou ISP;
- dĺžka histórie dát použitých na vývoj a kalibráciu modelov bola určená na základe potreby zachytenia dostatočného časového pásma ako aj schopnosti zohľadniť možný vývoj v budúcnosti s ohľadom na dostupné dáta;
- segmentácia ratingových modelov bola stanovená v súlade s legislatívou ako aj bankovými procesmi a regulačnými požiadavkami;
- v rámci segmentácie boli použité v najvyššej možnej miere homogénne modely;
- modely pre korporátnych klientov zahŕňajú finančné, behaviorálne a kvalitatívne informácie; modely pre retailové rezidenčné hypotéky zahŕňajú socio-demografické a behaviorálne informácie. V modeloch je tiež povolená možnosť zásahu človeka - analytika (tzv. override). Možnosť ľudského zásahu umožňuje zohľadnenie všetkých dostupných informácií, vrátane najnovších aktualizácií alebo dát, ktoré by bolo náročné zahrnúť priamo do zautomatizovaného modelu.

Banka má definované pravidlá na revíziu a rekalkuláciu modelov berúce do úvahy napríklad odporúčania validačného tímu, interného auditu, materskej spoločnosti Intesa Sanpaolo, NBS; ďalej aktuálnosť a logiku dát použitých na odhad modelu.

Použitie ratingových systémov (PD a LGD)

Interné ratingy sú rozhodujúce v procese poskytovania úverov, monitoringu a riadení rizika, ako aj pri cenotvorbe, procese tvorby finančnej uzávierky (pre segment korporátnych klientov), kalkulácií ekonomického kapitálu, hodnotenia celku, výpočtu opravných položiek a reportingu ako takom, presne tak, ako je popísané nižšie.

Poskytovanie úverov

Poskytnutie úveru zahŕňa použitie ratingov ako základného parametra pre rôzne fázy procesu schvaľovania úveru.

Rating ako taký určuje najmä:

- priradenie Pravidiel a politik kreditného rizika pre poskytovanie a riadenie úverov, ktoré upravujú procedúry, ktoré Banka plánuje prijať v problematike posudzovania rizika voči klientovi, s cieľom podporovať rovnovážny rast úverov protistranám s výborným ratingom a regulujú problematiku poskytovania úverov klientom s horším ratingom, snažiac sa smerovať týchto klientov do nutnosti poskytnúť viac zabezpečení;
- vykonávanie pridelovania právomoci, kde rating slúži ako jeden z hlavných faktorov. Prijaté metódy umožňujú prispôsobiť schvaľovanie limitov priamo na mieru zákazníka, umožňujú schvaľovanie nízko rizikových.

Monitorovanie a riadenie úverov

Kreditné riziko klientov je priebežne monitorované. Sledované sú hlavne individuálne riešení klienti, a/alebo presuny na oddelenie Vymáhania, kde sú presunuté obchody, ktoré vykázali viac, či menej závažné znaky problémov splácania svojich záväzkov, s nutnosťou vytvorenia opravných položiek prislúchajúcich ku riziku týchto klientov. Obchody sú sledované na mesačnej báze na základe niekoľkých indikátorov.

Tieto aktivity zahŕňajú aktualizáciu ratingu, jeho úpravu, ak je to nutné; úpravu politiky a vytvorenie operačných procedúr s cieľom minimalizovať riziko.

PD je počítané centrálnne na mesačnej báze a zachytáva zmeny schopnosti klienta splácať svoje záväzky, nakoľko berie do úvahy aktuálnu informáciu o finančnom a behaviorálnom správaní klienta.

Pricing

Banka počíta korektnú cenotvorbu kreditného rizika. Táto aktivita zahŕňa stanovenie minimálnej hodnoty pre úrokovú sadzbu, ktorú aplikuje business v súlade s tým, aby boli pokryté očakávané straty, náklady na kapitál a ostatné parametre vstupujúce do tohto procesu.

Proces finančnej závierky – pre portfólio korporátnych klientov

Ratingy (PD) vstupujú do procesu tvorby finančnej závierky skrz posudzovanie kolektívne riešených nezlyhaných úverov a premenu očakávanej straty do vzniknutej straty v súlade s IAS/IFRS.

Výpočet ekonomického kapitálu a hodnoty riadenia

V súlade s požiadavkami Piliara 2, metódy používané na výpočet ekonomického kapitálu sú založené na modeloch interných ratingov (pre oba, PD a LGD komponenty). Pomocou regulátorného a ekonomického kapitálu, interné ratingy prispievajú k určovaniu tvorby hodnoty skupiny počas oboch, priraďovania cieľov obchodným divíziám ako aj hodnoteniu operačnej výkonnosti.

Reporting

Rating tvorí základný kameň reportingu riadenia rizík a je súčasťou všetkých rizík tohto portfólia. Pre reporting riadenia rizík produkuje Divízia Rizík Credit Risk Report na mesačnej báze, ktorý poskytuje koncomesačný celkový pohľad na riziko celej skupiny.

Kontrola a auditovanie ratingových systémov

Validácia je požadovaná Basel II ako súčasť celkového riadenia vnútorného systému merania rizík a je podmienkou na zavedenie pokročilého systému merania rizík. Konkrétnejšie, validácia je vykonávaná ako pri zavádzaní interných systémov pre potreby schválenia regulátorom tak aj počas procesu nepretržitého monitorovania už schválených systémov.

Za validáciu interne vyvinutých systémov merania a riadenia rizík je zodpovedné oddelenie Interná validácia. Z organizačného pohľadu, je toto oddelenie nezávislé od útvaru zodpovedného za vnútorný audit systémov.

Zodpovednosti oddelenia Interná validácia zahŕňajú:

- zabezpečenie všetkých procedúr a aktivít v rámci validačného procesu za účelom vyhodnotenia primeranosti a kvality vnútorného systému merania rizík, napr. súlad systému s regulátornými požiadavkami, špeciálne operačné potreby banky a vývoj v súčinnosti s biznisom;
- vykonávanie procesu vnútornej validácie vnútorných systémov, dodržiavajúc pravidlá určené materskou spoločnosťou z hľadiska definície validácie, rámca, štandardov ktoré musia byť prevzaté skupinou VÚB;
- príprava validačných správ s názorom na stupeň primeranosti systému riadenia a merania rizík v zmysle výkonnosti, funkcionality, efektívneho využitia, a poskytovania odporúčaní, návrhov na zmeny systému vyplývajúce z validačných aktivít;
- vyhodnocovanie implementovaných odporúčaní validácie a odstránení nedostatkov systému identifikovaných počas validačného procesu;
- príprava ročnej validačnej správy identifikujúcej oblasti na vylepšenia schválených interných systémov merania rizík;
- poskytnutie zistení validácie útvaru validácie materskej spoločnosti, útvarom vývoja VÚB, riadiacim útvarom a odborom Vnútornej kontroly a vnútorného auditu ("IACD").

Opis interného ratingového (PD) a LGD modelu pre korporátny segment

Regulatórny segment korporátov pozostáva zo spoločností alebo skupín spoločností s expozíciou voči bankovej skupine viac ako 1 milión EUR alebo s konsolidovaným obratom nad 1 milión EUR.

Na meranie rizika sa používajú ratingové modely, ktoré sa líšia v závislosti od segmentu do ktorého dlžník prináleží (Firemná klientela, Malé a stredné podniky, Podnikatelia a malé firmy, Retail). Tieto modely umožňujú zhrnúť úverovú kvalitu dlžníka prostredníctvom ratingu, ktorý odráža pravdepodobnosť zlyhania v horizonte jedného roka.

Charakteristika schváleného interného ratingového modelu:

- **Model pre firemnú klientelu:** model, ktorý je odhadovaný prostredníctvom prístupu „tieňového ratingu“ (t.j. rating ratingovej agentúry bol použitý ako vysvetľovaná premenná namiesto príznaku zlyhania), keďže počet zlyhaných klientov v tomto segmente nie je postačujúci na vývoj default modelu. Model pozostáva z kvantitatívneho modulu, kde sa nachádzajú údaje zo súvahy a kvalitatívneho modulu (dotazník), ktorý

pokrýva dve analytické oblasti (odvetvovú a trhovú oblasť a konkrétnu charakteristiku dlžníka). Výstupom z kvantitatívneho modulu a obidvoch častí kvalitatívneho modulu je bodové hodnotenie; jednotlivé hodnotenia sa následne integrujú pomocou logistickej regresie. Integrované bodové hodnotenie sa kalibruje a následne transformuje prostredníctvom exponenciálnej funkcie na pravdepodobnosť zlyhania (PD). Takto získaná PD je mapovaná na internú škálu pozostávajúcu z 21 ratingových stupňov (20 stupňov týkajúcich sa nezlyhaných klientov a 1 stupeň týkajúci sa zlyhaných klientov);

- **Úverový model pre SME:** model bol vytvorený použitím interných dát VÚB prostredníctvom logistickej regresie a pozostáva z týchto modulov:
 - aplikačný rating, ktorý sa skladá z ratingu pozostávajúceho zo „soft“ informácií, zahŕňajúcich základnú charakteristiku hospodárskeho subjektu a finančného ratingu, kde sa analyzuje finančný profil subjektu pričom sa ďalej rozlišuje jednoduché a podvojnú účtovníctvo;
 - behaviorálny rating, ktorý pokrýva správanie sa klienta vo vzťahu k jeho účtom a úverom; rating je počítaný pravidelne na mesačnej báze;
 - vypočítaný rating (vopred vypočítaný), ktorý je výsledkom integrácie medzi aplikačným a behaviorálnym score s aplikáciou vopred definovaných automatických pravidiel;
 - finálny rating, predstavuje konečný rating po uplatnení zásad týkajúcich sa možnosti prepisovania a /alebo znaleckého posudku. Vždy, keď sú dostupné nové informácie ovplyvňujúce vypočítaný rating (napr. v rámci finančného ratingu, „soft“ ratingu, informácia o zlyhaní), rating je prepočítaný (zohľadňujúc najaktuálnejšie výsledky behaviorálneho ratingu).

Priradenie ratingu je centralizované a plne automatické. Model využíva ratingovú škálu pozostávajúcu zo 16 ratingových stupňov (15 stupňov týkajúcich sa nezlyhaných klientov a 1 stupeň týkajúci sa zlyhaných klientov).

Charakteristika schváleného interného LGD modelu:

LGD model bol vyvinutý použitím interných dát VÚB na základe prístupu odboru vymáhania, inými slovami analyzovaním strát na historických zlyhaniach. LGD je teda stanovené na základe skutočných vymožených čiastok počas trvania zlyhania, s prihliadnutím na priame a nepriame náklady. Miera straty bola počítaná na úrovni kontraktu. Model sa delí na dve časti – jednu pre nezlyhanú časť portfólia a druhú pre klientov, ktorí sú v stave zlyhania. Pri vývoji bola použitá metodika využívajúca mieru tzv. uzdravených zlyhaní.

Opis interného ratingového (PD) a LGD modelu pre segment SB

- **Ratingový model pre SB:** model bol vytvorený použitím interných dát VÚB prostredníctvom logistickej regresie a pozostáva z týchto modulov:
 - aplikačný rating, ktorý sa skladá z ratingu pozostávajúceho zo „soft“ informácií, zahŕňajúcich základnú charakteristiku hospodárskeho subjektu a finančného ratingu, kde sa analyzuje finančný profil subjektu pričom sa ďalej rozlišuje jednoduché a podvojnú účtovníctvo;
 - behaviorálny rating, ktorý pokrýva správanie sa klienta vo vzťahu k jeho účtom a úverom; rating je počítaný pravidelne na mesačnej báze;
 - behaviorálny transakčný rating, ktorý sa využíva namiesto behaviorálneho ratingu v prípade, že klient nemá behaviorálny rating, ale má dostatočne dlho aspoň bežný účet; rating je počítaný pravidelne na mesačnej báze;
 - vypočítaný rating (vopred vypočítaný), ktorý je výsledkom integrácie medzi aplikačným a behaviorálnym (resp. behaviorálnym transakčným) score;
 - finálny rating, predstavuje konečný rating po uplatnení zásad týkajúcich sa možnosti prepisovania a /alebo znaleckého posudku. Vždy, keď sú dostupné nové informácie ovplyvňujúce vypočítaný rating (napr. v rámci finančného ratingu, „soft“ ratingu, informácia o zlyhaní), rating je prepočítaný (zohľadňujúc najaktuálnejšie dostupné výsledky behaviorálneho a behaviorálneho transakčného ratingu).

Priradenie ratingu je centralizované a plne automatické. Model využíva ratingovú škálu pozostávajúcu zo 14 ratingových stupňov (13 stupňov týkajúcich sa nezlyhaných klientov a 1 stupeň týkajúci sa zlyhaných klientov).

- **LGD model pre SB:** model bol vyvinutý použitím interných dát VÚB na základe prístupu odboru vymáhania, inými slovami analyzovaním strát na historických zlyhaniach. LGD je teda stanovené na základe skutočných vymožených čiastok počas trvania zlyhania, s prihliadnutím na priame a nepriame náklady. Miera straty bola počítaná na úrovni kontraktu. Model sa delí na dve časti – jednu pre nezlyhanú časť portfólia a druhú pre klientov, ktorí sú v stave zlyhania. Pri vývoji bola použitá metodika využívajúca mieru tzv. uzdravených zlyhaní. Model odhaduje LGD zvlášť pre pre overdrafty a pre splátkové podnikateľské úvery.

Opis regulatórných slottingových modelov pre korporatívny segment

Banka analyzovala možnosť vývoja interných PD modelov pre portfólio špecializovaného financovania. Keďže vývoj ratingového systému v súlade s požiadavkami pre IRB prístup nebol možný (kvôli nízkemu počtu zlyhaní, počtu pozorovaní), banka vyvinula tzv. Regulatórny slotting, ktorý slúži ako alternatíva pre ratingový systém v súlade s IRB prístupom.

- **Modely pre špecializované financovanie:** segment špecializovaného financovania je pokrytý dvoma lokálne vyvinutými slottingovými modelmi RED (financovanie nehnuteľností) a SPV (projektové a objektové financovanie a expozície špecializovaného financovania, ktoré nespĺňajú kritériá pre použitie RED modelu);
 - o RED model: Model pre financovanie nehnuteľností, ktorý je založený na expertnom prístupe. Vývoj slottingovej funkcie je v súlade s regulátornými požiadavkami pre IPRE (Income Producing Real Estate) kategóriu špecializovaného financovania. Zahŕňa všetky oblasti, ktoré majú byť slottingom pokryté, t.j. finančnú silu, typické znaky obchodu alebo aktíva, silu sponzora a developera, balík zabezpečenia). Model sa skladá zo:
 - Slottingového dotazníka, ktorý vedie k priradeniu predbežnej slottingovej kategórie Strong/Good/Satisfactory/Weak na základe otázok, ktorých cieľom je vyhodnotenie všetkých požadovaných oblastí,
 - Sady automatických pravidiel, možnosti tzv. override, ktoré sa aplikujú a vedú k finálnej slottingovej kategórii;
 - o SPV model: Model pre projektové a objektové financovanie a projekty špecializovaného financovania, ktoré nespĺňajú podmienky pre aplikovanie RED modelu, je založený na expertnom prístupe. Vývoj slottingovej funkcie je v súlade s regulátornými požiadavkami pre IPRE, PF a OF (Income Producing Real Estate, Project Finance a Object Finance). Zahŕňa všetky oblasti, ktoré majú byť slottingom pokryté, t.j. finančnú silu, politické a právne prostredie, typické znaky obchodu alebo aktíva, silu sponzora a developera, balík zabezpečenia). Model sa skladá zo:
 - Slottingového dotazníka, ktorý vedie k priradeniu predbežnej slottingovej kategórie Strong/Good/Satisfactory/Weak na základe otázok, ktorých cieľom je vyhodnotenie všetkých požadovaných oblastí,
 - Sady automatických pravidiel, možnosti tzv. override, ktoré sa aplikujú a vedú k finálnej slottingovej kategórii.

Opis interného ratingového (PD) a LGD modelu pre segment retailových rezidenčných hypoték

Segment retailových rezidenčných hypoték je tvorený retailovými hypotékami založenými rezidenčnou nehnuteľnosťou. Používajú sa preň dva modely – ratingový model pre odhad pravdepodobnosti zlyhania do obdobia jedného roka, a LGD model pre odhad miery straty v prípade zlyhania. Oba rizikové parametre sa počítajú na úrovni kontraktu.

Schválený interný **ratingový model** bol vytvorený použitím interných dát VÚB prostredníctvom logistickej regresie. Model pozostáva z týchto modulov:

- Aplikačný modul, ktorý pokrýva socio-demografické charakteristiky klienta – žiadateľa, informácie o jeho zamestávateľovi atď.;
- Retailový Behaviorálny modul, ktorý pokrýva správanie klienta na jeho kreditných a depozitných produktoch. Je počítaný pravidelne na mesačnej báze;
- Retailový transakčný modul, ktorý pokrýva správanie klienta na jeho transakčných produktoch. Takisto sa počíta na mesačnej báze. Tento modul sa používa, ak Retailový Behaviorálny modul nie je k dispozícii. Oba moduly sú použité v schvaľovacom procese a počas prvých troch mesiacov života hypotéky;
- Hypotekárny Behaviorálny modul, ktorý pokrýva správanie klienta na všetkých jeho produktoch vrátane hypotéky, taktiež je počítaný mesačne. Tento modul je dostupný po prvých troch mesiacoch a nahrádza dva vyššie uvedené moduly;
- Pred-vypočítané skóre a rating, ktoré sú výsledkom integrácie vyššie uvedených štyroch modulov;
- Vypočítaný rating je pred-vypočítaný rating upravený o automatické pravidlá a príznak zlyhania;
- Finálny rating – výsledný rating po aplikovaní prípadného manuálneho prepisu ratingu počas schvaľovacieho procesu.

Vždy, keď sú dostupné nové informácie ovplyvňujúce finálny rating, tento je prepočítaný (zohľadňujúc najaktuálnejšie výsledky behaviorálnych transakčného modulu).

Priradenie ratingu je centralizované a plne automatické. Model využíva ratingovú škálu pozostávajúcu z 13 ratingových stupňov (12 stupňov týkajúcich sa nezlyhaných kontraktov a 1 stupeň týkajúci sa zlyhaných kontraktov).

LGD model bol takisto vyvinutý použitím interných dát VÚB na základe prístupu odboru vymáhania, inými slovami analyzovaním strát na historických zlyhaniach. LGD je teda stanovené na základe skutočných vymožených čiastok počas trvania zlyhania, s prihliadnutím na priame a nepriame náklady. V prípade neukončeného vymáhania sa pri výpočte miery straty taktiež uvažovali diskontované očakávané cash-flows zo založenej nehnuteľnosti. Miera straty bola počítaná na úrovni kontraktu. Model bol vyvinutý s použitím logistickej regresie a s prístupom využívajúcim mieru uzdravenia. V modeli sú rozlíšené rezidenčné a nerezidenčné hypotéky.

6.5 Kvantitatívny popis – portfóliá – STD prístup a kapitálové pohľadávky - IRB prístup

 Znižovanie expozícií podľa stupňa kreditnej kvality podľa triedy expozície k 30. septembru 2017 – VÚB banka²⁸:

Regulatórne portfólio	Expozícia so zmiernovaním úverového rizika	Expozícia bez zmiernovania úverového rizika										Total	tis. EUR
		0%	10%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	Iné		
		Pohľadávky voči alebo zabezpečené štátmi alebo centrálnymi bankami	2 760 371	2 717 776	-	-	-	-	-	-	-		
Pohľadávky voči alebo zabezpečené VÚC alebo obcami	150 656	-	-	149 815	-	841	-	-	-	-	-	-	150 656
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inými orgánmi verejnej moci alebo PO okrem podnikateľov	10 733	-	-	-	-	-	-	-	10 733	-	-	-	10 733
Pohľadávky voči alebo zabezpečené multilaterálnymi rozvojovými bankami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené medzinárodnými organizáciami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inštitúciami	407 657	-	-	97 196	-	220 153	-	1 600	88 708	-	-	-	407 657
Pohľadávky voči alebo zabezpečené POP	850 551	-	-	-	-	-	-	850 243	-	-	-	-	850 243
Retailové pohľadávky	1 885 855	-	-	-	-	-	1 886 163	-	-	-	-	-	1 886 163
Pohľadávky zabezpečené nehnuteľnosťou	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohľadávky po termíne splatnosti	36 984	-	-	-	-	-	-	35 547	1 437	-	-	-	36 984
Pohľadávky s vysokým stupňom rizika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohľadávky zo zabezpečených dlhopisov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krátkodobé pohľadávky voči inštitúciám a POP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohľadávky v rámci KI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iné položky	240 699	79 638	-	27 833	-	5	-	133 223	-	-	-	-	240 699
Sekuritizácia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

²⁸ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

Špeciálne financovanie a kapitálové pohľadávky - IRB prístup k 30. septembru 2017 – VUB banka²⁹

Regulátorne portfólio	tis. EUR
	Výška expozície
Právnické osoby podnikatelia: špecializované financovanie - slotting	
Regulátorna kategória – strong	221 672
Regulátorna kategória – good	319 882
Regulátorna kategória – satisfactory	270 058
Regulátorna kategória – weak	87 428
Regulátorna kategória default - zlyhané pohľadávky	27 741
Kapitálové pohľadávky: jednoduchý prístup	
Verejne neobchodovateľné akcie v dostatočne diverzifikovaných portfóliách - 190%	-
Kapitálové pohľadávky obchodované na burze - 290%	2 976
Ostatné kapitálové pohľadávky - 370%	6 006
Kapitálové expozície, na ktoré sa uplatňujú rizikové váhy	130 655
Celkom	1 066 418

6.6 Kvantitatívny popis – portfóliá – IRB prístup

K 30. septembru 2017 je Advanced IRB prístup na výpočet kapitálovej požiadavky pre kreditné riziko používaný iba pre VUB banku (zahrňujúc pobočku Praha) pre segment korporátnych klientov, pre portfólio hypoték a portfólio retail malí podnikatelia. Foundation IRB prístup sa používa pre korporátne expozície, pre ktoré nie je k dispozícii parameter LGD. Ostatné segmenty a dcérske spoločnosti budú zahrnuté v súlade s roll out plánom.

Hodnoty expozície podľa tried expozícií (IRB prístup) k 30. septembru 2017:

Regulátorne portfólio	tis. EUR
	Výška expozície
Veľkí korporátni klienti	3 019 307
SME (Malí a strední podnikatelia)	2 065 352
Hypotéky	5 641 950
Retail malí podnikatelia	290 496
Celková expozícia (IRB)	11 017 105

²⁹ nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, článok 438, expozície priradené k jednotlivým kategóriám v tabuľke 1 v článku 153 ods. 5 (slotting) alebo k jednotlivým rizikovým váham uvedeným v článku 155 ods. 2 (kapitálové exp.)

Rozdelenie expozícií podľa tried expozícií a ratingového stupňa (IRB prístup) k 30. septembru 2017

Regulatórne portfólio		Ratingová trieda	Centrálne PD (%)	tis. EUR		
				Výška expozície	Priemerná riziková váha %	Priemerné LGD %
Právnické osoby podnikatelia						
Veľkí korporátni klienti						
	AIRB	I1E	0,05	-	-	-
		I1F	0,07	58 517	21	35
		I2	0,10	304 561	28	36
		I3	0,15	-	-	-
		I4	0,23	50 312	31	39
		I5	0,35	22 770	40	38
		I6	0,54	26 350	50	37
		M1	0,82	42 883	68	35
		M2	1,25	83 099	67	36
		M3	1,90	68 847	80	35
		M4	2,90	34 102	84	35
		R1	4,40	19 787	115	39
		R2	6,65	-	-	-
		R3	10,22	7 170	148	35
		R4	15,59	675	173	35
		R5	27,14	-	-	-
		LC_I1A	0,01	-	-	-
		LC_I1B	0,02	-	-	-
		LC_I1C	0,03	-	-	-
		LC_I1D	0,04	-	-	-
		LC_I2	0,05	-	-	-
		LC_I3	0,09	-	-	-
		LC_I4	0,14	203 453	34	40
		LC_I5	0,22	371 882	52	41
		LC_I6	0,34	190 076	43	39
		LC_M1	0,54	230 065	65	39
		LC_M2	0,84	283 940	69	39
		LC_M3	1,33	16 335	74	36
		LC_M4	2,10	-	-	-
		LC_R1	3,31	-	-	-
		LC_R2	5,22	-	-	-
		LC_R3	8,22	-	-	-
		LC_R4	12,97	-	-	-
		LC_R5	20,44	-	-	-
		D(default)	100,00	2 671	345	55
	FIRB	I1E	0,05	53 435	21	45
		I1F	0,07	-	-	-
		I2	0,10	58 565	31	45
		I3	0,15	-	-	-
		I4	0,23	31 000	50	45
		I5	0,35	35 139	62	45
		I6	0,54	36 327	76	45
		M1	0,82	61 294	91	45
		M2	1,25	7 727	106	45
		M3	1,90	55 855	120	45
		M4	2,90	38 078	131	45
		R1	4,40	30 096	152	45

Rozdelenie expozícií podľa tried expozícií a ratingového stupňa (IRB prístup) k 30. septembru 2017 (pokračovanie)

Regulátorne portfólio	Ratingová trieda	Centrálne PD (%)	tis. EUR		
			Výška expozície	Priemerná riziková váha %	Priemerné LGD %
	R2	6,65	-	-	-
	R3	10,22	-	-	-
	R4	15,59	-	-	-
	R5	27,14	-	-	-
	LC_I1A	0,01	-	-	-
	LC_I1B	0,02	-	-	-
	LC_I1C	0,03	-	-	-
	LC_I1D	0,04	-	-	-
	LC_I2	0,05	-	-	-
	LC_I3	0,09	66 737	30	45
	LC_I4	0,14	67 748	38	45
	LC_I5	0,22	273 821	49	45
	LC_I6	0,34	76 167	61	45
	LC_M1	0,54	1 026	76	45
	LC_M2	0,84	137	92	45
	LC_M3	1,33	55 127	108	45
	LC_M4	2,10	2 838	123	45
	LC_R1	3,31	-	-	-
	LC_R2	5,22	-	-	-
	LC_R3	8,22	8 350	190	45
	LC_R4	12,97	-	-	-
	LC_R5	20,44	30 785	254	45
	D(default)	100,00	11 560	-	45
			<u>3 019 307</u>		

Rozdelenie expozícií podľa tried expozícií a ratingového stupňa (IRB prístup) k 30. septembru 2017 (pokračovanie)

Regulátorne portfólio	Ratingová trieda	Centrálne PD (%)	tis. EUR		
			Výška expozície	Priemerná riziková váha %	Priemerné LGD %
SME (malí a strední podnikatelia)					
AIRB	I1	0,07	3 756	11	46
	I2	0,10	49 072	22	40
	I3	0,15	58 291	23	38
	I4	0,23	113 966	26	39
	I5	0,35	76 391	34	40
	I6	0,54	196 921	47	38
	M1	0,82	179 137	55	37
	M2	1,25	309 769	55	36
	M3	1,90	160 538	69	37
	M4	2,90	102 718	72	37
	R1	4,40	129 433	88	37
	R2	6,65	106 185	103	37
	R3	10,22	85 019	126	37
	R4	15,59	20 756	133	36
	R5	27,14	60 970	160	37
	D(default)	100,00	47 405	5	76
	FIRB	I1	0,07	420	16
I2		0,10	3 148	24	45
I3		0,15	6 701	31	45
I4		0,23	33 400	43	45
I5		0,35	78 255	49	45
I6		0,54	55 168	63	45
M1		0,82	14 653	67	45
M2		1,25	51 273	88	45
M3		1,90	17 531	87	45
M4		2,90	54 490	102	45
R1		4,40	13 290	121	45
R2		6,65	15 841	138	45
R3		10,22	4 412	186	45
R4		15,59	132	192	45
R5		27,14	15 126	232	45
D(default)		100,00	1 185	-	45
			<u>2 065 352</u>		

Rozdelenie expozícií podľa tried expozícií a ratingového stupňa (IRB prístup) k 30. septembru 2017 (pokračovanie)

Regulatórne portfólio	Ratingová trieda	Centrálne PD (%)	tis. EUR		
			Výška expozície	Priemerná riziková váha %	Priemerné LGD %
Retailoví klienti					
Hypotéky					
	L1A	0,03	494 393	2	19
	L1B	0,0316	1 120 843	2	19
	L2A	0,0497	873 866	3	21
	L2B	0,077	651 040	5	24
	L3	0,1419	1 030 087	8	25
	L4	0,2935	633 391	15	26
	N1	0,5453	273 379	24	27
	N2	0,8667	116 148	32	26
	N3	1,4175	153 357	44	27
	W1	2,6802	85 083	62	25
	W2	6,998	72 944	92	22
	W3	32,4611	94 948	107	17
	D(default)	100,00	42 471	62	50
			<u>5 641 950</u>		
Retail malí podnikatelia					
	I1	0,07	-	-	-
	I2	0,10	-	-	-
	I3	0,15	19 532	14	51
	I4	0,23	11 568	17	49
	I5	0,35	13 518	25	52
	I6	0,54	21 135	31	50
	M1	0,82	22 971	40	52
	M2	1,25	35 223	49	51
	M3	1,90	41 326	58	51
	M4	2,90	43 885	64	50
	R1	4,40	35 203	68	49
	R2	6,65	20 463	80	50
	R3	10,22	6 336	100	49
	R4	15,59	4 061	104	45
	R5	27,14	4 045	119	50
	N	27,14	771	89	44
	D(default)	100,00	10 459	50	91
			<u>290 496</u>		

i) Expozíciou vážené priemerné hodnoty PD a LGD v percentuálnom vyjadrení za každé relevantné geografické umiestnenie expozícií voči kreditným rizikám, pre triedy expozícií, v súvislosti s ktorými používa inštitúcia vlastné odhady LGD na výpočet hodnôt rizikovo vážených expozícií³⁰

Krajina	Priemerné PD (%)	Priemerné LGD (%)
Slovenská Republika	2,53	28,72
Luxembursko	1,25	35,37
Holandsko	0,44	37,78
Srbsko	0,57	39,06
Veľká Británia	0,16	38,71
Ostatné krajiny	0,46	37,48

ii) Expozíciou vážené priemerné hodnoty PD v percentuálnom vyjadrení za každé relevantné geografické umiestnenie expozícií voči kreditným rizikám, pre triedy expozícií, v súvislosti s ktorými inštitúcia nepoužíva vlastné odhady LGD na výpočet hodnôt rizikovo vážených expozícií

Krajina	Priemerné PD (%)
Slovenská Republika	2,36
Česká Republika	2,91
Ostatné krajiny	1,85

* Analýza nezahŕňa expozície vo forme špecializovaného financovania.

³⁰ Opatrenie NBS 16/2014 §2 odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 článok 452j)

7. Techniky eliminácie rizika³¹

7.1 Kvalitatívny popis

Politiky a postupy pre vzájomné započítavanie v súvahe a v podsúvahe

Vzájomné započítavanie sa nevyužíva.

Politiky a postupy pre ocenenie a riadenie zabezpečenia

Politika zabezpečenia banky je neoddeliteľnou a nevyhnutnou súčasťou riadenia a eliminácie úverového rizika v rámci skupiny VÚB. Zabezpečenie primárne slúži ako prostriedok pre splatenie angažovanosti (úveru) v prípade defaultu dlžníka.

Politika zabezpečenia zahŕňa:

- stanovenie a následne udržiavanie Politiky riadenia zabezpečenia skladajúcej sa zo základných typov zabezpečení, právnej dokumentácie používanej Bankou na zabezpečenie práv k danému zabezpečeniu v prípade defaultu dlžníka a ocenenie zabezpečení. Tieto aspekty riadenia zabezpečenia sú uvedené v tomto dokumente;
- relevantná a riadna právna bezchybnosť a registrácia zabezpečenia aby bolo zachované právo Banky na zabezpečenie v prípade defaultu dlžníka;
- pravidelný monitoring a prehodnotenie zabezpečenia držaného bankou počas životnosti angažovanosti (úveru);
- analýza, monitoring a prehľad realizácie zabezpečení dosiahnutých odborom Manažment rizikových pohľadávok z dôvodu vyhodnotenia efektívnosti Politiky zabezpečenia ako nástroja na zmiernenie rizika, napr. dopad Politiky redukuje čistú úverovú stratu ktorú banka utrpela ako výsledok úverových aktivít v rámci všetkých segmentov a produktov;

Základným cieľom Politiky riadenia zabezpečenia je jasne stanoviť pravidlá pre bežne používaný a štandardný zoznam typov zabezpečení používaných bankou v rámci poskytovania úverov. Pravidlá minimálne popisujú a ustanovujú:

- podmienky pre právnu vymožiteľnosť;
- podmienky pre proces ohodnotenia výsledkom ktorého je hodnota akceptovaná bankou (HAB) pre jednotlivé typy zabezpečení pri poskytovaní úverov; a
- podmienky pre proces prehodnotenia.

Politika riadenia zabezpečenia banky je ďalej implementovaná prostredníctvom vydávania produktových programov ktoré stanovujú typ, formu a percento pokrytia zabezpečenia prislúchajúceho k jednotlivým typom produktov v rámci jednotlivých segmentov. Požiadavky na kvalitu a rozsah zabezpečenia budú v zásade určované ratingom dlžníka, výškou a splatnosťou angažovanosti.

K prvotnému oceneniu zabezpečenia dochádza v rámci procesu schvaľovania úveru, čiže v štádiu udeľovania úveru. Toto oceňovanie je založené na aktuálnej hodnote, čiže trhovej hodnote alebo na realizovateľnej (speňažiteľnej) hodnote. Výsledná hodnota je následne vynásobená percentuálne vyjadreným haircutom, ktorý je rôzny v závislosti od typu zabezpečenia. Ocenenie je vypracované externými alebo internými špecialistami (v závislosti od typu zabezpečenia) a v prípade nehnuteľností je vykonaná supervízia interným znalcom. Vymáhanie zabezpečenia je v prípade defaultu dlžníka realizované odborom Manažment rizikových pohľadávok.

Existencia zabezpečenia nie je dôvodom na udelenie výnimky z procesu kompletného posúdenia úverového rizika, ktoré je menovite zamerané na posúdenie schopnosti dlžníka splniť podmienky na poskytnutie úveru (čiže schopnosti splatiť úver), bez ohľadu na navrhnutý typ zabezpečenia.

Avšak za určitých podmienok (typ dlžníka, pridelený rating, typ úveru) zabezpečenie má vplyv, ako faktor eliminujúci riziko, na stanovenie podmienok obchodu.

Popis druhov kolaterálov, ktoré banka akceptuje

Vo všeobecnosti, banka akceptuje nasledovné typy zabezpečení:

- záložné právo na hotovosť (pohľadávky z účtu a z vkladov)
- záložné právo na cenné papiere (dlhopisy, pokladničné poukážky, vkladové listy, vkladové certifikáty a pod.)
- záložné právo na akcie zalistované na regulovaných trhoch
- záložné právo na riadené portfólio (privátne bankovníctvo)
- záložné právo na podielové listy
- záložné právo na iné cenné papiere (napr. skladištné listy)
- záruky (štátne, bankové, iných finančných inštitúcií)
- záruky (nefinančných inštitúcií)
- záložné právo na nehnuteľnosť
- záložné právo na hnutelný majetok

³¹ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

- záložné právo na pohľadávky
- záložné právo na tovarové zásoby
- vinkulácia životného poistenia
- iné (dokumentárny akreditív, exekučný titul)

Banka vo vnútornom predpise definuje veľmi presne, ktoré nástroje eliminujúce riziko nie sú pre banku akceptovateľné a aký haircut (= zníženie) sa uplatňuje u akceptovaných typoch za účelom výpočtu hodnoty akceptovanej bankou.

Na zabezpečenie hypotekárnych úverov sa používa osobitný postup a metódy za účelom zabezpečenia riadneho ocenenia, monitorovania a prehodnotenia majetku akceptovaného ako zabezpečenie. V štádiu udeľovania hypotekárneho úveru je majetok ocenený externým znalcom a následne je vykonaná supervízia tohto ocenenia interným znalcom (supervízorom). Externý znalec musí byť zahrnutý v oficiálnom zozname znalcov pre ohodnocovanie nehnuteľností. Banka monitoruje kvalitu práce externých znalcov na individuálnej báze.

Hodnota majetku, ktorý je vo fáze výstavby je neustále monitorovaný interným znalcom, ktorý vykonáva inšpekcie, overuje napredovanie výstavby a pripravuje technické správy pre čerpanie úveru u transakcií financovaných podľa progresu výstavby.

Hodnota založeného majetku je pravidelne monitorovaná na báze portfólia. Ocenenie majetku je aktualizované v prípade obmedzenia alebo rozdelenia hypotekárneho úveru, poškodenia majetku a taktiež pravidelne podľa zákona minimálne jedenkrát za tri roky (Banka uplatňuje aktualizáciu jedenkrát za rok). Pravidelné prehodnocovanie sa uskutočňuje na báze portfólia s využitím štatistických techník založených na bankových údajoch a rozšírených o dostupné údaje zo slovenského trhu.

Za účelom pokrytia reziduálneho rizika, je dlžník povinný poskytnúť zmluvu o poistení škody na majetku, ktorú uzavrel s poisťovňou ktorá má s bankou dohodu alebo poisťovňou, ktorá je bankou schválená.

Hlavné typy ručiteľov a protistrany úverových derivátov a ich úverová spôsobilosť

Banka nevstúpila do žiadnej transakcie s úverovými derivátmi.

Informácia o koncentrácii trhového alebo úverového rizika ako súčasť nástrojov používaných na zmiernenie úverového rizika

V banke nie je koncentrácia súčasťou nástrojov používaných na zmiernenie úverového rizika. Vzhľadom na skutočnosť že hypotekárne úvery predstavujú v banke najväčšie portfólio, väčšinu zabezpečenia tvorí záložné právo na nehnuteľnosti. Neexistujú žiadne špecifické koncentrácie na úrovni individuálneho dlžníka alebo geografickej oblasti, banka určuje špecifické limity koncentrácie ktoré sú monitorované na mesačnej báze.

Politika riadenia zabezpečenia špecificky pojednáva o uznateľnosti v rámci Basilej III a o podmienkach, za ktorých, je možné dané zabezpečenie použiť na zmiernenie kreditného rizika.

7.2 Kvantitatívny popis – VÚB banka³²

Regulátorne portfólio	Zabezpečenie	tis. EUR Záruky alebo úverové deriváty
Pohľadávky voči alebo zabezpečené štátmi alebo centrálnymi bankami	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené VÚC alebo obcami	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inými orgánmi verejnej moci alebo PO okrem podnikateľov	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené multilaterálnymi rozvojovými bankami	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené medzinárodnými organizáciami	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené inštitúciami	-	-
Pohľadávky voči alebo zabezpečené POP	-	-
Retailové pohľadávky	409	-
Pohľadávky zabezpečené nehnuteľnosťou	-	-
Pohľadávky po termíne splatnosti	-	-
Pohľadávky s vysokým stupňom rizika	-	-
Pohľadávky zo zabezpečených dlhopisov	-	-
Krátkodobé pohľadávky voči inštitúciami a POP	-	-
Pohľadávky v rámci KI	-	-
Iné položky	-	-
Sekuritizácia	-	-

³² Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

8. Riziko protistrany

Riziko protistrany je špecifický typ kreditného rizika predstavujúci riziko zlyhania (defaultu) protistrany pred konečným vysporiadaním finančných tokov plynúcich z transakcií zobchodovaných s protistranou.

Riziko protistrany je počítané pre nasledujúce kategórie transakcií:

- finančné a kreditné deriváty obchodované mimo regulovaných búrz (OTC);
- finančné transakcie zabezpečené cennými papiermi (napríklad repo obchod);
- transakcie so strednodobým až dlhodobým vysporiadaním.

Rámec umožňuje jednotné posúdenie rizika protistrany bez ohľadu na to, v ktorom portfóliu sa expozícia nachádza (banková aj obchodná kniha podliehajú kapitálovej požiadavke na riziko protistrany). Za účelom znížovania veľkosti expozície, Banka môže využiť rôzne typy zmluvných dohôd o vzájomnom započítavaní záväzkov a pohľadávok („Master netting agreements“), ktoré sú v súlade s regulačnými požiadavkami.

VÚB skupina v súčasnosti využíva „mark-to-market“ prístup pre výpočet expozícií podliehajúcich riziku protistrany OTC finančných a kreditných derivátov pre účely regulačného reportingu. Pri finančných transakciách zabezpečených cennými papiermi slúži hodnota založených cenných papierov priamo na zníženie hodnoty expozície.

Riziko protistrany plynúce z hore uvedených transakcií je počítané zo súčtu ich kladnej reálnej hodnoty a budúcej kreditnej expozície (napríklad prirážky predstavujúce percento nominálnej hodnoty derivátu). Veľkosť prirážky sa môže líšiť v závislosti od zostatkovej splatnosti transakcie a druhu podkladového rizika (úrokové riziko, menové riziko, akciové riziko, atď.).

Mimoburzové finančné deriváty: pozitívna reálna hodnota – riziko protistrany k 30. septembru 2017

	tis. EUR							
	IR deriváty hrubá hodnota	IR deriváty reálna hodnota	Akciové deriváty hrubá hodnota	Akciové deriváty reálna hodnota	FX deriváty hrubá hodnota	FX deriváty reálna hodnota	Iné deriváty hrubá hodnota	Iné deriváty reálna hodnota
A. Obchodná kniha regulátorna	-	-	-	-	-	-	-	-
A1. Štáty a centrálné banky	-	-	-	-	-	-	-	-
A2. Iné verejné entity	-	-	-	-	-	-	-	-
A3. Banky	268	3	7	3	1 446	19	-	-
A4. Finančné inštitúcie	85	1	-	-	716	12	-	-
A5. Poisťovne	-	-	-	-	-	-	-	-
A6. Nefinančné spoločnosti	262	6	-	-	50	2	-	-
A7. Iné protistrany	-	-	-	-	2	-	-	-
B. Banková kniha	-	-	-	-	-	-	-	-
B1. Štáty a centrálné banky	-	-	-	-	-	-	-	-
B2. Iné verejné entity	-	-	-	-	-	-	-	-
B3. Banky	5 616	84	-	-	455	15	-	-
B4. Finančné inštitúcie	113	-	-	-	29	1	-	-
B5. Poisťovne	-	-	-	-	-	-	-	-
B6. Nefinančné spoločnosti	-	-	-	-	-	-	-	-
B7. Iné protistrany	-	-	-	-	-	-	-	-

9. Trhové riziká: údaje pre banky používajúce prístup interného modelu pre úrokové riziko a menové riziko.³³

9.1 Kvalitatívny popis

Hodnota v riziku (VaR)

Analýza profilov trhového rizika súvisiaca s obchodnou knihou používa rôzne kvantitatívne indikátory a VaR je najdôležitejší.

Metóda určenia hodnoty v riziku (VaR) je štatistické meranie najhoršieho prípadu (neočakávanej) straty za dané časové obdobie pri normálnych trhových podmienkach na danej úrovni pravdepodobnosti.

Banka využíva metódu historickej simulácie na vyjadrenie odhadu hodnoty v riziku. Táto metóda je robustná, presne pokrýva široký rozsah produktov (lineárne a nelineárne produkty), využíva metódou celkového precenenie (full valuation) a je jednoduchá na porozumenie a výklad. Túto metódu využíva aj Intesa Sanpaolo v Miláne ako súčasť svojho vlastného modelu na meranie požiadavky kapitálovej primeranosti pre trhové riziko schváleného Národnou bankou Talianska (Banca d'Italia). Vo VÚB sa táto metóda pravidelne využíva od 1. mája 2005 po tom, ako bola na návrh Odboru riadenie podnikových rizík schválená Výborom pre aktíva a pasíva.

VÚB sa využíva tento model určenia hodnoty v riziku aj ako vlastný model pre alokovanie kapitálu v rámci úrokového rizika v obchodnej knihe a kurzového rizika v obchodnej aj bankovej knihe, na základe Opatrenia NBS od januára 2007.

VaR spočítané za posledný deň je porovnané s priemerom VaR počítaným za posledných 60 pracovných dní násobeným multiplikačným faktorom získaným zo spätného testu modelu. Kapitálová požiadavka sa počíta ako maximum z týchto predchádzajúcich hodnôt násobené odmocninou z 10, ktorá predstavuje hodnotu časového faktora.

Hodnota VaR, výsledky spätného testu a kapitálová požiadavka je súčasťou denného reportu, ktorý pripravuje oddelenie Trhových rizík.

Stresová Hodnota v Riziku (SVaR)

SVaR je doplnujúcim ukazovateľom k štandardnému VaR, ktorého hlavnou úlohou je vniesť do výpočtu kapitálovej požiadavky na obchodnú knihu obdobie vysokej volatility. Metodika SVaR priamo vychádza z metodiky štandardného VaR. Hlavným rozdielom je použitie špecifického časového intervalu, ktorého volatility uplatnená na aktuálne portfólio vykazuje najvyššie hodnoty, namiesto časového intervalu posledných 250 obchodných dní.

Podľa opatrenia Národnej banky Slovenska č. 1/2012 z 3. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 4/2007 o vlastných zdrojoch financovania bánk a požiadavkách na vlastné zdroje financovania bánk a o vlastných zdrojoch financovania obchodníkov s cennými papiermi a požiadavkách na vlastné zdroje financovania obchodníkov s cennými papiermi v znení neskorších predpisov, začala VÚB oficiálne reportovať hodnotu SVaR, ako aj uplatňovať nový výpočet kapitálovej požiadavky na obchodnú knihu od 1. mája 2012, ktorá je v súlade legislatívou EÚ a jej nariadením CRR .

Na výpočet kapitálovej požiadavky sa používajú hodnoty VaR a SVaR. Požiadavka na vlastné zdroje vyjadrená ako súčet hodnôt, a to

1. podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 vyššej hodnoty z:
 - a. hodnoty v riziku z predchádzajúceho dňa vypočítanej podľa článku 365 ods. 1 (VaR t-1),
 - b. hodnoty priemeru denných meraní hodnoty v riziku v každom z predchádzajúcich 60 pracovných dní (VaR avg), vynásobenej multiplikačným faktorom, a
2. vyššej hodnoty z:
 - a. najnovšej dostupnej stresovej hodnoty v riziku banky podľa písmena a) (sVaR t-1),
 - b. priemeru stresových hodnôt v riziku vypočítaných spôsobom a s periodicitou podľa písmena a) počas predchádzajúcich 60 pracovných dní (sVaR avg), vynásobeného multiplikačným faktorom,

Hodnota VaR a SVaR, výsledky spätného testu a kapitálová požiadavka je súčasťou denného reportu.

Pozície

V modeli sú obsiahnuté všetky pozície, ktoré spĺňajú podmienku $\text{trade date} \leq \text{actual date} < \text{maturity date}$ a nie sú označené ako likvidované. Tieto podmienky obsahujú celú pozíciu s nerealizovanou časťou cash flow.

Rizikové faktory

³³ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

FX sadzby a úrokové sadzby sú použité ako rizikové faktory pre výpočet VaR. Úrokové sadzby mien odlišných od EUR s maturitou menej ako 1M sú nahradené sadzbami 1M, aby bol zohľadnený efekt "pull to maturity". Úrokové sadzby EUR meny sú zobrať z celej krivky.

Metodológia

Historická simulácia je jedným zo štandardných prístupov na výpočet hodnoty v riziku. Táto metóda predpokladá, že maximálne budúce zmeny trhových parametrov (rizikových faktorov) za určené časové obdobie sa dajú predvídať zo série historických zmien. Scenáre historických zmien rizikových faktorov sa využívajú na výpočet trhovej hodnoty súčasného portfólia s využitím úplného hodnotenia. To znamená, že trhovú hodnotu všetkých nástrojov sa vypočítava presne a nie iba približne. Porovnaním skutočnej hodnoty portfólia so skupinou trhových hodnôt v každom jednotlivom scenári sa vypočíta skupina hypotetických ziskov a strát. Skupina ziskov a strát sa potom zoradí a vyberie sa určený percentil ako odhad hodnoty v riziku.

Rizikový faktor je nezávislá premenná, ktorého hodnotu je možné pozorovať na trhu, a ktorá ovplyvňuje hodnotu finančného nástroja. Štandardné rizikové faktory sú úrokové sadzby (každý uzol na výnosovej krivke), výmenné kurzy a volatilita.

Úplné precenenie vyžaduje kompletnú skupinu trhových parametrov. To znamená, že sa musia identifikovať všetky príslušné rizikové faktory a začleniť sa do historických scenárov. Scenár obsahuje zmeny všetkých rizikových faktorov medzi dvomi pozorovaniami.

Hypotetická trhovú hodnotu pre scenár k sa získava tak, že sa aplikujú zmeny všetkých rizikových faktorov zo scenára na súčasnú úroveň trhových parametrov. S využitím týchto modifikovaných trhových parametrov sa vypočíta trhovú hodnotu finančných nástrojov v portfóliu.

Metodika VaR

V súlade s metodikou materskej spoločnosti Intesa Sanpaolo (ktorá používa RiskWatch ako hlavný systém na výpočet hodnoty rizika pomocou historickej simulácie) vypočítavame každodenné zmeny trhových parametrov nasledovným spôsobom:

$$\Delta S_{i,k} = \frac{S_{i,k}}{S_{i,k+1}} \quad k = 1, \dots, N$$

a

$$S'_{i,k} = S_{i,0} * \Delta S_{i,k} \quad k = 1, \dots, N$$

kde

$S_{i,k}$ – hodnota rizikového faktora i v deň pozorovania k ($k=1$ je predchádzajúci deň obchodovania)

$S_{i,0}$ – skutočná hodnota rizikového faktora i

$S'_{i,k}$ – simulovaná hodnota rizikového faktora i po použití scenára k na skutočnú hodnotu

$\Delta S_{i,k}$ – zmena rizikového faktora i medzi dňom pozorovania k a $k+1$

N – počet scenárov v skupine historických údajov (VUB využíva 250)

Na získanie simulovanej hodnoty rizikového faktora i , sa jeho skutočná hodnota $S_{i,0}$ vynásobí príslušnou zmenou $\Delta S_{i,k}$. Tento typ posunu sa nazýva variabilný faktor v systéme RiskWatch. Jeho výhodou je, že sa môže využiť aj na rizikové faktory, ktorých hodnota sa výrazne mení počas dlhšieho obdobia bez toho, aby strácal význam (napr. úrokové sadzby v SKK za zmenili z úrovne okolo 5 % p. a. na 2,5 % p. a. Percentuálna zmena 10 % z 5 % na 4,5 % môže byť jednoducho použitá na trhovú sadzbu dokonca aj v prípade ak je súčasná hodnota 2,5 %. Ale ak sme využili absolútne posuny, potom ten istý posun 0,5 percentného bodu nemusí byť reálny, ak sadzby boli 2,5 %). Nevýhodou je, že hodnota v riziku môže stúpnuť, keď stúpnu skutočné hodnoty rizikových faktorov. (Absolútny rozdiel medzi $S'_{i,k}$ a $S_{i,0}$ rastie tak, ako stúpa $S_{i,0}$.)

V ďalšom kroku hodnotiaci nástroj RiskWatch vypočítava trhovú hodnotu súčasných pozícií s využitím historických scenárov $S_{i,k}$. Výstupom z procesu je skupina N trhových hodnôt, ktoré sa môžu chápať ako hypotetické trhovú hodnoty súčasných pozícií v prípade opakovania historických zmien v scenári k . Hypotetické zisky a straty (zisky a straty R_k) sa vypočítavajú ako rozdiel medzi trhovou hodnotou v scenári k a súčasnou trhovú hodnotou.

Bolo pozorované, že volatilita na finančnom trhu rastie a klesá vo väčších zoskupeniach, a že sa vyskytujú obdobia s vysokou a aj nízkou volatilitou. Preto by mal model rýchlo reagovať na skutočnú situáciu na trhu a správne ohodnotiť aktuálny stav. To je možné dosiahnuť tak, že sa pridelia váhy – pravdepodobnosti jednotlivým ziskom a stratám. Každý hypotetický zisk alebo strata má rôznu úroveň pravdepodobnosti. Všeobecne prijímaný predpoklad je, že pravdepodobnosť scenára sa znižuje tak, ako sa čas pozorovania vzdaluje od skutočného dátumu. Znamená to, že

pravdepodobnosť opakovania scenára $k=1$ je vyššia ako pravdepodobnosť opakovania scenára $k=250$. Váhy použité na hypotetické zisky a straty sa vypočítavajú nasledovným spôsobom:

$$W_k = \frac{\lambda^{(k-1)} * (\lambda - 1)}{\lambda^N - 1} \quad k = 1, \dots, N$$

kde

$\lambda = 0.992$ (faktor poklesu – decay factor).

k – číslo scenára (predchádzajúci deň obchodovania = 1)

To znamená, že scenár posledného dňa má najväčšiu váhu (0,00924), scenár predošlého dňa má váhu 0,00924 násobenú decay faktorom 0,992 (i. e. 0,00917), scenár predošlého dňa má váhu 0,00917 násobenú decay faktorom (i. e. 0,00909), atď., scenár s 250 pracovnými dňami pred súčasným dátumom má najmenšiu váhu (0,00125).

Posledný krok je výber zvoleného percentilu z ľavého konca (možnej straty) váženého rozdelenia hypotetických ziskov a strát.

Realizácia prístupu historickej simulácie pozostáva zo štyroch fáz:

- identifikácia rizikových faktorov;
- vytvorenie historických scenárov;
- vykonanie simulácie (úplné ocenenie);
- určenie/výpočet hodnoty v riziku.

Trhová hodnota ako priebežný základ na výpočet hodnoty v riziku alebo iných číselných údajov rizika vo všetkých nástrojoch sa vypočítava nezávisle prostredníctvom RiskWatch metódou čistej súčasnej hodnoty – všetky budúce peňažné toky sú diskontované k aktuálnemu dátumu, pričom sa použije príslušná výnosová krivka a uskutoční sa konverzia na EUR s príslušným výmenným kurzom (pozri kapitolu Trhové údaje) alebo inými pre nástroje špecifickými metódami (t.j. pre opcie). Metódy a modely, ktoré sa využívajú v systéme RiskWatch, sú popísané v dokumentácii finančných modelov RiskWatch.

Proces výpočtu

Na historickú simuláciu využíva Riadenie rizík časovú sériu 250-tich historických scenárov. Doba držania je jeden deň a úroveň pravdepodobnosti je stanovená na 99% (ľavostranný interval).

Historické časové rady cien zhromažďuje odbor Riadenie rizík v Intesa Sanpaolo v Miláne v spolupráci s odborom Podnikových rizík vo VÚB. Údaje spolu s historickými scenármi a skutočnými pozíciami sa prenesú do RiskWatch, kde sa vypočítava hypotetický zisk alebo strata s využitím historických scenárov a vyberá požadovaný percentil (99% - ľavý koniec).

Požiadavky

- postačujúca dĺžka časových sérií trhových premenných (najmenej 250 denných hodnôt);
- použitie metódy úplného precenenia.

Výpočet Global VaR

VaR je počítané RiskWatchom pre FX portfólio a IR portfólio osobitne. Výpočet Value-at-Risk pre všetky rizikové faktory a všetky portfóliá (Global VaR) je potom urobený v MS Excel aplikácii. Používa reporty z RiskWatcha ako vstupy. Tieto reporty obsahujú historické scenáre s váhami a precenením portfólií. Pre každý z týchto scenárov s tým istým dátumom je možné spočítať precenenie FX portfólia a IR portfólia a tak získať precenenie celého portfólia. Tieto sumy spolu s váhami sú nové globálne historické scenáre. Globálne historické scenáre sú zoradené zostupne podľa hodnôt a scenár s kumulovanou pravdepodobnosťou presahujúcou 1 % je zvolený za VaR scenár. (Rovnaký postup ako je popísaný hore.)

Vybraný scenár je použitý ako Global VaR pre celé portfólio a všetky rizikové faktory.

Krátky popis krokov:

1. sčítať PL pre FX konsolidované portfólio s PL pre IR trading portfólio
2. priradiť váhy každému PL
3. zoradiť scenáre podľa veľkosti PL
4. vybrať PL, ktoré je prvé prekročilo cez pravdepodobnostnú úroveň 99 %.

Metodika SVaR

Metodika Stresového VaR priamo vychádza z metodiky VaR, avšak za použitia špecifických techník upravujúcich samotný VaR model tak, aby výsledkom boli hodnoty Stresového VaR. Takýmto prístupom je zabezpečené, že všetky rizikové faktory zachytené v metodike VaR budú reflektované aj v metodike SVaR.

Vychádzajúc z metodiky VaR, SVaR a VaR metodiky zákonite zdieľajú niektoré základne parametre. Iné parametre, z dôvodu presného popisu SVaR metodiky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, sa s metodikou VaR rozchádzajú. Stressed VaR model aplikovaný vo VÚB sa odlišuje od štandardného modelu v nasledujúcich bodoch:

- minimálna hodnota multiplikačného faktora je 3; hodnota multiplikačného faktora sa zvyšuje o hodnotu plus faktora v rozpätí 0 až 1, v závislosti od počtu prekročení v priebehu posledných 250 pracovných dní, pričom prekročenie predstavuje jednodennú zmenu hodnoty portfólia, ktorá je vyššia ako hodnota v riziku (Value-at-Risk) vypočítaná vlastným modelom výpočtu trhového rizika. Spätné testovanie nie je uplatňované na hodnotu SVaR,
- všetky historické scenáre majú rovnakú váhu,
- časové obdobie je definované používateľom interného modelu (VÚB), namiesto časového obdobia definovaného ako posledných 250 obchodných dní. Vzhľadom k tomu, že proces výberu časového radu pre potreby výpočtu SVaR podlieha schváleniu NBS, pričom VÚB už podala žiadosť na schválenie tohto procesu, ktorý sa používa vo VUB.

Výber časového radu pre výpočet SVaR

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 (CRR) popisuje metodiku výberu časového radu na aktuálne portfólio. Takýto prístup zabezpečí optimálnu kalibráciu časového radu, ako aj výber časového radu, ktorého volatilita je najvyššia z pohľadu zloženia aktuálneho portfólia. Definované sú dva prístupy výberu:

- Judgement-based prístup
- Formulaic prístup

Prístup ohodnotenia predselektovaných časových radov (judgment-based prístup) nevyžaduje detailnú kvantitatívnu analýzu, ale je založený na všeobecnom ohodnotení vnútorných rizík aktuálneho portfólia, a identifikovaní minulých období, ktoré boli vzhľadom na definované vnútorné riziká stresové.

Formulaic prístup vyžaduje jednak odborné posúdenie, ako aj detailnú kvantitatívnu analýzu na identifikáciu historického časového radu, ktorý predstavuje významný stres na aktuálne portfólio banky.

Finančné inštitúcie taktiež môžu kombinovať obidva prístupy, pričom kombinácia je zvoleným prístupom VÚB. Prístup judgment bol použitý na ohraničenie troch základných stresových časových období. Na samotné ohodnotenie volatility jednotlivých časových radov bola použitá metodika VaR aplikovaná na aktuálne portfólio.

Pre každý deň v troch vybraných časových radov bola vypočítaná hodnota VaR, pri dodržaní rovnakých parametrov ako pri výpočte zákonného VaR, a to: použitie metodiky historickej simulácie, určenie úrovne spoľahlivosti na 99 %, doba držania je jeden deň a určený časový interval je jeden rok (250 pracovných dní).

Časový rad pre výpočet stresového VaR je prehodnocovaný dva-krát ročne automaticky, a taktiež pri dodržaní jednej z podmienok:

- $SVaR < VaR$ v desiatich po sebe idúcich pracovných dňoch
- $SVaR < VaR$ v 20-tich prípadoch za posledný štvrtrok

Metodika pre výpočet stresového VaR podlieha schváleniu NBS. VUB Banka oficiálne požiadala NBS o schválenie tejto metodiky. Táto žiadosť bola schválená NBS začiatkom roka 2013.

Výhody

Táto časť popisuje výhody zvolenej metódy na výpočet hodnoty v riziku oproti parametrickej metóde a metóde Monte Carlo.

- predpoklad normálneho rozdelenia trhových premenných a určenie korelácií medzi rizikovými faktormi sa nevyžaduje;
- túto metódu je možné aplikovať aj na portfólia s veľkým množstvom aktív a umožňuje presné zmeranie rizika aj z nelineárnych pozícií;
- metóda používa vybraný časový horizont na meranie hodnoty v riziku. Zisky alebo straty sa jednoducho zmerajú za intervaly, ktoré korešpondujú s dĺžkou horizontu (v našom prípade je horizont stanovený ako jeden deň);

- metóda historickej simulácie sa nespolieha na špecifické predpoklady o oceňovacom modeli alebo na stochastickú štruktúru trhu;
- použitá metóda je v súlade s metodikou materskej spoločnosti Banca Intesa a s jej schváleným vlastným modelom na meranie trhového rizika;
- jednoduchá na vysvetlenie;
- ide o pomerne robustnú a intuitívnu metódu, ktorá je najrozšírenejšia na výpočet hodnoty v riziku;
- požiadavky na výpočet sú nižšie ako pri metóde Monte Carlo.

Nevýhody

Táto časť popisuje nevýhody zvolenej metódy na výpočet hodnoty v riziku oproti parametrickej metóde a metóde Monte Carlo. Zároveň sa tu uvádzajú možné okolnosti, keď tento model nebude pracovať efektívne.

- vyžaduje sa dostatočná kvalita a množstvo historických údajov;
- je potrebný efektívny nástroj na plné oceňovania finančných nástrojov;
- metóda nerozoznáva riziko, ktoré vyplýva zo situácií, ktoré nie sú priamo popísané v niektorom z použitých scenárov;
- rýchlosť výpočtu je pomalšia ako v prípade parametrickej metódy výpočtu hodnoty v riziku. Výpočet nie je dostupný on-line;
- zdroj pozícií je dôležitý pre výpočet v prípade VUB. Proces je citlivý na zlyhanie prenosu údajov medzi spracovávajúcimi počítačmi (zodpovednosť je rozdelená medzi odbor Trhové a operačné riziko VUB a útvar Riadenie rizík Banca Intesa).

Spätné testovanie

Meranie rizika je založené na viacerých odhadoch a špecifikovanom modeli. Tieto odhady a model sa musia neustále porovnávať so skutočnosťou, aby sa zabezpečila kvalita údajov vyjadrujúcich riziko. Preverovanie modelu porovnávaním jeho prognóz s pozorovanými údajmi sa nazýva spätné testovanie.

V prípade spätného testovania modelu výpočtu hodnoty v riziku sa vypočítaný číselný údaj, ktorý je najhoršia strata portfólia za špecifikovaný časový horizont pri danej úrovni pravdepodobnosti, neskôr porovná so skutočným ziskom/stratou tohto portfólia zrealizovaného za rovnaké časové obdobie.

Stresové testovanie

Právny rámec na zavedenie stresového testovania je zahrnutý v nariadení EU č. 575/2013, ktorý schválil Európsky parlament a Rada dňa 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti.

EU a NBS vyžaduje, aby banka zaviedla komplexný program stresového testovania, ktorý zahŕňa stresové scenáre, kvalitatívne a kvantitatívne testy. **Kvantitatívne** stresové testy na určenie možných dopadov na banku, ktoré môžu byť spôsobené pohybmi reálnych cien, úrokových sadzieb, volatility, korelácie a iných trhových faktorov. **Kvalitatívne** testy preverujú primeranosť vlastných prostriedkov banky na ochranu proti možným stratám a určujú možnosti na zníženie rizika.

Predmet stresového testovania

Schopnosť predvídať finančnú nestabilitu je jednou z najdôležitejších vlastností na udržanie výnosov na požadovanej úrovni. Čím lepšie sa pochopia slabé miesta vo finančných systémoch a meraniach, o to viac je možné zabrániť finančným krízam. Jednou z kľúčových techník na kvantifikovanie slabých miest finančného sektora je stresové testovanie.

Hlavným cieľom stresového testovania je upozorniť inštitúciu na neočakávané straty, ku ktorým by mohlo dôjsť v prípade výnimočného, no tiež aj možného vývoja trhových faktorov. Stanovenie hranice medzi reálnym vývojom s nízkou pravdepodobnosťou a nereálnym scenárom je predmetom mnohých štúdií.

Dopad finančnej krízy nie je obmedzený iba na ziskovosť portfólií určených na obchodovanie. Finančná nestabilita ovplyvňuje rozsah ukazovateľov finančnej kvality finančnej inštitúcie.

Ukazovatele finančnej kvality (Financial Soundness Indicators - FSIs)

Kapitálová primeranosť
Kapitálová primeranosť voči trhovým rizikám
Regulatórny kapitál na rizikovo vážené aktíva
Citlivosť na trhovú riziká
Dĺžka aktív
Dĺžka pasív
Čistá otvorená devízová pozícia voči kapitálu
Tržby a ziskovosť
Návratnosť aktív
Kapitálová návratnosť
Úroková marža voči hrubému príjmu

Neúročené výdavky voči hrubého príjmu
 Kvalita aktív
 Vysoká angažovanosť voči kapitálu

Zdroj: IMF (2003)

Šokové scenáre a modely stresového testovania sú založené na úsudkoch a predpokladoch, preto výstup zo stresového testu nie je porovnateľný s ukazovateľmi FSI, ktoré merajú skutočný stav vo finančnom systéme. Stresové testovanie a ukazovatele FSI zabezpečujú doplňujúce prístupy na analýzu podobných rizík. Dopĺňanie sa medzi stresovým testovaním a ukazovateľmi FSI má pravdepodobne najväčší význam v oblasti angažovanosti voči trhovému riziku. Pokročilejšie stresové testovanie trhového rizika umožňuje použiť meranie straty z týchto stresových testov ako indikátor kvality spolu s ukazovateľmi FSI trhového rizika. Je pravdepodobnejšie, že toto bude prípad sofistikovanejších systémov, kde banky vykonávajú časté stresové testy trhových rizík ako neoddeliteľnú súčasť riadenia rizík. Výsledok týchto stresových testov môže byť uvedený vo forme porovnateľnej s príslušným ukazovateľom FSI (napr. ako meranie straty pomernej ku kapitálu v prípade šoku určitej veľkosti).

Metódy stresového testovania a merania hodnoty v riziku

Všetky metódy merania hodnoty v riziku sú založené na hodnotení strát z historických volatilit a korelácií alebo z historických scenárov cien. Hodnotenie sa vykonáva s vopred zadefinovanou úrovňou pravdepodobnosti (úroveň istoty). Metódy merania hodnoty v riziku nepokrývajú „hrubé konce“ a pohyby, ku ktorým došlo v minulosti a ktoré nie sú zahrnuté v skupine údajov. Táto neefektívnosť je pokrytá výpočtom stresového VaR, ktoré simuluje metódu VaR pre vybrané obdobie s vyššou volatilitou z dát nad rámec štandardnej VaR metodológie. Na druhej strane budúcnosť je nenapodobiteľná a nemôže byť zobrazená v minulosti.

Stresové scenáre

Oddelenie Trhové riziko v spolupráci s odborom Korporátne stratégie a ekonomické analýzy vytvára skupinu stresových scenárov – scenárov, ktoré odrážajú stav trhových faktorov počas finančnej krízy a oceňuje skutočné pozície s týmito scenármi. Zmena trhovej hodnoty medzi skutočnou situáciou a scenárom sa považuje za stresovú hodnotu.

Tieto stresové hodnoty sa potom priamo a aj v porovnaní s ukazovateľmi FSI vykazujú pre vedenie v dennej správe o riziku a Výboru pre aktíva a pasíva sa predkladajú v mesačnej správe o riziku.

Skupina scenárov je dynamická a odráža aktuálny vývoj cien (úrokové sadzby, výmenný kurz a predpokladaná volatilita) a aktuálne pozície.

9.2 Kvantitatívne ukazovatele

Údaje v tabuľkách dokumentujú najvyššiu, najnižšiu a strednú dennú mieru hodnoty trhového rizika za vykazované obdobie a taktiež hodnoty na konci sledovaného obdobia.

	Január - September 2017			
	Zostatok na konci obdobia	Priemer	Max	Min
	EUR	EUR	EUR	EUR
Menové riziko	29 605	30 773	101 887	3 787
Úrokové riziko	1 293 885	2 449 056	4 094 015	41 236
Celkové VaR	1 299 773	2 448 950	4 102 150	42 668
Celkové SVaR	1 469 428	1 760 949	4 237 828	100 874

	Júl - September 2017			
	Zostatok na konci obdobia	Priemer	Max	Min
	EUR	EUR	EUR	EUR
Menové riziko	29 605	36 389	52 367	19 669
Úrokové riziko	1 293 885	2 092 032	2 474 317	1 293 885
Celkové VaR	1 299 773	2 092 438	2 463 534	1 299 773
Celkové SVaR	1 469 428	1 299 559	1 528 579	1 132 532

10. Operačné riziko³⁴

10.1 Kvalitatívne zverejnenie

Operačné riziko sa definuje ako „riziko strát vyplývajúcich z nevhodnosti alebo zo zlyhania postupov, ľudských zdrojov a interných systémov, resp. z externých udalostí. Zahŕňa aj právne riziko, ktoré je rizikom strát, nedostatkov, vyplývajúce z nedodržovania zákonov a regulácií, zo zmluvných alebo mimozmluvných zodpovedností alebo z iných konfliktov; strategické ani reputačné riziko nie je zahrnuté.

V rámci Divízie Riadenia rizík zriadila Skupina VÚB, pre účely riadenia operačných rizík, centralizovanú funkciu. Táto funkcia je zodpovedná za definíciu, implementáciu a monitoring metodologického a organizačného aspektu, ako i meranie rizikového profilu, verifikáciu efektívnosti opatrení prijatých za účelom zníženia rizika a reporting pre top manažment, podľa štandardov a princípov definovaných materskou spoločnosťou.

V súlade s regulatórными požiadavkami, boli organizačné útvary Skupiny zapojené do procesu riadenia rizík a každému z nich bola definovaná zodpovednosť za identifikáciu, odhad, riadenie a zmiernenie operačných rizík; v rámci nich boli identifikovaní konkrétni vedúci pracovníci a funkčné útvary, ktoré sú špecificky zodpovedné za jednotlivé oblasti riadenia Operačných rizík.

Prístupy výpočtu Operačného rizika

Počnúc 31. decembrom 2007 prijala Skupina VÚB, pre účely merania a riadenia Operačných rizík, Štandardizovaný prístup – TSA. Neskôr, vo februári 2010, prešla VÚB Banka na AMA prístup, pre riadenie a meranie Operačných rizík. Od júla 2013 prešli na AMA prístup aj dcérske spoločnosti Consumer Finance Holding a VÚB Leasing.

Pre účely používania Pokročilého Prístupu Merania a Štandardizovaného prístupu, a navyše k požiadavkám stanoveným regulátorom v oblasti corporate governance, prijala Banka efektívny systém pre riadenie operačného rizika, ktorý je každoročne certifikovaný v rámci samo-hodnotiaceho procesu, vykonávaného spoločnosťami Skupiny VÚB, spadajúcich do perimetra Pokročilého a Štandardizovaného prístupu. Tento samo-hodnotiaci proces je každoročne verifikovaný odborom Vnútna kontrola a vnútorný audit a predkladaný predstavenstvu Banky na schválenie.

V rámci AMA prístupu je kapitálová požiadavka počítaná pomocou interného modelu, ktorý v sebe kombinuje všetky elementy definované regulátorom pre interne modely, umožňujúc tak meranie expozície viac rizikovo-senzitívne. Podľa TSA prístupu je kapitálová požiadavka počítaná vynásobením hrubého prevádzkového výnosu špecifickými, regulátorom stanovenými, percentami, a to pre každú obchodnú líniu do ktorej sú aktivity, ktoré Banka vykonáva, zaradené. Monitorovanie operačných rizík sa vykonáva pomocou integrovaného reportovacieho systému, ktorý poskytuje manažmentu informácie na riadenie a/alebo zmiernenie operačného rizika.

Interný AMA model, používaný pre účely výpočtu kapitálovej požiadavky pre Operačné riziko a v rámci procesu ICAAP, má nasledujúce charakteristiky.

Intesa Sanpaolo skupinový AMA model je navrhnutý tak, aby kombinoval všetky významné kvantitatívne (interné a externé historické dáta o udalostiach operačného rizika) a kvalitatívne zdroje informácií (analýza scenárov a hodnotenie obchodného prostredia).

Kvantitatívny komponent je založený na odhade historických dát interných udalostí (zbierané org. útvarmi, verifikované decentralizovanými a centralizovanými funkčnými útvarmi a riadené dedikovaným IT systémom) a externých udalostí (zahŕňajúc účasť v konzorciách ako „Database Italiano Perdite Operative“ – Databáza Talianskych operačných strát – spravovanom Talianskou Asociáciou Bánk a Operational Riskdata eXchange Association), používajúc štatisticko-poistné modelovacie techniky, kde je frekvencia a objem udalosti, krivky rozdelenia ročnej straty a nasledujúcich mier rizika, odhadovaná separátne a následne spájaná pomocou Montecarlo simulácií. Súčasťou modelu je aj efekt poistenia a diverzifikačný efekt.

Kvalitatívny komponent (analýza scenárov) sa sústreďuje na posúdenie rizikovej angažovanosti každej jednotky, pričom vychádza zo štruktúrovanej zbierky subjektívnych odhadov, odhadovaných priamo manažmentom (dcérske spoločnosti, jednotlivé Divízie Banky, Riadiace centrum), za účelom odhadu potenciálneho ekonomického dopadu konkrétnych významných udalostí operačného rizika; takéto odhady, spracované štatisticko-poistnými technikami, počítajú neočakávanú stratu, ktorá je následne integrovaná s odhadom získaným z historických strát.

Výsledná hodnota Capital-at-Risk slúži preto pre potreby merania na úrovni Skupiny, po zohľadnení efektov poistenia, ktoré má znášať maximálne možnú ročnú stratu (worst loss); výška hodnoty Capital-at-Risk sa odhaduje pri použití modelu Loss Distribution Approach model (poistno-matematický model na výpočet hodnoty Value-at-Risk operačných strát), použitý vzhľadom na kvantitatívne a kvalitatívne údaje pri predpoklade ročného obdobia odhadu s 99,9 %; metodika pri výpočte používa aj „korekčný faktor“, ktorý je získaný z kvalitatívnej analýzy rizika hodnotenia faktorov

³⁴ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

obchodného prostredia a internej kontroly, za účelom zohľadnenia efektívnosti interných kontrol rôznych organizačných útvarov.

Skupina VÚB používa tradičný model na transfer operačných rizík (poistenie) s cieľom zmierniť dôsledok akýchkoľvek nečakaných strát.

Zabezpečenie súladu so štandardmi skupiny VÚB je podporené programom pravidelných previerok vykonávaných odborom Vnútornej kontroly a vnútorný audit. Výsledky týchto previerok sú prerokúvané s vedením príslušného obchodného útvaru, ktorého sa týkajú, pričom zhrnutia sa predkladajú auditorskému výboru a nadriadenému vedeniu skupiny VÚB.

11. Akciové riziko: zverejnenia pre pozície bankovej knihy³⁵

11.1 Kvalitatívne zverejnenie

Akciové riziko zahrnuté v bankovej knihe: rozdielnosť medzi expozíciami podľa zamerania na ich cieľ

Investície do akcií v rámci skupiny majú rôzne funkcie:

- strategickú – podniky s rozhodujúcim vplyvom a spoločné podniky v odvetví;
- inštitucionálnu – investície v pridružených podnikoch, konzorciách a miestnymi inštitúciách;

Vykazovanie a ocenenie akciových nástrojov obsiahnutých v bankovej knihe

Akciové expozície zahrnuté v bankovej knihe sú obsiahnuté v súvahe v položkách dcérske, pridružené a spoločné podniky a v cenných papieroch na predaj. Dcérske spoločnosti sú zahrnuté iba pre účely individuálnej finančnej závierky VÚB banky.

Dcérske, pridružené a spoločné podniky – účtovné metódy pre individuálnu závierku

Dcérske, pridružené a spoločné podniky sú vykázané v obstarávacej cene zníženej o opravné položky. Opravná položka predstavuje rozdiel medzi účtovnou hodnotou podielu v spoločnosti a súčasnou hodnotou očakávaných budúcich peňažných tokov diskontovaných aktuálnou trhovou mierou návratnosti podobného finančného majetku.

Pridružené a spoločné podniky – účtovné metódy pre konsolidovanú závierku

Pridružené spoločnosti sú podniky, v ktorých má skupina VÚB podstatný vplyv, ale nie kontrolu finančných a prevádzkových činností. Investície do pridružených podnikov sa zahŕňajú do účtovnej závierky použitím metódy vlastného imania od momentu získania podstatného vplyvu do momentu jeho straty.

Spoločné podniky sú spoločné dohody, pri ktorých strany, ktoré dohodu spoluovládajú, majú práva na aktíva a povinnosti spojené so záväzkami súvisiacimi s dohodou. Spoločné podniky sa zahŕňajú do účtovnej závierky použitím metódy vlastného imania od momentu získania spoločnej kontroly do momentu skončenia tejto kontroly.

Test na zníženie hodnoty investícií

Ku dňu zostavenia závierky sú investície do pridružených alebo spoločných podnikoch testované na zníženie hodnoty za účelom objektívneho posúdenia, že čistá účtovná hodnota týchto aktív nie je znehodnotená. Test zníženia hodnoty zahŕňa overenie existencie indikátorov znehodnotenia a určenie zníženej hodnoty. Prítomnosť špecifických indikátorov znehodnotenia má za následok vykázanie opravnej položky vo výške rozdielu medzi odhadovanou realizovateľnou a účtovnou hodnotou. Realizovateľná hodnota predstavuje vyššiu z reálnej hodnoty mínus náklady na predaj a hodnoty v použití. Hodnota v použití je súčasná hodnota očakávaných budúcich príjmov z aktíva, ktoré podlieha testovaniu. Odráža odhadované očakávané budúce príjmy z aktíva, odhad možných zmien v sume a/alebo načasovaní príjmov, časovú hodnotu peňazí, cenu odrážajúcu riziko aktív a ostatné faktory, ako napríklad nelikvidnosť aktív, ktorá môže spôsobiť zvýšené očakávania budúcich príjmov z aktíva účastníkmi trhu. Hodnota v použití je určená diskontovaním budúcich príjmov.

Cenné papiere na predaj – účtovné metódy

Cenné papiere na predaj predstavujú také finančné aktíva, ktoré nie sú zaradené do kategórie cenné papiere v reálnej hodnote preceňované cez výkaz ziskov a strát alebo držané do splatnosti. V účtovnej závierke sa tento majetok vykazuje v reálnych hodnotách.

Reálna hodnota majetku, pre ktorý existuje aktívny trh a ktorého trhovú hodnotu možno spoľahlivo určiť, sa stanovuje podľa trhovej ceny na burze. Ak trhovú cenu nie je k dispozícii, reálna hodnota sa určí odhadom pomocou súčasnej hodnoty budúcich peňažných tokov.

Podielové cenné papiere, pri ktorých nie je možné spoľahlivo určiť reálnu hodnotu sú vykazované v obstarávacej cene zníženej o opravné položky. Pri finančných investíciách na predaj skupina VÚB ku každému dátumu súvahy posudzuje, či existuje objektívny dôkaz o znížení hodnoty investície alebo skupiny investícií.

V prípade dlhových nástrojov klasifikovaných ako k dispozícii na predaj sa zníženie hodnoty posudzuje na základe tých istých kritérií ako finančný majetok vykázaný v amortizovanej hodnote. Ak sa reálna hodnota dlhového nástroja zvýši, pričom tento nárast možno objektívne prisúdiť udalosti, ktorá nastala po vykázaní straty zo zníženia hodnoty vo výkaze komplexného výsledku, príslušná strata zo zníženia hodnoty sa rozpúšťa prostredníctvom výkazu komplexného výsledku.

V prípade majetkových účasti klasifikovaných ako k dispozícii na predaj medzi objektívne dôkazy patrí významný resp. dlhotrvajúci pokles v reálnej hodnote investície pod jej obstarávaciu cenu. Kedykoľvek existuje dôkaz o znížení hodnoty, kumulatívna strata – vykázaná ako rozdiel medzi obstarávacou cenou a súčasnou reálnou hodnotou po

³⁵ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

odpočítaní straty zo zníženia hodnoty tejto investície – sa preúčtuje z vlastného imania a vykáže sa ako zisk alebo strata. Straty zo zníženia hodnoty majetkových účastí sa nerozpúšťajú prostredníctvom ziskov alebo strát; následný nárast reálnej hodnoty majetkových účastí po znížení hodnoty sa vykáže priamo do vlastného imania.

Nerealizované zisky a straty vyplývajúce zo zmeny reálnej hodnoty cenných papierov na predaj sa vykazujú v položke „Oceňovacie rozdiely“ vo vlastnom imaní na dennej báze.

Výnosy z úrokov z cenných papierov na predaj sa denne časovo rozlišujú a vykazujú vo výkaze ziskov a strát ako „Úrokové a obdobné výnosy“.

11.2 Kvantitatívne zverejnenie

Banková kniha: súvahové expozície bankovej knihy

	Podiel v %	Dôvod držby	Metóda ocenenia	Účtovná hodnota (tis. EUR)	Kótované
Dcérske spoločnosti					
Consumer Finance Holding, a.s.	100	strategický	cena obstarania	53 114	nie
VÚB Leasing, a.s.	100	strategický	cena obstarania	17 029	nie
VÚB Factoring, a.s.	100	strategický	cena obstarania	6 002	nie
Pridružené spoločnosti					
Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o.	33,3	inštitucionálny	vlastné imanie	3	nie
Spoločné podniky					
VÚB Generali DSS, a.s.	50	strategický	vlastné imanie	16 597	nie
Ostatné - portfólio AFS					
S.W.I.F.T.	0,01	inštitucionálny	cena obstarania	65	nie
Visa Inc.	0,00	inštitucionálny	cena obstarania	5 938	nie
ISP akcie	0,01	ostatné	reálna hodnota	1 960	áno

Tabuľka obsahuje tiež dcérske spoločnosti, ktoré sú v individuálnej účtovnej závierke spoločnosti VÚB zaúčtované v cene obstarania.

12. Úrokové riziko plynúce z pozícií v bankovej knihe³⁶

12.1 Kvalitatívne zverejňovanie

Úrokové riziko

Hlavný typ rizika, ktorému sú vystavené neobchodné portfóliá banky, predstavuje riziko straty z fluktuácií budúcich peňažných tokov alebo reálnych hodnôt finančných nástrojov spôsobených zmenami trhových úrokových sadzieb. Riadenie úrokového rizika prebieha najmä prostredníctvom sledovania úrokových gapov. Finančné nástroje sú zaradené do gapov podľa dátumu splatnosti (nástroje s fixnou úrokovou sadzbou) alebo podľa najbližšej doby fixácie (nástroje s pohyblivou úrokovou sadzbou). Aktíva a pasíva, ktoré nemajú zmluvnú splatnosť alebo neprinášajú úrok sú zaradené podľa interného modelu založeného na behaviorálnych predpokladoch.

Útvar Riadenia rizík je zodpovedný za sledovanie týchto gapov minimálne na mesačnej báze.

Úrokové riziko je merané analýzou citlivosti posunu úrokových kriviek, tzv. shift sensitivity analýzou (zmena súčasnej hodnoty). V súlade s metodikou skupiny ISP, je analýza citlivosti definovaná ako paralelný a konštantný posun úrokovej krivky o +100 bázických bodov. Banka tiež meria citlivosť pri posune kriviek o -100 a +/-200 bázických bodov ako aj ďalších 6 scenárov predpísaných smernicou Európskej bankovej autority (EBA). Pri výpočte citlivosti sú použité behaviorálne modely pre bežné účty, overdrafty a miery predčasného splatenia pre hypotéky a spotrebné úvery. Scenáre su aplikované na mesačnej báze.

Senzitivita úrokovej marže je meraná na základe paralelného posunu výnosových kriviek o ± 100 bázických bodov počas nasledujúcich 12 mesiacov. Navyše sú aplikované dodatočné scenáre +/-50, +/-200 a 6 stresových scenárov podľa smernice EBA. Je nutné zdôrazniť, že metodika senzitivity, špeciálne model pre bežné účty a overdrafty je stále diskutovaný s materskou spoločnosťou.

Metodológia citlivosti na posun je použitá na výpočet a alokáciu ekonomického kapitálu na pokrytie úrokového rizika bankovej knihy. Všetky výpočty prebiehajú na individuálnej úrovni VÚB banky ako aj jej dcérskych spoločností.

Celkové úrokové pozície bankovej knihy sú riadené útvarom Riadenie bilancie, ktorý používa rozličné súvahové a podsúvahové nástroje na riadenie úrokových pozícií vyplývajúcich z činnosti bankovej knihy.

Úrokové riziko predstavuje riziko zmeny reálnej hodnoty finančných nástrojov spôsobenej zmenami trhových úrokových sadzieb. Úrokové riziko úzko súvisí s rozdielnou dobou splatnosti (precenenia) aktív a pasív. Dĺžka doby fixácie úrokového sadzby finančného nástroja indikuje mieru, do akej je daný nástroj vystavený úrokovému riziku.

Modely aplikované na výpočet úrokového rizika

Každý finančný a nefinančný nástroj je zaradený do gapu podľa zmluvnej alebo behaviorálnej doby precenia.

Zmluvná doba precenenia

Táto kategória predstavuje nástroje, pri ktorých VÚB skupina vie presne určiť, kedy dôjde k ich maturite/preceneniu. Tento prístup je aplikovaný najmä vydané a nakúpené dlhové cenné papiere, úvery a termínové depozitá.

Behaviorálna doba precenenia

Do tejto kategórie sú zaradené položky, pri ktorých sa nedá určiť doba splatnosti alebo precenenia (napríklad bežné účty). Existujú tiež položky, pri ktorých sa síce vie, kedy nastane splatnosť alebo príde k ďalšiemu preceneniu, ale predpokladá sa, že sa budú správať odlišne, napríklad sa môžu vyskytnúť predčasné splátky (napr. v prípade hypoték a spotrebných úverov). V tomto prípade je nutné vytvoriť isté predpoklady o pravdepodobnom správaní sa týchto položiek, ktoré sú založené na hĺbkovej analýze historických údajov ako aj na štatistickej analýze.

Modely aplikované na výpočet citlivosti na posun (shift sensitivity)

Pre bežné účty sa časť necitlivá na zmeny úrokových sadzieb rozkladá do úrokového gapu. Durácia sa líši pre rôzne segmenty. Zvyšná časť je zaradená do „overnight“ kategórie.

Model predčasného splácania hypoték a spotrebných úverov založený na historickom pozorovaní je použitý za účelom reflektovať reálne správanie týchto portfólií.

³⁶ Opatrenie NBS 16/2014, §2, odsek 2) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013

13. Vyhlásenie manažéra zodpovedného za vypracovanie finančných správ spoločnosti

Manažér zodpovedný za vypracovanie finančných správ spoločnosti, Antonio Bergalio, v súlade s par. 2, článok 154 talianskej legislatívy „Testo Unico della Finanza“ (Consolidated Law on Finance) vyhlasuje, že účtovné informácie obsiahnuté v tomto dokumente korešpondujú s účtovnými zápsami, knihami, účtovnými závierkami a finančnými výkazmi spoločnosti.

10. novembra 2017

Antonio Bergalio
Manažér zodpovedný za vypracovanie
finančných správ spoločnosti